

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 57

Vydána dne 18. prosince 1963

Cena Kčs 2,40

O B S A H :

101. Z á k o n o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku (zákoník mezinárodního obchodu)

101

Z Á K O N

ze dne 4. prosince 1963

o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku
(zákoník mezinárodního obchodu)

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

DÍL II

§ 2

Předmět úpravy

(¹) Za vztahy vznikající v mezinárodním obchodním styku se ve smyslu tohoto zákona považují:

- a) majetkové vztahy, na základě nichž došlo nebo má dojít za úplaty poskytovanou v jakékoliv formě k převodu věcného, závazkového nebo jiného práva nebo hospodářské hodnoty mezi osobami, které nemají sídlo (bydliště) na území téhož státu;
- b) majetkové vztahy, jejichž předmětem je užívání věci nebo využití práva nebo jiné hospodářské hodnoty, jež se má uskutečnit na území státu, na němž nemá některý z účastníků své sídlo (bydliště);
- c) majetkové vztahy, jejichž předmětem je činnost nebo zdržení se činností, nemají-li všichni účastníci sídlo (bydliště) na území téhož státu;

HLAVA I

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

DÍL I

§ 1

Účel zákona

Účelem tohoto zákona je souborným způsobem upravit majetkové vztahy v mezinárodním obchodním styku na základě zásady plné právní rovnosti a nepřipustnosti jakékoliv diskriminace kteréhokoliv z účastníků mezinárodního obchodu, napomáhat tak rozvíjení hospodářských styků Československé socialistické republiky se všemi zeměmi, nehledíc k rozdílům v jejich společenském a státním zřízení, a tím přispívat k upevnění mírového soužití a přátelství mezi národy.

- d) majetkové vztahy vznikající z obstarávání nebo z uskutečňování námořní přepravy zásilek nebo najímání lodí nebo uzavírání smluv o provozu lodí;
- e) majetkové vztahy z jiné přepravy, při níž místo odeslání a místo určení nejsou na území téhož státu nebo jsou na území státu, na němž nemá některý z účastníků své sídlo (bydliště);
- f) majetkové vztahy z bankovního styku mezi účastníky nemajícími sídlo (bydliště) na území téhož státu, nebo uskutečňují-li se tyto vztahy v souvislosti s některým z ostatních vztahů uvedených v tomto odstavci;
- g) majetkové vztahy vznikající z pojištění proti nebezpečí škody hrozící v souvislosti s některým z ostatních právních vztahů uvedených v tomto odstavci;
- h) majetkové vztahy, jejichž předmětem je kontrolní činnost uskutečňovaná v souvislosti s některým z ostatních právních vztahů uvedených v tomto odstavci;
- ch) jiné majetkové vztahy vznikající v souvislosti s některým z předchozích právních vztahů uvedených v tomto odstavci, zejména v důsledku jejich změny nebo zániku, nebo vzhledem k neplatnosti úkonu, který je měl založit, nebo odporovatelnosti právních úkonů, jimiž jsou zkracováni účastníci těchto vztahů, nebo vznikající v souvislosti s jejich zajištěním, plněním nebo porušením povinností nebo uplatněním práv z nich plynoucích, pokud jsou upraveny v tomto zákonu;
- i) jiné majetkové vztahy vznikající mezi obchodníky, kteří nemají sídlo (bydliště) na území téhož státu.

[2] Zákon se nevztahuje na majetkové vztahy uvedené v odstavci 1, je-li nebo musí-li být při jejich vzniku účastníkům nepochybně zřejmé, že vznikají, aby byly na území Československé socialistické republiky uspokojovány osobní potřeby alespoň jednoho z jejich účastníků nebo jiné vlastní potřeby účastníka. Zákon se však vztahuje i na takový právní vztah, je-li nebo musí-li být účastníkům zřejmé, že tento právní vztah tvoří právně celek se vztahem, při němž k uspokojování takových potřeb nedochází.

[3] Zákon se nevztahuje na nabývání nemovitostí.

§ 3

Má-li se podle mezinárodního práva soukromého použít československého právního řádu, zejména zvolí-li zúčastněné osoby československé právo nebo označí-li československé občanské právo jako rozhodné pro úpravu právního vztahu, použije se výhradně tohoto zákona, jde-li o vztah v mezinárodním obchodním styku ve smyslu tohoto zákona (§ 2).

§ 4

Ustanovení tohoto zákona se použije, jen pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Československá socialistická republika vázána.

DÍL III

§ 5

Právní povaha jednotlivých ustanovení

Strany se mohou dohodnout na úpravě odchylnější se od ustanovení tohoto zákona, pokud není výslovně stanoveno, že se od nich nelze odchýlit.

HLAVA II

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

DÍL I

Osoby

§ 6

Účastníky právních vztahů v mezinárodním obchodním styku mohou být osoby právnické i fyzické.

§ 7

Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti a vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) posuzuje se podle občanského zákoníku.

§ 8

[1] Právníckými osobami jsou podniky a jiné organizace, přiznává-li jim způsobilost k právům a povinnostem právo, podle něhož byly zřízeny.

[2] Československými právníckými osobami jsou zejména podniky pro zahraniční obchod a ostatní hospodářské organizace zapsané v podnikovém rejstříku. Tyto právnícké osoby jsou obchodníky ve smyslu tohoto zákona.

[3] Způsobilost k právům a povinnostem má i stát.

§ 9

[1] Právní poměry právníckých osob jsou upraveny právními předpisy, podle nichž byly zřízeny, nebo stanovami na základě těchto předpisů vydanými, v nichž je zejména určen název právnícké osoby a stanoveno, kterými orgány jedná a jak zaniká.

[2] Právní úkony, které jménem právnícké osoby nebo státu činí jejich orgány v mezích svých oprávnění, jsou však vždy právními úkony právnícké osoby nebo státu. Ustanovení § 52 platí obdobně.

§ 10

Má-li právnícká osoba členy, neručí členové za její závazky, pokud tento zákon nebo zvláštní předpis nestanoví jinak.

§ 11

Československé právnické osoby, zejména podniky zahraničního obchodu a mezinárodního zasílatelství, odpovídají za porušení svých závazků svým majetkem a stát neručí za jejich závazky; tyto právnické osoby neručí za pohledávky proti státu ani za pohledávky proti jiným právnickým osobám.

§ 12

Skutečnosti zapsané do rejstříku, v němž je právnická osoba zapsána, jsou účinné vůči všem třetím osobám. Nebyla-li do rejstříku zapsána skutečnost, která tam měla být zapsána podle předpisů země, kde je rejstřík veden, nelze se jí dovolávat vůči třetím osobám, ledaže by tyto osoby o ní věděly nebo musily vědět.

DÍL II

Věci práva

§ 13

(1) Předmětem právního vztahu mohou být věci, práva nebo jiné hospodářské hodnoty; věcmi jsou hmotné předměty a ovladatelné přírodní síly, které slouží potřebám lidí.

(2) Věc je zároveň zbožím, jestliže na základě právního poměru, jehož je předmětem, dochází k převodu vlastnického práva.

§ 14

Nemovitými věcmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. Ostatní věci jsou věcmi movitými.

§ 15

Věcmi určenými podle druhu jsou věci, které jsou určeny podle počtu, míry nebo váhy a mohou být nahrazeny jinými věcmi téhož druhu a jakostí. Ostatní věci jsou věcmi jednotlivě určenými. V pochybnostech má se za to, že věc má povahu věci určené podle druhu.

§ 16

(1) Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc nebo oddělovaná část znehodnotila.

(2) Není-li výslovně smluveno něco jiného, právní účinky týkající se věci týkají se i jejích součástí a tyto součásti nejsou proto samostatným předmětem právního vztahu.

§ 17

(1) Nebylo-li smluveno něco jiného, jsou příslušenstvím věci ty věci, které náležejí vlastníku věci hlavní a jsou jím určeny k tomu, aby byly s hlavní věcí trvale užívány. Příslušenství neztrácí na své povaze, jestliže je dočasně odloučeno od věci hlavní.

(2) Příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním u soudu.

(3) V pochybnostech má se za to, že právní účinky týkající se věci hlavní týkají se i příslušenství.

§ 18

Ustanovení tohoto zákona o právních vztazích, jejichž předmětem je movitá věc, užije se přiměřeně i na právní vztahy, jejichž předmětem je právo nebo jiná hospodářská hodnota, pokud to jejich povaha připouští.

§ 19

Závazkové právo opravňuje určitou osobu (věřitele), aby jí plnila osoba závazkovým vztahem určená (dlužník).

§ 20

Věcné právo zakládá oprávnění domáhat se na komkoliv, aby se zdržel neoprávněného zásahu do výkonů tohoto práva a aby z toho vzniklý závadný stav odstranil. K věcným právům patří zejména vlastnické právo, zástavní právo, podzástavní právo a zadržovací právo.

§ 21

Má-li právo ze závazkového vztahu působit podle smlouvy i vůči třetím osobám, musí to být ve smlouvě výslovně uvedeno a toto právo je třeba zřídít způsobem obdobným, jakým se zřizuje zástavní právo s takovým účinkem.

DÍL III

Právní úkony

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 22

(1) Právním úkonem je každé jednání nebo jiné chování (opomenutí), z něhož jasně vyplývá projev vůle založit, změnit, nebo zrušit práva nebo povinnosti, které právní předpisy s takovým projevem spojují.

(2) Projev vůle může být učiněn výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím vzhledem k okolnostem, za kterých se stal, pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit.

§ 23

(1) Projev vůle je třeba vykládat tak, jak to odpovídá skutečně vůli jednajících osoby a povaze celého jednání, o které jde, s přihlédnutím k okolnostem, za kterých byl projev vůle učiněn, a se zřetelem k poctivému obchodnímu styku; v pochybnostech má se za to, že zúčastněné osoby chtěly, aby projev vůle byl platný.

(2) Projev vůle, který obsahuje výraz, jenž připouští různý výklad, je třeba vykládat k tíži toho, kdo takového výrazu užil.

§ 24

(1) Pokud tento zákon nebo dohoda účastníků vyžaduje pro právní úkon písemnou nebo jinou zvláštní formu, je právní úkon platný, jen jestliže stanovená forma byla zachována. Jinak právní úkony zvláštní formy nevyžadují.

(2) Právní úkon, pro který právní předpis nebo dohoda účastněných osob vyžadují písemnou formu, je platný teprve od podpisu jednatelce osoby; činí-li právní úkon více osob, nemusí podpisy být na téže listině. Podpis toho, kdo neumí nebo nemůže psát, nahradí na listině samé potvrzení dvou svědků o vyslovení jeho souhlasu.

(3) Za písemnou formu se považují rovněž telegrafická a dálnopisná sdělení, jakož i údaje uvedené v obchodních listinách pořízené mechanickou cestou.

(4) Nahrazení nebo napodobení podpisu mechanickými prostředky stačí jen tam, kde je to obvyklé v obchodním styku.

§ 25

Projev vůle působí vůči nepřítomné osobě až od okamžiku, kdy jí dojde.

Oddíl 2

Neplatnost právních úkonů

§ 26

Právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně, jinak je neplatný.

§ 27

(1) Projev vůle, k němuž byl někdo druhou stranou přiveden lstí nebo bezprávnou výhrůžkou vzbuzující důvodnou bázeň, je neplatný. Totéž platí, jestliže některou ze stran takto přivede k projevu vůle třetí osoba a druhá strana o tom věděla.

(2) Výhrůžka, třebas odůvodněná, je bezprávná, bylo-li jí vynucováno něco, čeho jí dosaženo být nesmělo.

§ 28

Právní úkon je neplatný, pokud svým obsahem nebo účelem se přičií zákonnému zákazu nebo jej obchází, anebo jestliže jeho předmětem je plnění nemožné.

§ 29

Postihuje-li důvod neplatnosti jen část právního úkonu, není tím dotčena platnost částí zbývajících, ledaže z povahy nebo z obsahu právního úkonu nebo z okolností, za kterých k němu došlo, je zřejmé, že jedna část nemá být oddělována od druhé.

§ 30

Obsahuje-li neplatný právní úkon náležitosti jiného právního úkonu, je tento vadami nepostíženým úkonem platný, jestliže z okolností je zřejmé, že taková by byla vůle jednatelce osoby, kdyby o neplatnosti úkonu věděla.

§ 31

(1) Neplatnosti právního úkonu podle § 28 nebo § 27 se může dovolávat pouze osoba, na jejíž ochranu je důvod platnosti stanoven.

(2) Právní úkon neplatný podle § 28 nebo § 27, jenž byl dodatečně schválen osobou, na jejíž ochranu je důvod neplatnosti stanoven nebo který byl dodatečně mezi účastníky vyjasněn, zakládá práva a povinnosti, jako kdyby právní úkon byl platný od počátku.

§ 32

(1) Má-li být právním úkonem učiněným namísto zastřešen úkon jiný, platí tento jiný úkon, odpovídá-li to vůli účastníků a jsou-li splněny všechny jeho náležitosti.

(2) Neplatnosti právního úkonu učiněného namísto nelze se dovolávat vůči účastníkovi, který jej pokládal za vážný.

§ 33

(1) Omyl činí právní úkon neplatný, jestliže se týká jeho podstaty a osoba, již je projev vůle určen, o omylu druhé strany věděla nebo musela vědět. Omyl je podstatný,

a) týká-li se předmětu nebo jakosti plnění v té míře, že jednatelce osoba se zřetelem na povahu právního úkonu by nebyla právní úkon učinila, kdyby o omylu věděla;

b) týká-li se osoby a právní úkon by se bez tohoto omylu neuskutečnil.

(2) Týká-li se omyl jiných okolností, je právní úkon platný, ledaže je tato okolnost podle projevené vůle okolností rozhodující.

§ 34

Omyl v pohnutce nečiní právní úkon neplatným.

§ 35

(1) Početní chyby nečiní právní úkon neplatným.

(2) Osoba, na jejíž straně se početní chyba stala, je povinna ji opravit, je-li o to požádána.

§ 36

Došel-li projev vůle změněn vlivem sdělovacích prostředků nebo jiných okolností, posuzuje se podle ustanovení o omylu.

§ 37

Kdo způsobil neplatnost právního úkonu, je povinen nahradit škodu osobě, které byl právní úkon

určen a která utrpěla škodu proto, že důvěřovala v jeho platnost.

§ 38

Překročí-li orgán právnické osoby své oprávnění, vznikají práva a povinnosti právnické osobě, pokud se právní úkon týká předmětu jejího podnikání nebo náleží k její běžné činnosti, ledaže druhá strana o překročení věděla.

§ 39

Překročí-li své oprávnění zástupce, platí ustanovení § 51 až 65.

Oddíl 3

Odporovatelnost právním úkonům

§ 40

Věřitel se může domáhat, aby soudem bylo prohlášeno, že vůči němu nemají právních následků tyto právní úkony dlužníka, pokud jimi byl věřitel zkrácen:

- a) právní úkony, z nichž nabyly práva osoby, kterým bylo nebo muselo být známo, že tímto právním úkonem jsou zkracování věřitelů dlužníka;
- b) právní úkony učiněné dlužníkem ve prospěch manžela, dětí, sourozenců nebo rodičů, ledaže by prokázali, že o zkracování věřitelů ani nevěděli, ani vědět nemuseli;
- c) bezúplatné právní úkony dlužníka, pokud nejde o plnění zákonných povinností.

§ 41

(1) Právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

(2) Za podmínek ustanovení § 40 může věřitel odporovat i právním úkonům učiněným osobami tam uvedenými, pokud převedly na další osoby prospěch získaný od dlužníka zkráceného věřitele odporovatelným právním úkonem.

§ 42

Věřitel se může domáhat na osobě, vůči níž uplatnil s úspěchem své odpůřící právo, aby mu poskytla uspokojení jeho nároku z toho, co mu ušlo z dlužníkovy jmění odporovatelným právním úkonem. Není-li to možné, má nárok na peněžní náhradu.

§ 43

Odporovat právnímu úkonu lze pouze do tří let od doby, kdy jej dlužník učinil.

Oddíl 4

Podmínka

§ 44

(1) Vznik, změna nebo zánik práva lze vázat na splnění podmínky.

(2) Podmínka je odkládací, jestliže na jejím splnění závisí, zda právní následky úkonu nastanou. Podmínka je rozvazovací, jestliže na jejím splnění závisí, zda následky již nastalé zaniknou.

(3) Nevyplyvá-li z právního úkonu nebo jeho povahy nic jiného, má se za to, že podmínka je odkládací.

§ 45

(1) Jestliže účastník, jemuž je nesplnění podmínky na prospěch, její splnění záměrně zmaří, platí podmínka za splněnou.

(2) K splnění podmínky se nepřihlíží, způsobí-li její splnění záměrně účastník, který neměl právo tak učinit a jemuž je její splnění na prospěch.

§ 46

Odkládací podmínka, jež je v době právního úkonu zákonem nedovolená nebo nespílitelná, činí jej neplatným. Stane-li se odkládací podmínka později zákonem nedovolenou nebo nespílitelnou, platí, že se nesplnila. K zákonem nedovolené nebo nespílitelné podmínce rozvazovací se nepřihlíží.

§ 47

Účinky splnění podmínky působí nazpět od doby, kdy se právní úkon stal, pokud z vůle účastníků nebo podle povahy úkonu nemají účinky úkonu nebo jeho zrušení nastat v jinou dobu. Je-li právní úkon, jehož následkem je opakované nebo nepřetržité plnění, závislý na podmínce rozvazovací, nemá její splnění účinky na plnění, která se již stala, ledaže si účastníci ujednali něco jiného.

§ 48

Účastník, který je podmíněně zavázán, je povinen, dokud o podmínce není rozhodnuto, zdržet se všeho, co by mohlo znemožnit nebo znesnadnit splnění jeho podmíněné povinnosti.

DÍL IV

Zastoupení a plná moc

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 49

Právní úkon může být skutečně též prostřednictvím zástupce. Oprávnění někoho zastupovat zakládá se na zákonu, na úředním nebo soudním výroku nebo na udělení plné moci nebo zmocnění podle § 66 a 71.

§ 50

Není-li patrné, že někdo jedná jako zástupce, má se za to, že jedná vlastním jménem.

§ 51

Jedná-li zástupce jménem zastoupeného v mezích oprávnění, vzniknou tím práva a povinnosti

přímo zastoupenému. Zvláštní pokyny dané zástupci nemají vliv na práva a povinnosti jiných osob, jestliže jim nebyly známy.

§ 52

Je-li právně významné, zda zastoupený je v dobré víře nebo zda věděl nebo musel vědět o určité okolnosti, přihlíží se k těmto skutečnostem i u zástupce, ledaže jde o okolnost, která nastala před udělením oprávnění k zastupování. Zastoupený, který není v dobré víře, nemůže se dovolávat dobré víry zástupce.

§ 53

Překročí-li zástupce oprávnění, je zastoupený vázán, jen pokud takové překročení schválí. Jestliže však zastoupený neoznámí osobě, s níž zástupce jednal, svůj nesouhlas bez zbytečného odkladu po tom, co se o překročení oprávnění dověděl, platí, že překročení schválil.

§ 54

(1) Překročil-li zástupce při právním úkonu své oprávnění nebo jednal-li někdo bez takového oprávnění, je sám z právního úkonu vázán, ledaže zastoupený právní úkon dodatečně bez zbytečného odkladu schválí. Neschválí-li zastoupený právní úkon, má druhá zúčastněná osoba podle své volby právo žádat na osobě jednající jako zástupce buď splnění, nebo náhradu škody.

(2) Ustanovení předchozího odstavce neplatí, jestliže druhá zúčastněná osoba o vadě v zastupování věděla.

§ 55

(1) Zástupce má zpravidla jednat osobně, je však oprávněn ustanovit si sám zástupce.

- a) je-li zástupcem na základě právního předpisu nebo na základě rozhodnutí úřadu nebo soudu,
- b) je-li prokuristou,
- c) je-li zástupcem k vedení sporu,
- d) byl-li výslovně zmocněn ustanovit si vlastního zástupce.

(2) I z právních úkonů dalšího zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

§ 56

Soud může ustanovit zástupce (opatrovníka) tomu, jehož pobyt není znám nebo kdo je nepřítomen, anebo z jiného vážného důvodu, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů.

Oddíl 2

Plná moc

§ 57

(1) Při právním úkonu lze se dát zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou na základě plné moci.

(2) V plné moci musí zmocnitel stanovit rozsah zmocněncova oprávnění je zastupovat.

(3) Vyžaduje-li právní úkon, pro který je plná moc udělena, písemné formy, musí být písemně udělena i plná moc.

§ 58

Zvláštní plné moci pro jednotlivý právní úkon nebo druh právních úkonů je třeba, jen je-li tak výslovně stanoveno právním předpisem.

§ 59

Není-li v plné moci udělené několika zástupcům určeno jinak, je třeba, aby všichni zmocněnci jednali společně.

§ 60

I když zmocnitel udělí plnou moc někomu, kdo není způsobilý brát na sebe povinnosti, zavazuje zmocnitel právní úkon učiněný zmocněncem v mezích plné moci.

§ 61

(1) Plná moc zanikne provedením úkonu, na který byla omezena, nebo odvolal-li ji zmocnitel, anebo vypověděl-li ji zmocněnec, jinak zanikne, uplyne-li doba, na niž byla udělena, nebo nebyla-li její platnost časově omezena, po uplynutí tří let po jejím udělení, anebo zemře-li zmocněnec.

(2) Plná moc, není-li v ní jinak stanoveno, nezaniká smrtí zmocnitel. Zánikem právnické osoby zaniká plná moc jen tehdy, nemá-li právnická osoba právního nástupce.

(3) Zmocnitel se nemůže vzdát práva plnou moc kdykoliv odvolat.

§ 62

Oznámil-li zmocnitel druhé osobě výslovně, že udělil plnou moc, může se vůči ní dovolávat odvolání plné moci jen tehdy, jestliže jí toto odvolání oznámil.

§ 63

Dokud odvolání plné moci není zmocněnci známo, zavazují jeho právní úkony zmocnitel nebo jeho právního nástupce, jako kdyby plná moc ještě trvala. Tohoto ustanovení se nemůže dovolávat ten, kdo o odvolání plné moci věděl nebo musel vědět.

§ 64

(1) Jestliže plná moc zanikne jiným způsobem než úmrtím zmocněnce, je zmocněnec povinen učinit vše, co nelze odložit, pokud zmocnitel, jeho dědicové nebo právní nástupci nezařídí něco jiného.

(2) Pokud zmocněnec je povinen i po zániku plné moci vykonat nějaké právní úkony pro zmocnitel, mají tyto úkony stejné právní následky, jako kdyby plná moc ještě trvala.

§ 65

Zmocnitel odpovídá společně a nerozdílně se zmocněncem, jehož plná moc zanikla, za škodu

způsobenou zneužitím plné moci třetí osobě, která o nedostatku plné moci nevěděla, ani vědět nemusela,

- a) nepožádal-li zmocnitel zmocněnce o vrácení písemně udělené plné moci a zmocněnec ji zneužil vůči třetí osobě,
- b) jestliže zmocnitel svým jednáním způsobil, že třetí osoba měla důvod se domnívat, že osoba, s níž jedná, je oprávněna jednat za zmocnitele.

Oddíl 3

Prokura

§ 66

(1) Udělení prokury zmocňuje ke všem úkonům, k nimž dochází při provozu podnikové činnosti zmocnitele, i když k nim je jinak zapotřebí zvláštní plné moci.

(2) V prokure není zahrnuto oprávnění ustanovovat a odvolávat prokuristy.

(3) Prokuru lze udělit jen písemně; výslovně musí být uvedeno, že jde o prokuru.

§ 67

K udělení i odvolání prokury je zapotřebí zápisu v rejstříku, v němž je zapsána osoba, která prokuru udělila; osoba v rejstříku nezapsaná není oprávněna prokuru udělit.

§ 68

Omezení prokury nemá právní následky vůči třetím osobám; ustanovení § 69 není tím dotčeno.

§ 69

Několika osobám lze prokuru udělit buď tak, že jsou k zastupování a k podpisování oprávněny každá samostatně, nebo tak, že je při tom třeba souhlasného projevu vůle všech prokuristů nebo alespoň dvou z nich.

§ 70

Prokurista podpisuje tím způsobem, že k názvu podniku, za který jedná, připojí dodatek naznačující prokuru a svůj podpis.

Oddíl 4

Zmocnění při provozu podniku

§ 71

O tom, kdo je v rámci činnosti podniku jako jeho zaměstnanec pověřen plnit určité úkoly, má se v pochybnostech za to, že je oprávněn provádět jménem podniku vůči třetím osobám všechny úkony, k nimž při plnění těchto úkolů obvykle dochází.

DÍL V

Počítání času

§ 72

(1) Lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek.

(2) Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty na poslední den měsíce.

§ 73

(1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dní a středem měsíce jeho patnáctý den.

(2) Je-li lhůta určena na jeden nebo několik měsíců a půl měsíce, počítá se patnáct dní naposled.

§ 74

Byla-li lhůta prodloužena, má se v pochybnostech za to, že nová lhůta počíná běžet dnem, který následuje po uplynutí lhůty původní.

§ 75

(1) Práva, jehož nabytí je vázáno na určitý den, nabývá se již počátkem toho dne. Právní následky prodlení nebo zmeškání nastanou teprve uplynutím posledního dne lhůty. Je-li však k projevu nebo k plnění určena anebo obvyklá jen určitá doba denní, lze takový projev učinit nebo plnění poskytnout včas jen v oné denní době.

(2) Připadne-li poslední den lhůty určené k projevu vůle nebo k plnění na neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští den pracovní.

DÍL VI

Promlčení a vydržení

Oddíl 1

Promlčení

§ 76

(1) Nejde-li o případy, kdy právo neuplatněním zaniklo (§ 273), právo se promlčí uplynutím promlčecí lhůty stanovené tímto zákonem.

(2) Promlčením právo nezaniká, nemůže však být přiznáno soudem, jestliže se povinná osoba promlčení dovolá.

§ 77

Promlčují se všechna práva s výjimkou práva vlastnického.

§ 78

Nestanoví-li tento zákon jinak, běží promlčecí lhůta ode dne, kdy nárok mohl být uplatněn u soudu.

§ 79

(1) U nároku ze smluv běží promlčecí lhůta ode dne, kdy závazek měl být splněn (doba splatnosti).

(2) Při závazcích s dílčími plněními běží promlčecí lhůta pro každé dílčí plnění samostatně. Stane-li se pro nesplnění některého dílčího závazku splatný závazek celý, běží promlčecí lhůta od doby splatnosti nesplněného dílčího závazku.

§ 80

U nároku z pojistné události běží promlčecí lhůta od počátku kalendářního roku následujícího po roce, v němž měl být závazek splněn.

§ 81

U nároku z bezdůvodného obohacení běží promlčecí lhůta ode dne, kdy k bezdůvodnému obohacení došlo.

§ 82

Nestanoví-li tento zákon jinak, činí obecná promlčecí lhůta tři roky.

§ 83

U nároků na náhradu škody běží promlčecí lhůta ode dne, kdy se poškozený dověděl nebo mohl dovědět o celé škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě, skončí však nejdéle uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla.

§ 84

Nárok zástavního věřitele na uspokojení zajištěné pohledávky ze zástavy promlčuje se v deseti letech.

§ 85

(1) U nároků pojistitele na vrácení pojistné náhrady podle § 592 běží promlčecí lhůta ode dne, kdy vyšlo porušení pojistníkovy povinnosti najevo, skončí však nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k vyplacení pojistné náhrady.

(2) U nároků pojistitele na vrácení pojistné náhrady podle § 597 běží promlčecí lhůta ode dne, kdy se projeví následky pojistníkovy jednání, skončí však nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k vyplacení pojistné náhrady.

§ 86

(1) Nároky vůči zasílateli pro škodu na dopravovaných věcech nebo opožděné doručení zásilky promlčují se v jednom roce. U nároku pro celkovou ztrátu nebo zničení zásilky běží promlčecí lhůta ode dne, kdy zásilka měla být doručena, u nároku pro částečnou ztrátu, částečné zničení nebo poškození nebo znehodnocení, jakož i pro opožděné doručení ode dne, kdy k doručení došlo.

(2) Jde-li o škodu způsobenou vědomě, platí promlčecí lhůta podle § 82 a 83.

§ 87

(1) Nároky vůči dopravci se promlčují v jednom roce ode dne, kdy došlo k doručení zásilky příjemci, jde-li o nároky při částečné ztrátě nebo částečném zničení, poškození nebo znehodnocení, jakož i při opožděném doručení zásilky, nebo v jednom roce ode dne, kdy zásilka měla být doručena při celkové ztrátě nebo zničení zásilky.

(2) Jde-li o škodu způsobenou vědomě, platí promlčecí lhůta podle § 82 a 83.

§ 88

Strany si mohou ujednat písemně delší nebo kratší promlčecí lhůtu, než stanoví tento zákon, promlčení se však nelze předem vzdát a celková promlčecí lhůta smluvená spolu se zákonnou nesmí činit více než 15 let.

§ 89

Změna v osobách, jichž se promlčení týká, nemá na běh promlčecí lhůty vliv.

§ 90

Jde-li o práva osob, která musí mít zákonného zástupce nebo o práva proti těmto osobám, promlčení nepočne, dokud jim zástupce není ustanoven nebo dokud neodpadne potřeba zákonného zástupce. Již počaté promlčení probíhá dále, avšak neskončí, dokud neuplyne rok po tom, kdy těmto osobám bude zákonný zástupce ustanoven nebo kdy odpadne jeho potřeba. Jde-li o promlčecí lhůtu kratší než rok, platí tato kratší lhůta místo uvedené lhůty roční.

§ 91

Do promlčecí lhůty se nezapočítává doba, po kterou oprávněný nemohl uplatnit svůj nárok před soudem nebo ve vymáhání pohledávky pokračovat pro překážky, které se vyskytly u povinné strany, nebo pro překážky, které oprávněný nemohl odvrátit.

§ 92

(1) Uplatní-li oprávněný v promlčecí lhůtě právo u soudu a v zahájeném řízení pokračuje, promlčecí lhůta od toho uplatnění po dobu řízení neběží. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu navržen výkon rozhodnutí.

(2) Za pokračování v zahájeném řízení považuje se i uplatnění nároku u příslušného soudu do třiceti dnů po tom, co oprávněnému bylo doručeno pravomocné rozhodnutí soudu o tom, že tento soud je nepříslušný pro rozhodování o jeho nároku, nebo po tom co rozhodce odmítne spor rozhodnout pro nedostatek platnosti rozhodčí smlouvy.

§ 93

Bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu, promlčuje se přiznaný nárok uplynutím deseti let ode dne, kdy měla být povinnost podle rozhodnutí soudu splněna.

§ 94

(1) Uzná-li povinná osoba oprávněnému před skončením promlčecí lhůty jakýmkoli způsobem svou povinnost, běží nová promlčecí lhůta. Za uznání se považuje zejména placení splátky či úroku nebo jakékoli jiné chování povinné osoby, z něhož vyplývá, že svou povinnost nepopírá.

(2) U promlčeného práva běží nová promlčecí lhůta, jestliže povinná osoba uzná oprávněnému svou povinnost písemně. Týká-li se uznání pouze části promlčeného práva, běží nová promlčecí doba jen ohledně této části.

(3) Uzná-li povinná osoba oprávněnému právo určené co do důvodů i rozsahu, činí promlčecí lhůta deset let od doby, kdy podle obsahu uznání mělo být plněno, jinak od doby, kdy k uznání došlo. Týká-li se uznání jen části práva, nastávají tyto účinky jen ohledně této uznané části.

Oddíl 2

Vydržení

§ 95

Vlastnické právo vlastník pozbývá, jestliže vlastnického práva někdo jiný nabude vydržením.

§ 96

Vlastnického práva nabude vydržením, kdo věc drží oprávněně (§ 98) a nepřerušene po tři roky.

§ 97

Držba platí za nepřerušenou, ztratili-li držitel držbu beze své vůle a získal ji opět do jednoho roku od ztráty nebo ji nabyl na základě žaloby podané v této jednorozhodné lhůtě.

§ 98

(1) Za oprávněného držitele se pokládá, kdo s věcí nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc jako vlastníkovi náleží. Není-li v této dobré víře, je držitelem neoprávněným.

(2) V pochybnostech má se za to, že držba je oprávněná.

§ 99

Oprávněný držitel má, pokud zákon nestanoví jinak, stejná práva jako vlastník, zejména mu náleží užitek z věci.

HLAVA III

OBEČNÁ USTANOVENÍ O ZÁVAZKOVÝCH
VZTAZÍCH

DÍL I

Vznik závazkového vztahu

§ 100

(1) Ze závazkového vztahu vzniká určité osobě (věřiteli) právo na určité plnění (pohledávka) od

určité osoby jiné (dlužníka) a v době splatnosti právo toto plnění vymáhat (nárok) a dlužníkovi vzniká povinnost plnění uskutečnit (závazek).

(2) Plnění může spočívat v tom, že dlužník je povinen něco dát, činit nebo něčeho se zdržet.

§ 101

Závazkové vztahy vznikají ze smluv, ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností uvedených v tomto zákoně.

§ 102

Zřejmé zneužívání práv ze závazkových vztahů, jež v rozporu se zásadou poctivého obchodního styku se děje za účelem poškození druhé strany, nepoživá právní ochrany.

§ 103

Závazkový vztah nemůže být měněn bez souhlasu zúčastněných stran, pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 104

Obecná ustanovení o závazcích (§ 100 až 275) platí pro všechny závazkové vztahy, pokud zvláštní ustanovení o některých závazcích (§ 276 až 720) neobsahují odchylnou úpravu.

§ 105

(1) Pro nabytí vlastnického práva na základě smlouvy, jež se řídí tímto zákonem, použije se přiměřeně ustanovení o nabytí vlastnického práva k zboží podle ustanovení o smlouvě kupní (§ 321 až 329).

(2) Pokud to povaha věci připouští, použije se ustanovení o kupní smlouvě (§ 276 až 423) i na ostatní druhy závazkových vztahů ze smluv, jestliže podle ustanovení, jimiž se řídí, nelze určit práva a povinnosti stran.

DÍL II

Vznik a obsah smluv

§ 106

(1) Smlouva je uzavřena, jakmile se strany dohodnou alespoň o podstatných částech smlouvy.

(2) Za podstatné části smlouvy se považují ty, o nichž při jednání jedna ze stran dala najevo, že dohoda o nich je předpokladem uzavření smlouvy, jakož i náležitosti uvedené v základních ustanoveních pro jednotlivé druhy smluv upravených v hlavě IV.

§ 107

Vzniku závazku nepřekáží, že v smlouvě není vyjádřen důvod, z kterého je dlužník povinen plnit. Věřitel je povinen důvod závazku prokázat, ledaže se nárok opírá o listinu, která sama závazek podle tohoto zákona nebo zvláštních předpisů představuje (cenný papír).

§ 108

(1) Návrh na uzavření smlouvy upravené v hlavě IV musí obsahovat alespoň podstatné části smlouvy, u jiných smluv obsah navrhované smlouvy, jinak jde jen o výzvu k podání návrhu na uzavření smlouvy.

(2) Navrhovatel je návrhem na uzavření smlouvy vázán, ledaže jeho závaznost výslovně vyloučil nebo ledaže jeho nezávaznost vyplývá z dosavadního obchodního styku mezi stranami.

§ 109

(1) Závazný návrh na uzavření smlouvy zanikne jeho odvoláním, jen když odvolání dojde nejpozději s návrhem. Totéž platí obdobně o přijetí návrhu.

(2) Zemře-li některá ze stran nebo pozbude-li způsobilosti vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti, návrh nezanikne, není-li z návrhu samého nebo z povahy a účelu navrhované smlouvy zřejmý opak.

§ 110

(1) Návrh na uzavření smlouvy je třeba přijmout bez výhrady ve lhůtě určené navrhovatelem. Není-li lhůta určena, je třeba přijmout návrh bez zbytečného odkladu, jedná-li účastníci přímo; jinak je třeba návrh přijmout nejdéle do doby, do které navrhuje může očekávat odpověď, počítaje s tím, že návrh došel včas a že také odpověď byla vypravena řádně a bez zbytečného odkladu.

(2) Nebyl-li návrh přijat v době stanovené v odstavci 1 nebo byl-li odmítnut, zaniká.

§ 111

(1) Smlouva je uzavřena i tehdy, dojde-li projev o přijetí návrhu po stanovené lhůtě (§ 110), jestliže navrhovatel musel poznat, že přijetí návrhu bylo vypraveno včas, a přesto bez zbytečného odkladu neprohlásí, že přijetí návrhu odmítá jako opožděné.

(2) Totéž platí, je-li nezávazný návrh přijat včas a řádně a navrhovatel bez zbytečného odkladu neprohlásí, že odmítá smlouvu uzavřít.

§ 112

Na přijetí návrhu s odchylkami nebo výhradami se hledí jako na jeho odmítnutí a na nový návrh druhé strany, má-li obsah stanovený v § 108 odstavec 1. Za nový návrh se považuje i opožděné přijetí návrhu.

§ 113

Ujednání, že určitá část obsahu smlouvy bude smluvena mezi stranami dodatečně, se považuje za podmínku platnosti uzavřené smlouvy.

§ 114

Smlouva může být uzavřena jakýmkoliv souhlasným projevem vůle stran. Ke vzniku smlouvy také stačí, jestliže strana, které je návrh určen, dá svým chováním vzhledem k okolnostem případu najevo, že návrh přijala.

§ 115

Smlouva mezi přítomnými nebo jinak přímo jednajícími vzniká okamžikem přijetí návrhu; jinak smlouva vzniká okamžikem, kdy prohlášení o přijetí návrhu došlo navrhovateli nebo kdy došlo na adresu udanou v návrhu. Nebyl-li návrh přijat výslovně, vzniká smlouva okamžikem, kdy strana, které je návrh určen, se podle něho ve lhůtě pro přijetí počala chovat.

§ 116

Smlouvu lze uzavřít také odkazem na stranám známé nebo navrhovatelem předložené obchodní podmínky nebo použitím smluvních formulářů zavedených v obchodním styku. Odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před zněním těchto obchodních podmínek nebo smluvních formulářů.

§ 117

Použijí-li strany ve smlouvě některé z doložek upravených v mezinárodně užívaných vykládacích pravidlech, má se za to, že strany zamýšlely dosáhnout touto doložkou právních účinků stanovených vykládacími pravidly, na něž strany buď poukázaly, nebo které měly nejspíše na mysli.

§ 118

Práva a povinnosti, jejichž úprava není ve smlouvě dohodnuta, řídí se tímto zákonem a obchodními zvyklostmi obecně zachovávanými v mezinárodním styku v příslušném obchodním odvětví, pokud nejsou v rozporu ani se smlouvou, ani s tímto zákonem.

Smlouva o uzavření budoucí smlouvy

§ 119

Smlouvou může být převzat závazek uzavřít do stanovené doby budoucí smlouvu, pokud je dohodnut alespoň předmět plnění obou stran; smlouva o uzavření budoucí smlouvy musí být uzavřena písemně.

§ 120

(1) Odmítá-li bezdůvodně osoba zavázaná podle § 119 uzavřít budoucí smlouvu, může oprávněná strana požadovat náhradu škody, nebo stanoví-li to smlouva, žádat, aby nestanovený obsah budoucí smlouvy byl určen soudem nebo osobou ve smlouvě určenou.

(2) Nárok na stanovení chybějícího obsahu smlouvy lze uplatnit u soudu do jednoho roku od doby, kdy měla být budoucí smlouva uzavřena, jinak nárok zaniká; totéž platí, nebyl-li v uvedené lhůtě stanoven chybějící obsah smlouvy ve smlouvě určenou osobou.

§ 121

Chybějící obsah smlouvy, k jejímuž uzavření je zavázaná strana povinná, je třeba určit v rámci ustanovení § 118 podle účelu, který vzhledem

k okolnostem, za nichž došlo k uzavření předběžné smlouvy, strany sledovaly uzavřením budoucí smlouvy a s přihlédnutím k zásadě poctivého obchodního styku.

§ 122

Závazek uzavřít budoucí smlouvu zaniká, jestliže okolnosti, z nichž strany při vzniku závazku vycházely, se do té míry změnily, že nelze na závazné straně rozumně požadovat, aby smlouvu uzavřela.

§ 123

(1) Ustanovení o převzetí závazku uzavřít budoucí smlouvu se použije přiměřeně i na smlouvy, v kterých se strany dohodly, že obsah smlouvy ještě bude doplněn, pokud strany daly nepochybně najevo, že smlouva má platit, i kdyby k dohodě o zbytku obsahu smlouvy nedošlo.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 může se oprávněná osoba domáhat doplnění smlouvy soudem, i když to ve smlouvě není stanoveno.

DÍL III

Účastníci závazkových vztahů

Oddíl 1

Společné závazky a společná práva

§ 124

(1) Je-li několik dlužníků zavázáno k témuž plnění, jsou všichni zavázáni společně a nerozdílně a věřitel může požadovat celé plnění na kterémkoliv z nich, pokud zákonem není stanoveno jinak, nebo pokud z povahy závazku neplyne, že může být splněn jen společnou činností všech.

(2) Jestliže dluh splní jeden dlužník zavázaný podle odstavce 1, závazek ostatních dlužníků vůči věřiteli zanikne.

§ 125

Vzájemný poměr mezi spoludlužníky určuje kolik který ze spoludlužníků je povinen uhradit ostatním spoludlužníkům na společný závazek: v pochybnostech jsou spoludlužníci zavázáni ve vzájemném poměru rovným dílem. Pokud nemůže některý ze spoludlužníků závazek splnit, rozdělí se podíl na něj připadající stejným způsobem na ostatní.

§ 126

Spoludlužník, proti němuž byl uplatněn nárok vyšší, než odpovídá jeho podílu, je povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět ostatní spoludlužníky a dát jim příležitost uplatnit námitky proti nároku.

§ 127

(1) Spoludlužník, proti němuž byl uplatněn nárok vyšší, než odpovídá jeho podíl, může se domáhat na ostatních, aby splnili závazek v rozsahu podílů na něj připadajících. Práva věřitelova tím nejsou dotčena.

(2) Splnil-li spoludlužník závazek podle odstavce 1, může požadovat na ostatních náhradu v rozsahu podílů na něj připadajících.

§ 128

Není-li více dlužníků zavázáno věřiteli společně a nerozdílně, odpovídá každý dlužník samostatně jen svým podílem; nejsou-li podíly stanoveny, rovným dílem.

§ 129

Je-li dlužník zavázán současně více věřitelům k nedělitelnému plnění, může plnění požadovat kterýkoli z věřitelů.

§ 130

Je-li někdo zavázán k dělitelnému plnění současně více věřitelům, může každý věřitel požadovat toliko svůj podíl; v pochybnostech je dlužník povinen každému věřiteli plnit stejný díl.

§ 131

Může-li kterýkoliv z věřitelů žádat celé plnění, je dlužník oprávněn plnit kterémukoliv z věřitelů do doby, kdy jeden z věřitelů o plnění požádá. Splněním jednomu z věřitelů závazek dlužníka zaniká.

§ 132

Vztah mezi spoluvěřiteli určuje, zda a do jaké míry je spoluvěřitel, který obdržel více, než činí podíl na něj připadající, ostatním spoluvěřitelům něčím zavázán.

Oddíl 2

Závazky ve prospěch a k tíži třetího

§ 133

Ze smlouvy ve prospěch třetí osoby může žádat plnění tato třetí osoba, jestliže projeví vůli plnění přijmout.

§ 134

Námitky ze smlouvy uzavřené s druhou stranou má dlužník také proti třetí osobě.

§ 135

Dokud třetí osoba neprojeví vůli dlužníkovi vůli plnění přijmout, mohou smluvní strany smlouvu zrušit nebo změnit.

§ 136

(1) Vzdá-li se třetí osoba své pohledávky nebo dlužníkovo plnění nepřijme, náleží plnění druhé straně, neodporuje-li to účelu smlouvy.

(2) Totéž platí, jestliže druhá strana sdělí dlužníkovi před tím, než třetí strana projevila vůli dlužníkovi vůli plnění přijmout, že nemá být plněno třetí osobě.

§ 137

Jestliže někdo druhému slíbí plnění třetího, znamená to slib přísluhy u třetího, aby plnění poskytl; zaváže-li se však písemně, že plnění třetí osoby bude uskutečněno, je povinen nahradit škodu, kterou věřitel utrpí, nedojde-li k tomuto plnění.

Oddíl 3

Změny v účastnících závazkových poměrů

Postoupení pohledávky

§ 138

Věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit smlouvou jiné osobě (postupníkovi).

§ 139

(1) Postoupit nelze pohledávku, která zaniká nejpozději smrtí věřitele nebo jejíž obsah by se změnou věřitele změnil. Postoupit nelze ani pohledávku, pokud nemůže být postížena výkonem rozhodnutí.

(2) Rovněž nelze postoupit pohledávku, jejíž postoupení by odporovalo dohodě s dlužníkem.

§ 140

S postoupenou pohledávkou přechází veškeré její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Původní věřitel (postupitel) je povinen vydat postupníkovi a na něj převést všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky týkající se postoupené pohledávky a poskytnout mu všechny potřebné informace.

§ 141

Dokud postupitel dlužníka o postoupení nevyrozumí, nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníku neprokáže, může dlužník závazek splnit postupiteli.

§ 142

Na žádost postupníka může postupitel nárok vymáhat svým jménem ve prospěch postupníka sám, souhlasí-li s tím postupník a sám ji nevymáhá; dlužník nemůže v takovém případě vznést námitku, že postupitel již není věřitelem.

§ 143

Námítky proti pohledávce, které měl dlužník v době postoupení, zůstávají mu zachovány i po postoupení; své vzájemné pohledávky vůči postupiteli může namítat i vůči postupníkovi, i když v době postoupení ještě nebyly splatné. Dlužník však musí oznámit postupníkovi své pohledávky vůči postupiteli bez zbytečného odkladu po té, co se o postoupení pohledávky dověděl.

§ 144

(1) Byla-li pohledávka postoupena za úplatu, odpovídá postupitel postupníkovi za to, že v době postoupení trvala; za dobytost odpovídá, jestliže to bylo smluveno, a to jen do výše přijaté úplaty s úroky a náklady spojenými s bezvysledným vymáháním.

(2) Postupitel neodpovídá podle odstavce 1, jestliže postupník postoupenou pohledávku neuplatní před soudem včas.

Převzetí závazku

§ 145

Kdo se dohodne s dlužníkem, že přejímá jeho závazek, nastoupí jako dlužník na jeho místo, při-

volí-li k tomu věřitel. Přivolení věřitele může být dáno buď původnímu dlužníku nebo přejímateli závazku.

§ 146

Přistoupení k závazku

Kdo bez dohody s dlužníkem ujedná s věřitelem, že splní za dlužníka jeho závazek, stane se dlužníkem vedle původního dlužníka.

§ 147

Projev nového dlužníka o převzetí závazku musí se stát písemně.

§ 148

Obsah závazku se jeho převzetím nemění, avšak zajištění závazku poskytnuté třetí osobou trvá jen tehdy, jestliže tato osoba přivoliла ke změně dlužníka.

§ 149

Převzme-li někdo smlouvou jmění nebo podnik, je zavázán vedle původního dlužníka ze závazků, které náležejí ke jmění nebo podniku a o kterých při uzavření smlouvy věděl nebo vědět musel. Nabyvatel odpovídá toliko do výše nabytého majetku.

§ 150

Převzmou-li smlouvou jmění nebo podnik zcizitelův manžel, jeho děti, sourozenci nebo rodiče, jsou zavázáni vedle zcizitele ze závazků, které náležejí ke jmění nebo k podniku, bez ohledu na cenu majetku, ledaže o takových závazcích při převzetí nevěděli ani vědět nemohli.

§ 151

Kdo se dohodne s dlužníkem, že opatří plnění jeho věřiteli, odpovídá dlužníkovi za to, že nebude musit plnit. Věřitel z toho přímé právo nevznikne.

Poukázka

§ 152

(1) Poukázkou opravňuje ten, kdo ji vydal (poukazatel) poukazníka, aby přijal plnění od poukazaného a poukazaného zmocňuje, aby plnil poukazníkovi na účet poukazatelův. Přímého práva nabyde poukazník proti poukazanému teprve, až mu poukazaný prohlásí, že poukázku přijímá.

(2) O akreditivu platí zvláštní ustanovení (§ 653 až 660).

§ 153

(1) Pokud je poukazaný to, co má plnit, již poukazateli dlužen, je vůči němu povinen plnit poukazníkovi a jeho závazek zanikne teprve tím, že poukazníkovi splní. Má-li poukázkou být splněn dluh poukazatelův u poukazníka, který k tomu přivoli, je poukazník povinen poukazaného vybídnout, aby plnil.

(2) Nechce-li poukazník užít poukázky nebo odepírá-li poukazaný poukázku přijmout nebo po-

dle ní plnit, je poukazník povinen oznámit to bez zbytečného odkladu poukazateli.

§ 154

Přijme-li poukázaný poukázku vůči poukazníku, může mu činit jen takové námitky, které se týkají platnosti přijetí poukázky nebo které vyplývají z obsahu poukázky, anebo z jeho vlastního vztahu k poukazníkovi.

§ 155

Dokud poukázaný ještě nepřijal poukázku vůči poukazníkovi, může ji poukazatel odvolat.

§ 156

Není-li mezi poukazatelem a poukázaným jiný důvod vzniku závazku, platí o právním vztahu mezi oběma ustanovení o smlouvě příkazní; poukázka však nezanikne smrtí poukazatele nebo poukázaného.

§ 157

Promíčení nároku poukazníka proti poukázanému počne, jakmile poukazník došel projev o přijetí poukázky.

DÍL IV

Zajištění závazku

Oddíl 1

Právo zástavní a podzástavní

§ 158

Základní ustanovení

(1) Zástavní právo zajišťuje peněžitou pohledávku a ve smluveném rozsahu i příslušenství pohledávky tím, že v případě jejího včasného zaplacení zástavní věřitel je oprávněn uspokojit se z věci zastavené zástavcem.

(2) Je-li zástavním právem zajištěna pohledávka nepeněžitá, má se za to, že do výše zjiitelného jejího ocenění v době vzniku zástavního práva je zajištěn peněžitý nárok, který by věřiteli příslušel v případě porušení závazku dlužníka.

§ 159

Zástavní právo se vztahuje na zastavenou věc, na její přírůstek a příslušenství, avšak z plodů jen na ty, které nejsou odděleny.

Vznik zástavního práva

§ 160

Zástavní právo vzniká na základě smlouvy nebo přímo z tohoto zákona.

§ 161

Ve smlouvě o zřízení zástavního práva musí být určen předmět zástavního práva a pohledávka, kterou zajišťuje.

§ 162

Zástavní právo lze zřídit jen pro zajištění platného závazku; platnost zástavního práva však ne-

vadí, jestliže je zřízeno pro závazky budoucí nebo závazky podmíněné.

§ 163

Zástavní právo na základě smlouvy vzniká odevzdáním věci zástavnímu věřiteli s tím, že má sloužit jako zástava. Je-li zřízení zástavního práva smlouveno písemně, vzniká zástavní právo již uzavřením smlouvy.

§ 164

Zastaví-li někdo cizí věc bez souhlasu vlastníka nebo osoby, které přísluší k věci jiné věcné právo neslučitelné s právem zástavním, vznikne zástavní právo, jen jestliže zastavovaná věc je odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn věc zastavit. V pochybnostech se má za to, že zástavní věřitel jednal v dobré víře.

§ 165

Zastavení pohledávky

Zastavit lze i pohledávku, předmětem jejíhož plnění je věc, právo nebo jiná hospodářská hodnota.

§ 166

K zastavení pohledávky je třeba, aby o něm byl vyrozuměn dlužník pohledávky (poddlužník). Zástavní právo se vztahuje i na dlužné úroky a ostatní příslušenství pohledávky.

§ 167

Poddlužník, který byl o zastavení pohledávky vyrozuměn, může plnit svému věřiteli jen se souhlasem zástavního věřitele.

§ 168

V době splatnosti zastavené pohledávky je povinen poddlužník plnit zástavnímu věřiteli. Byla-li zastavená pohledávka splněna zástavnímu věřiteli, stává se předmět plnění zástavou. O plnění poddlužníka je povinen zástavní věřitel dlužníka zpravit.

Práva a povinnosti zástavce a zástavního věřitele

§ 169

(1) Jestliže zástavní právo nebylo zřízeno odevzdáním zastavené věci zástavnímu věřiteli nebo jestliže nejde o zástavní právo vznikající přímo z tohoto zákona, je zástavce povinen zastavovanou věc označit tak, že její zastavení může být každému patrné. Místo toho mohou zástavce a zástavní věřitel dát věc jiné osobě, aby ji pro ně uschovala, nebo dát zapsat vznik zástavního práva podle příslušných předpisů.

(2) U věcí, které nelze užívat bez listiny, v níž je věc odlišena od věcí jiných, postačí zapsání zástavního práva v této listině.

§ 170

Nedošlo-li k odevzdání nebo označení nebo uschování zastavené věci nebo zapsání zástavního

práva podle § 189, nemůže zástavní věřitel uplatnit zástavní právo vůči třetí osobě, ledaže tato osoba o zatížení věci zástavním právem věděla.

§ 171

[1] Zástavní věřitel, který má zastavenou věc (zástava) u sebe, může ji zadržovat po dobu trvání zástavního práva.

[2] Zástavní věřitel je povinen zástavu pečlivě opatrovat a má nárok na náhradu nákladů, které učinil, aby této své povinnosti dostál.

§ 172

[1] Zástavce je povinen zdržet se všeho, čím se zastavená věc zhoršuje na újmu zástavního věřitele.

[2] Ztratí-li zastavená věc na ceně a zajištění pohledávky se tak stane nedostatečným, může zástavní věřitel na dlužníkovi žádat, aby splatil přiměřenou část svého závazku ještě před stanovenou dobou plnění, ledaže dlužník zajištění svého závazku přiměřeně doplní.

Výkon zástavního práva

§ 173

Jestliže není zajištěná pohledávka ve stanovené době plnění uspokojena, může se zástavní věřitel domáhat uspokojení ze zástavy podle § 174.

§ 174

[1] Zástavní věřitel může požádat příslušný orgán o provedení prodeje zástavy.

[2] Zástavní věřitel může, má-li zástavu u sebe a bylo-li tak písemně ujednáno, sám dát zástavu prodat ve veřejné dražbě; má-li zástava úředně stanovenou cenu, může ji za tuto cenu prodat i jinak. O zamýšleném výkonu prodeje je zástavní věřitel povinen zástavce i dlužníka bez odkladu zpravit.

§ 175

Jestliže k zajištění téže pohledávky bylo zastaveno několik věcí, jsou zastaveny nedílně. Zástavní věřitel je oprávněn domáhat se uspokojení celé pohledávky nebo její části z kterékoliv zástavy.

§ 176

Vznikne-li k téže věci více zástavních práv, bude přednostně uspokojeno zástavní právo svým vznikem starší, pokud tento zákon nestanoví něco jiného. Doba vzniku zástavního práva je rozhodující pro pořadí k uspokojení i tehdy, bylo-li zástavní právo zřízeno k zajištění pohledávky budoucí nebo podiníněné.

§ 177

Zástavní věřitel se může domáhat uspokojení ze zástavy, i když zajištěná pohledávka je již promlčena.

§ 178

Zástavní právo zaniká, zanikne-li zajištěná pohledávka nebo složí-li zástavce zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci, je-li nižší než pohledávka.

§ 179

Zanikne-li zástavní právo, je věřitel povinen vrátit zástavu, nebo umožnit vyznačení zániku zapsaného zástavního práva.

Právo podzástavní

§ 180

Podzástavní právo vzniká zastavením pohledávky zajištěné zástavním právem.

§ 181

K vzniku podzástavního práva není třeba souhlasu vlastníka zastavené věci, ten však musí být o vzniku podzástavního práva vyrozuměn.

§ 182

Je-li zástava odevzdána podzástavnímu věřiteli, odpovídá zástavní věřitel za škodu na zástavě tak, jako by ji měl sám u sebe.

§ 183

Není-li pohledávka zajištěná podzástavním právem ani zastavená pohledávka v době splatnosti podzástavnímu věřiteli splněna, může se podzástavní věřitel domáhat uspokojení z podzástavy v rámci oprávnění zástavního věřitele podle ustanovení § 174.

§ 184

Na podzástavní právo použije se jinak přiměřeně ustanovení o právu zástavním.

Oddíl 2

Právo zadržovací

§ 185

[1] Kdo je jinak povinen vydat věc, může ji zdržet, aby zajistil svou splatnou pohledávku vůči tomu, jemuž je jinak povinen věc vydat.

[2] Zadržovací právo nemá ten, jemuž oprávněná osoba při odevzdání věci uložila, aby s ní naložil způsobem, který je neslučitelný s výkonem zadržovacího práva.

[3] Bude-li však při výkonu rozhodnutí nebo jinak nepochybně zjištěna dlužníková platební neschopnost, má věřitel zadržovací právo i k zajištění pohledávky dosud nesplatné a bez ohledu na to, zda bylo věřiteli uloženo, jak má s věcí naložit.

§ 186

Nelze zadržovat věc svémocně nebo lstivě odňatou.

§ 187

Kdo věc zadržuje, má, pokud jde o opatrování věci a náhradu nákladů na věc učiněných, stejné postavení jako zástavní věřitel.

§ 188

O tom, že byla věc zadržena, je věřitel povinen dlužníka bez odkladu vyrozumět.

§ 189

Na základě zadržovacího práva má věřitel právo při výkonu soudního rozhodnutí na přednostní uspokojení z výtěžku zadržené věci před každým jiným věřitelem.

§ 190

Dá-li se jistota, zadržovací právo zanikne.

Oddíl 3

Smluvní pokuta

§ 191

(1) Sjednal-li strany pro případ porušení smluvní povinnosti smluvní pokutu nebo je-li pro tento případ taková pokuta (penále) stanovena jinak a dlužník svůj závazek nesplní, může věřitel požadovat tuto pokutu bez ohledu na to, zda mu vznikla porušením smluvní povinnosti škoda, či nikoliv.

(2) K smluvní pokutě se lze zavázat jen písemně.

(3) Smluvní pokuta může být sjednána také v jiném plnění než v penězích.

§ 192

Zaplacení smluvní pokuty nezproštuje dlužníka povinností splnit závazek smluvní pokutou zajištěný.

§ 193

Je-li smluvna nebo jinak stanovena smluvní pokuta, nemá věřitel nárok na náhradu škody pro porušení povinností zajištěné smluvní pokutou.

§ 194

Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu předmětu závazku až do výše skutečně způsobené škody.

Oddíl 4

Ručení

§ 195

Základní ustanovení

Kdo věřiteli písemně prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník svůj závazek nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem.

§ 196

(1) Ručení předpokládá platný závazek dlužníka; ručení lze poskytnout i pro závazky budoucí nebo závazky podmíněné.

(2) Ručení je však platné, jestliže závazek dlužníka je neplatný jen pro nedostatek jeho způsobilosti brát na sebe závazky nebo pro nedostatek formy právního úkonu, z něhož závazek dlužníka měl vzniknout, nebo pro omyl dlužníka, o němž ručitel v době převzetí ručitelského závazku věděl nebo vědět musel.

§ 197

Ručitel je povinen závazek splnit teprve, nesplnil-li dlužník svůj závazek, ačkoliv k tomu byl věřitelem písemně vyzván. Tohoto vyzvání není zapotřebí, jestliže je věřitel nemůže uskutečnit nebo jestliže je nepochybné, že dlužník svůj závazek nesplní.

§ 198

Ručení se vztahuje na všechny nároky, které vzniknou věřiteli vůči dlužníku ze zajištěného závazku. Ručení se však nevztahuje na náhradu škody způsobenou porušením dlužníkovu závazku, pokud ručitel splnil svůj závazek vůči věřiteli včas.

§ 199

Věřitel je povinen kdykoli sdělit na požádání ručiteli výši své pohledávky zajištěné ručením.

§ 200

Práva věřitele vůči ručiteli se nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi.

§ 201

Ručitel může proti věřiteli uplatnit všechny námitky, které proti věřiteli má dlužník. Ustanovení § 196 zůstává nedotčeno.

§ 202

Zaručilo-li se za týž závazek několic ručitelů, ručí každý z nich věřiteli za dluh celý. Ručitel má proti ostatním ručitelům stejná práva jako spoludlužník.

§ 203

Ručitel, který uhradí závazek, za který ručí, vstupuje v práva věřitele a je oprávněn od něho požadovat všechny právní pomůcky potřebné k uplatnění nároku vůči dlužníkovi.

§ 204

Uspokojil-li ručitel věřitele bez souhlasu dlužníka, zůstávají dlužníku vůči ručiteli zachovány námitky, které měl dlužník vůči věřiteli, i když je ručitel neuplatnil. Dlužník však nemůže vůči ručiteli uplatnit námitky, na které dlužník ručitele neupozornil ihned po vyrozumění, že věřitel uplatnil nároky z ručení.

§ 205

Ustanovení § 197 až 204 použije se příměřeně i na ručení vzniklé přímo z tohoto zákona.

Oddíl 5

Uznání závazku

§ 206

Uzná-li někdo písemně svůj závazek, třeba i promlčený, má se za to, že závazek v rozsahu uznání v době uznání trvá.

Oddíl 6

Zajištění závazků převodem práva

§ 207

(1) Splnění závazku může být zajištěno převodem práva dlužníka ve prospěch věřitele (zajišťovací převod práva).

(2) Smlouva o zajišťovacím převodu práva musí být uzavřena písemně.

§ 208

Právo převedené zajišťovacím převodem má povahu práva převedeného s rozvazovací podmínkou, že zajištěný závazek bude splněn.

§ 209

Při splnění zajištěného závazku je věřitel povinen opět umožnit dlužníkovi výkon práva v rozsahu jeho převodu a vydat dlužníkovi vše, co z převedeného práva získal, a nahradit, co při obvyklé péči získat mohl.

Oddíl 7

Jistota

§ 210

Závazek dát jistotu lze splnit dostatečným zajištěním ve formě zřízení zástavního práva nebo ručení nebo zajišťovacího převodu, anebo jiným dostatečným zajištěním stranami smluveným.

Díl V

Zánik závazků splněním

Oddíl 1

Způsob plnění

§ 211

(1) Závazek musí být splněn řádně a včas.

(2) Splněním závazek zanikne.

§ 212

Mají-li obě strany plnit navzájem zároveň, může se splnění závazku domáhat jen ten, kdo sám splnil dříve svůj závazek nebo je ochoten a schopen jej splnit.

§ 213

Ten, kdo je při vzájemném plnění povinen plnit napřed, může své plnění odepřít až do té doby, kdy mu bude poskytnuto nebo zajištěno plnění vzájemné, jestliže je plnění druhé strany ohroženo okolnostmi u ní nastávšími, které mu nebyly známy, když smlouvu uzavřel; může také poskytnout přiměřenou dodatečnou lhůtu k zajištění plnění a po jejím marném uplynutí odstoupit od smlouvy.

§ 214

Jedna strana není oprávněna odepřít plnění nebo odstoupit od smlouvy z důvodu, že závazek druhé strany z jiného právního vztahu nebyl splněn řádně a včas.

§ 215

(1) Kdo splnil závazek nebo jeho část, je oprávněn žádat, aby mu příjemce plnění na svůj náklad vydal o tom potvrzení (kvitanci).

(2) Dlužník je oprávněn plnění odepřít, nevýdál-li mu věřitel zároveň potvrzení.

§ 216

Lze-li závazek plnit několikerým způsobem, má právo volby plnění dlužník; od vykonané volby nelze ustoupit.

§ 217

Je-li dlužník povinen plnit věci určené pouze podle druhů, je povinen plnit věci prostřední jakosti.

§ 218

Věřitel je povinen přijmout částečná plnění závazku, pokud částečné plnění neodporuje povaze závazku.

§ 219

(1) Má-li být věřiteli splněno týměž dlužníkem několik závazků a plnění nestačí na vyrovnání všech, je splněn závazek, o němž dlužník při plnění prohlásí, že jej chce splnit; jinak je splněn závazek nejdříve splatný, a to nejprve jeho příslušenství.

(2) U peněžitých závazků se započte placení nejprve na vedlejší nároky věřitele, pak na úroky a teprve potom na jistinu. Z několika peněžitých závazků je nejdříve vyrovnán ten, který je nezajištěný nebo nejméně zajištěný, jinak závazek nejdříve splatný.

§ 220

(1) Věřitel je povinen přijmout plnění nabídnuté třetí osobou, jestliže s tím dlužník souhlasí a jestliže plnění není vázáno na osobní vlastnosti dlužníka. Souhlasu dlužníka není zapotřebí, pokud třetí osoba za dlužníka ručí nebo jiným způsobem splnění závazku zajišťuje.

(2) Splněním dlužníkovu závazku vstupuje třetí osoba do práv věřitele, který je povinen vydat jí a na ni převést všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky, které má.

§ 221

Dlužník splní závazek i tehdy, jestliže plní tomu, kdo předloží věřitelovo potvrzení, ledaže dlužník věděl, že ten, kdo potvrzení předložil, není oprávněn plnění přijmout.

§ 222

Plní-li dlužník závazek pomocí jiné osoby, odpovídá tak, jako by závazek plnil sám, pokud tento zákon nestanoví něco jiného.

Oddíl 2

Místo plnění

§ 223

Dlužník je povinen splnit závazek v místě určeném dohodou stran. Není-li místo plnění takto určeno, je dlužník povinen plnit v místě, kde měl v době vzniku závazku své sídlo (bydliště), nebo v místě sídla závodu, z jehož provozu závazek vznikl.

§ 224

Peněžitě platy je dlužník v pochybnostech povinen na své nebezpečí a náklady plnit v sídle (bydlišti) věřitele nebo jeho závodu, z jehož provozu závazek vznikl. Jestliže se po vzniku závazku toto místo změní, nese věřitel tím nastalé zvýšení nebezpečí a nákladů.

Oddíl 3

Doba plnění

§ 225

(1) Dlužník je povinen závazek splnit v době určené dohodou stran.

(2) Není-li doba plnění dohodnuta, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je povinen plnit bez zbytečného odkladu po tom, kdy byl o plnění věřitelem požádán.

§ 226

Je-li doba plnění výslovně ponechána na vůli dlužníka, určí ji na návrh věřitele soud podle okolností případu.

§ 227

Ve všech případech, ve kterých je určena doba plnění, je třeba z povahy právního úkonu a úmyslu stran usoudit, zda je stanovena ve prospěch obou stran nebo jen ve prospěch jedné z nich.

§ 228

(1) Jestliže doba plnění byla určena jen ve prospěch jedné strany, je tato strana oprávněna podle povahy věci plnit před určenou dobou plnění nebo žádat, aby bylo jí plněno před touto dobou.

(2) Jestliže má dlužník právo splnit svůj závazek před určenou dobou plnění, není oprávněn srazit si bez svolení věřitele částku odpovídající úroku za dobu, o níž plnil dříve.

DÍL VI

Nesplnění závazků a jeho následky

Oddíl 1

Prodlení dlužníka

§ 229

Dlužník je v prodlení, nesplnil-li svůj závazek řádně v době splatnosti.

§ 230

Od dlužníka, který je v prodlení, může věřitel žádat splnění závazku nebo od smlouvy odstoupit podle § 235 až 244. Vedle toho přísluší věřiteli nárok na náhradu škody podle ustanovení § 251 až 257.

§ 231

(1) Týká-li se prodlení závazku peněžitého, je dlužník povinen platit z neuhrazené částky úroky z prodlení podle odstavce 2; úroky z prodlení se platí v méně, na kterou zní hlavní závazek.

(2) Úroky z prodlení jsou o 1 % vyšší, než je úřední eskontní sazba platná v zemi dlužníka v době prodlení, není-li tam taková sazba stanovena, je úrok z prodlení o 1 % vyšší, než je tam platná zákonná úroková sazba z půjček poskytovaných peněžními ústavy, jinak činí 6 %.

(3) Věřitel může požadovat náhradu škody vzniklé nesplněním peněžitého závazku, jen pokud není kryta úroky z prodlení.

§ 232

(1) Týká-li se prodlení závazku, jehož předmětem je věc, nebo poruší-li dlužník svůj závazek tím, že nakládá s věcí v rozporu s povinnostmi plynoucími ze závazkového poměru, přechází na něj po dobu, po kterou závazek porušuje, nebezpečí škody na věci.

(2) Jakmile dojde k přechodu nebezpečí škody na věci podle odstavce 1, je dlužník povinen nahradit škodu spočívající ve ztrátě, zničení, poškození nebo znehodnocení věci bez ohledu na to, z jakých příčin k ní došlo, ledaže škoda byla způsobena věřitelem nebo vlastníkem věci nebo ledaže by škoda vznikla i při splnění povinností dlužníka.

Oddíl 2

Prodlení věřitele

§ 233

(1) Věřitel je v prodlení, jestliže nepřijal řádně nabídnuté plnění nebo neposkytl spolupůsobení potřebné k splnění závazku.

(2) Od věřitele, který je v prodlení, může dlužník žádat náhradu nákladů, jež mu prodlením věřitele vznikly. Vedle toho může dlužník i odstoupit od smlouvy podle § 235 až 244.

(3) Dokud je v prodlení věřitel, není v prodlení dlužník.

§ 234

(1) Je-li předmětem plnění věc, přechází na věřitele po dobu jeho prodlení nebezpečí škody na věci.

(2) Po přechodu nebezpečí škody na věci podle odstavce 1 není věřitel oprávněn požadovat na dlužníkovi náhradu škody spočívající ve ztrátě, zničení, poškození nebo znehodnocení věci bez ohledu na to, z jakých příčin k ní došlo, ledaže škoda byla způsobena dlužníkem.

Oddíl 3

Odstoupení od smlouvy

§ 235

(1) Zakládá-li prodlení dlužníka nebo věřitele podstatné porušení jeho smluvní povinnosti, může druhá strana od smlouvy odstoupit, oznámí-li to straně, která smlouvu porušila, bez zbytečného odkladu poté, kdy se o porušení povinnosti dověděla.

(2) Jakmile oprávněná strana oznámí druhé straně, že od smlouvy odstupuje, nebo že na smlouvě setrvává, nemůže tuto volbu měnit bez souhlasu druhé strany. Tím není dotčeno ustanovení § 237 odst. 2.

§ 236

Podstatné je takové porušení smluvní povinnosti, o němž strana smlouvu porušující vzhledem k pohnutce uzavření smlouvy, která je v ní výslovně vyjádřena, věděla nebo musela vědět při uzavření smlouvy, že druhá strana by smlouvu neuzavřela, kdyby toto porušení předvíдалa. Nestanoví-li tento zákon jinak, má se v pochybnostech za to, že porušení smlouvy není podstatné.

§ 237

(1) Zakládá-li prodlení dlužníka nebo věřitele nepodstatné porušení jeho smluvní povinnosti, může druhá strana odstoupit od smlouvy pouze v případě, že strana, která smlouvu porušila, nesplní svou povinnost ani v dodatečně přiměřené lhůtě, která jí k tomu musí být poskytnuta. Odstoupení od smlouvy nelze odvolat bez souhlasu druhé strany.

(2) Oprávnění podle odstavce 1 přísluší i osobě, která při podstatném porušení smluvní povinnosti druhé strany od smlouvy včas neodstoupila nebo na smlouvě setrvala.

§ 238

Jestliže věřitel oznámí dlužníkovi při určení dodatečně přiměřené lhůty k plnění, že tuto lhůtu již mu neprodlouží, platí, že marným uplynutím této lhůty věřitel od smlouvy odstoupil.

§ 239

Věřitel není oprávněn odstoupit od smlouvy po dobu prodlení dlužníka, po kterou je smluveno placení smluvní pokuty.

§ 240

Splní-li dlužník svůj závazek pouze částečně, může věřitel od smlouvy odstoupit jen ohledně nesplněného zbytku plnění, ledaže dílčí plnění pro věřitele nemá hospodářský význam bez včasného splnění zbytku závazku; v tomto případě může věřitel odstoupit od smlouvy ohledně celého plnění.

§ 241

(1) U smluv s dílčím plněním může věřitel bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, pokud jde o zbývající plnění, jestliže z prodlení dlužníka

nepochybně vyplývá, že i v budoucnosti své povinnosti ze smlouvy nesplní včas nebo řádně a poruší tím smlouvu podstatným způsobem, a jestliže dlužník bez zbytečného odkladu po vyzvání věřitelem nesloží jistotu.

(2) Jsou-li splněny podmínky uvedené v odstavci 1, je věřitel oprávněn bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, i pokud jde o dílčí plnění již přijatá, jestliže přijatá dílčí plnění sama o sobě nemají pro něho hospodářský význam.

§ 242

Věřitel může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, jestliže z chování dlužníka nebo z jiných okolností ještě před dobou určenou pro plnění nepochybně vyplývá, že smlouva bude dlužníkem porušena podstatným způsobem a jestliže dlužník bez zbytečného odkladu po vyzvání věřitelem nesloží jistotu.

§ 243

(1) Prohlášením o odstoupení od smlouvy, pokud bylo učiněno ve shodě s tímto zákonem, zanikají všechna práva a povinnosti stran ze smlouvy.

(2) Odstoupení od smlouvy se nedotýká nároku na náhradu škody, ani dohody stran o způsobu řešení sporů ze smlouvy.

§ 244

(1) Jestliže ze smlouvy, která zanikla odstoupením, plnila jen jedna strana, je oprávněna své plnění požadovat zpět.

(2) Plnily-li obě strany, je každá z nich oprávněna požadovat vrácení toho, co sama plnila, jen když současně vrátí to, co jí bylo plněno.

Oddíl 4

Dodatečná nemožnost plnění

§ 245

(1) Stane-li se závazek po svém vzniku nesplnitelným, zaniká závazkový vztah pro nemožnost plnění.

(2) Závazek se považuje za splnitelný, i když

- a) jej lze splnit jen za ztížených podmínek nebo s většími náklady, nebo
- b) lze závazek splnit až po určené době plnění.

§ 246

Stane-li se pouze část plnění nemožnou, zaniká závazkový vztah pouze co do této části; vyplývá-li však z povahy smlouvy nebo účelu plnění, který byl stranám znám při vzniku závazku, že plnění zbytku nemá pro věřitele žádný hospodářský význam, zaniká závazkový vztah v celém rozsahu.

§ 247

(1) Stane-li se uskutečnění jednoho z více volitelných plnění nemožným, omezuje se závazek na plnění zbývajících.

(2) Jestliže nastala nemožnost jednoho z volitelných plnění pro skutečnost, kterou způsobila osoba, jež nemá právo volby, může druhá strana buď požadovat zbývající plnění, nebo od smlouvy odstoupit.

§ 248

Dlužník je povinen, jakmile se dozví o skutečnosti, která činí splnění závazku nemožným, oznámit to bez odkladu věřiteli; jinak odpovídá za škodu, která věřiteli vznikne tím, že nebyl včas o této skutečnosti vyrozuměn.

§ 249

Nemožnost plnění je povinen prokázat dlužník.

§ 250

Dlužník, jehož závazek zanikl pro nemožnost plnění, je povinen nahradit podle ustanovení § 251 až 257 škodu tím věřiteli způsobenou, ledaže nemožnost plnění závazku byla způsobena okolnostmi vylučujícími odpovědnost (§ 252). Totéž platí při nemožnosti plnění jiné povinnosti povinné strany.

Oddíl 5

Náhrada škody z porušení povinností ze závazkového vztahu

§ 251

Kdo nesplní povinnost ze závazkového vztahu, je povinen nahradit škodu tím způsobenou oprávněné osobě, ledaže nesplnění povinnosti bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost.

§ 252

(1) Za okolnosti vylučující odpovědnost se považují mimořádné okolnosti bránící dočasně nebo trvale splnění povinnosti ze závazkového poměru, které nastaly po jeho vzniku a nemohly být závaznou stranou odvráceny.

(2) Za okolnosti vylučující odpovědnost se však nepokládají okolnosti, jež vyplývají z osobních, zejména hospodářských poměrů závázané osoby, a dále překážky plnění, jež závázaná osoba byla povinna překonat nebo odstranit, jako např. nedostatek úředního povolení nutného k splnění povinnosti závázané strany, jakož i okolnosti, jež nastaly až v době, kdy závázaná strana již byla v prodlení.

§ 253

Škoda se nahrazuje v penězích; jestliže však o to poškozený požádá a je-li to možné a obvyklé, nahrazuje se škoda uvedením v předešlý stav.

§ 254

(1) Není-li stanoveno v tomto zákoně něco jiného, nahrazuje se skutečná škoda i ušlý zisk. Místo skutečně ušlého zisku může oprávněný požadovat náhradu zisku docilovaného obvykle v podobném obchodním styku v zemi, kam mělo být zboží

prodávajícím odesláno, v ostatních případech náhradu zisku docilovaného obvykle v zemi, kde mělo být plněno, a to vždy za podmínek obdobných podmínkám porušené smlouvy.

(2) Nenahrazuje se nepřímá škoda, ani škoda, kterou osoba, jež nesplnila závazek, při vzniku závazku nemohla předvidat jako obvyklý následek takového nesplnění.

§ 255

Pokud by škoda byla způsobena zároveň nesplněním smluvní nebo jiné povinnosti poškozeného, nese poškozený poměrný díl škody.

§ 256

Je-li povinno k úhradě škody několik osob, odpovídají společně a nerozdílně podle ustanovení o společných závazcích a mezi sebou se vypořádají podle rozsahu své odpovědnosti.

§ 257

Osoba, které hrozí vzniknout škoda, je povinna s přihlédnutím k okolnostem případu učinit opatření k odvrácení škody nebo k jejímu zmenšení. Část škody, která vznikla tím, že poškozený tuto povinnost nesplnil, nemusí být nahrazena.

DÍL VII

Jiné způsoby zániku závazků

Oddíl 1

Dohoda stran

§ 258

Zřízení nového závazku

(1) Závazek zaniká tím, že se dohodou mezi věřitelem a dlužníkem nahradí závazkem novým. K platnosti takové dohody se vyžaduje, aby původní závazek byl závazkem platným.

(2) Má-li se nahradit závazek zřízený písemnou formou, musí být dohoda o zřízení nového závazku uzavřena písemně. Totéž platí, je-li nahrazovaný závazek promlčen.

(3) V pochybnostech se nepokládá dosavadní závazek za zaniklý, pokud může obstát vedle závazku nového.

Narovnání

§ 259

Dosavadní závazek lze nahradit novým závazkem též tím způsobem, že si strany dohodou upraví pohledávky a závazky mezi nimi dosud sporné nebo pochybné. Ustanovení § 258 odst. 2 platí obdobně.

§ 260

Omyl v tom, co bylo mezi stranami sporné nebo pochybné, nevedí k platnosti narovnání, ledaže omyl vyvolala některá strana listí. Narovnání učiněné v dobré víře nepozbývá platnosti ani tehdy, je-li ze skutečností dodatečně najevo vyšlých zřejmo, že některá ze stran pohledávku neměla.

§ 261

Narovnání, kterým mají být mezi stranami upraveny veškeré nároky, nedotýká se nároku, který žádná ze stran zřejmě neměla na mysli.

§ 262

Ručení, zástavní a jiná práva spojená se závazkem zaniklým některým ze způsobů uvedených v § 258 až 261 zajišťují i nový závazek nahrazující závazek původní; pokud osoby zavázané z těchto práv neprojeví s novým závazkem souhlas, jsou zavázány nejvýše v rozsahu původního závazku.

§ 263

Zrušení závazku dohodou

Strany si mohou dohodnout, že závazek zaniká, aniž by byl nahrazen závazkem novým. Jestliže zaniká závazkový vztah zřízený písemnou formou nebo jestliže má zaniknout závazek jen jedné strany, musí mít dohoda o zrušení závazku písemnou formu.

Oddíl 2

Zaplacení odstupného

§ 264

Závazek zaniká zaplacením odstupného, které si strany písemně smluvily, jestliže strana, která odstupné zaplatí, druhé straně oznámí, že od smlouvy odstupuje. Kdo smlouvu splnil aspoň zčásti nebo přijal jen částečné plnění strany druhé, nemůže již od smlouvy takto odstoupit.

Oddíl 3

Započtení

§ 265

Mají-li strany pohledávky směřující k plnění stejného druhu vůči sobě navzájem a některá ze stran, třeba proti vůli druhé strany, učiní projev směřující k započtení, ruší se oba nároky, pokud se vzájemně kryjí. Tyto účinky nastávají k okamžiku, kdy se oba nároky staly způsobilými k započtení.

§ 266

K započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem. Započtení však nebrání, jestliže pohledávku nelze takto uplatnit pro promlčení, které nastalo teprve po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení.

§ 267

(1) Proti nároku splatnému nelze započíst pohledávku nesplatnou, ledaže jde o pohledávku vůči dlužníku, u něhož byla zjištěna nezpůsobilost plnit.

(2) Jestliže věřitel odsunul bezúplatně k žádosti dlužníka dobu plnění jeho závazku, není to na překážku započtení.

§ 268

Proti nároku na vrácení věcí svémocně nebo listivě odňatých, půjčených, daných do úschovy nebo pronajatých, nebo na peněžitou náhradu za ně, není započtení přípustné.

§ 269

Byl-li nárok převeden postupně na několik osob, může dlužník započíst toliko nárok, který měl v době prvního převodu za prvním věřitelem, jakož i svůj nárok, který má za věřitelem posledním.

§ 270

Dohodnou-li se strany, lze započtením vyrovnat jakékoliv vzájemné pohledávky.

Oddíl 4

Uložení do úřední úschovy

§ 271

Nelze-li závazek splnit, protože věřitel je dlužníkovi neznám nebo protože je nepřítomen nebo je v prodlení nebo má-li dlužník odůvodněné pochybnosti o tom, kdo je jeho věřitelem, je dlužník nebo ten, kdo má za něho plnit, oprávněn splnit závazek uložením věci, která je předmětem závazku, na náklady věřitele v místě plnění do úschovy úředního orgánu k tomu příslušného.

Oddíl 5

Splnutí

§ 272

Splnyne-li v jedné osobě pohledávka se závazkem, zanikne pohledávka i závazek.

Oddíl 6

Uplynutí doby

§ 273

(1) Závazek zaniká uplynutím doby, na kterou je smlouvou nebo tímto zákonem omezen.

(2) Jestliže to stanoví tento zákon, zaniká závazek, nevykoná-li oprávněný předepsaný právní úkon nebo neuplatní-li svůj nárok před soudem ve stanovené lhůtě.

(3) K zániku závazku podle odstavce 1 nebo 2 přihlídně soud i bez námítky dlužníka.

Oddíl 7

Smrt

§ 274

(1) Smrtí dlužníka závazek nezanikne, ledaže jeho obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně jen dlužníkem.

(2) Smrtí věřitele zaniká pohledávka jen tehdy, bylo-li plnění omezeno pouze na jeho osobu.

Oddíl 8

Zmaření účelu smlouvy

§ 275

(1) Závazek zaniká, i když dojde k zásadní změně okolností, za nichž smlouva byla uzavřena, ledaže by změna těchto okolností zmařila dosažení základního účelu smlouvy, který je výslovně ve smlouvě vyjádřen. Takovými okolnostmi není ani změna majetkových poměrů dlužníka, ani změna hospodářské situace v jeho zemi nebo změna podmínek v mezinárodním obchodním styku.

(2) Závazek zaniká teprve, když zmaření účelu smlouvy bylo oznámeno druhé straně; tato strana má nárok na náhradu škody způsobené jí zánikem závazkového poměru jako při nemožnosti plnění (§ 250).

HLAVA IV

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NĚKTERÝCH ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH

DÍL I

Kupní smlouva

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 276

(1) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje odevzdat kupujícímu zboží určené jednotlivě nebo alespoň co do množství a druhu a umožnit mu, aby k němu nabyt vlastnického práva, a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu.

(2) Smlouvené určité kupní ceny tvoří podstatnou náležitost pro vznik kupní smlouvy, jestliže strany projeví vůli uzavřít smlouvu i bez dohody o kupní ceně; není-li výše kupní ceny smlouvena ani smlouven způsob jejího určení, je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou v § 340.

§ 277

Za kupní smlouvu považuje se i smlouva, jejíž předmětem je zboží, které má být vyrobeno, jestliže věci určené pro zpracování při jeho výrobě má opatřit prodávající.

Oddíl 2

Povinnosti prodávajícího**Odevzdání zboží**

§ 278

Prodávající je povinen kupujícímu zboží odevzdat. Odevzdáním zboží ve smyslu tohoto zákona rozumí se předání (dodání) zboží a jeho příslušenství, pokud se uskutečňuje ve shodě se smlouvou, popřípadě tímto zákonem.

§ 279

(1) Má-li podle smlouvy prodávající předat zboží k přepravě do místa určení, kterou má podle § 335 obstat, a není-li místo určení místem

plnění, uskutečňuje se odevzdání zboží již jeho předáním prvnímu dopravci.

(2) Uskutečňuje-li se přeprava uvedená v odstavci 1 na základě náložního listu, dochází k odevzdání zboží vydáním náložního listu dopravcem.

§ 280

Jestliže zboží při předání dopravci není zjevně dostatečně označeno jako zásilka pro kupujícího, splní prodávající povinnost odevzdat zboží teprve tím, že vyrozumí kupujícího o tom, že zboží bylo předáno dopravci, popřípadě tím, že kupujícímu odešle doklad blíže určující odeslané zboží.

Doba plnění

§ 281

(1) Prodávající je povinen plnit ve smlouvené době.

(2) Je-li doba plnění přesně určena, je prodávající povinen plnit i bez vyzvání kupujícího.

(3) Je-li doba plnění stanovena na určité období, může prodávající plnit podle vlastní volby kdykoliv během tohoto období, nemá-li podle okolností případu v rámci tohoto období dobu plnění blíže určit kupující tím, že vyzve prodávajícího k plnění.

(4) Má-li být plněno v době určené počtem dnů, týdnů, měsíců nebo roků, počíná tato dodací lhůta běžet od uzavření smlouvy. Jestliže však kupující má splnit určité povinnosti (např. zaplacení kupní ceny nebo její části nebo zajištění jejího zaplacení, předložení nákresů apod.) ještě před dodáním zboží, počíná dodací lhůta běžet teprve splněním těchto povinností.

§ 282

Není-li doba plnění smlouvena, je prodávající povinen bez vyzvání kupujícího odevzdat zboží v přiměřené lhůtě po uzavření smlouvy s přihlédnutím k povaze zboží a k ostatnímu obsahu smlouvy.

§ 283

Výrazy použitými k určení doby plnění se rozumí, pokud z obchodních zvyklostí nevyplývá nic jiného:

„Začátkem období“: v prvních deseti dnech období;

„V polovině měsíce“: od 10. do 20. dne měsíce;

„V polovině čtvrtletí“: v druhém měsíci čtvrtletí;

„Koncem období“: v posledních deseti dnech období;

„Ihned“: u potravin a surovin do dvou dnů, u strojírenských výrobků vybavených mechanismem do deseti dnů, u ostatních výrobků do pěti dnů.

Místo plnění prodávajícího

§ 284

Prodávající je povinen plnit v místě určeném ve smlouvě. Není-li ve smlouvě místo plnění určeno,

je jin místo, kde má prodávající podle tohoto zákona odevzdat zboží.

§ 285

Má-li prodávající zboží podle smlouvy předat k přepravě, je místem odevzdání zboží místo, kde podle okolností případu má začít tato přeprava do místa určení podle § 335.

§ 286

Nemá-li podle smlouvy prodávající předat zboží k přepravě do místa určení, je povinen odevzdat zboží v místě, kde měl své sídlo (bydliště) v době uzavření smlouvy. Jestliže však jde o zboží jednotlivě určené, je místem odevzdání zboží místo, kde zboží bylo v době uzavření smlouvy, pokud bylo stranám známo. Jde-li o zboží určené podle druhu, které má být dodáno z určitého skladu nebo přesně vymezených zásob, nebo které má být vyrobeno na určitém místě, je místo skladování (výroby) místem odevzdání zboží, pokud bylo stranám v době uzavření smlouvy známo.

Porušení povinností v souvislosti s dobou plnění

§ 287

⁽¹⁾ Nedodal-li prodávající zboží v určené době plnění a porušil tím smlouvu podstatným způsobem (§ 236), může kupující od smlouvy odstoupit podle § 235, jestliže to oznámí prodávajícímu bez zbytečného odkladu, nejde-li však do 15 dnů od určené doby plnění.

⁽²⁾ Za podstatné porušení smlouvy se považuje vedle případů uvedených v § 236 i porušení smlouvy, při němž nebylo včas odevzdáno zboží určené podle druhu, jehož tržní cena je burzovně známena.

§ 288

⁽¹⁾ Nedodal-li prodávající zboží v určené době plnění a porušil tím smlouvu nepodstatným způsobem, může kupující odstoupit od smlouvy teprve po uplynutí lhůty prodávajícímu dodatečně stanovené podle § 237. Účinky odstoupení nastanou teprve, jestliže prodávající závazek nesplní ani v této přiměřené dodatečné lhůtě a kupující mu po jejím uplynutí oznámí, že od smlouvy odstupuje.

⁽²⁾ Jestliže lhůta, kterou kupující takto určil, není přiměřená, může prodávající bez zbytečného odkladu oznámit kupujícímu, že dodá zboží teprve v přiměřené lhůtě, kterou sám určí; v případě, že tak prodávající neučiní, nebo jestliže stanoví lhůtu nepřiměřenou, nastanou účinky odstoupení od smlouvy kupujícím teprve po marném uplynutí přiměřené lhůty.

§ 289

Kupující může odstoupit od smlouvy z důvodu, že prodávající nesplnil svůj závazek včas, jen pokud mu prodávající zboží neodevzdal.

§ 290

Je-li ve smlouvě stanoveno, že závazek ze smlouvy zanikne nebo že kupující od smlouvy odstoupí, nebude-li závazek prodávajícím splněn v době, která je ve smlouvě přesně určena, zanikne závazkový vztah počátkem prodlení prodávajícího, ledaže kupující prodávajícímu ihned po počátku prodlení oznámí, že na splnění smlouvy trvá. Zánikem závazku ze smlouvy nastávají tytéž účinky, jako kdyby kupující od smlouvy odstoupil.

§ 291

Dodá-li prodávající zboží předčasně, může kupující odmítnout zboží převzít a požadovat, aby prodávající zboží dodal ve stanovené době plnění, nebo plnění přijmout a požadovat náhradu škody vzniklé mu předčasným plněním, jestliže si tento nárok při převzetí zboží vyhradil.

§ 292

Za odevzdání zboží se považuje i jeho pozdní dodání, jestliže do jeho uskutečnění kupující neodstoupil od smlouvy, jakož i předčasné dodání zboží, které kupující bez zbytečného odkladu poté, kdy se o předčasném dodání dověděl, odmítl převzít. Nárok na náhradu škody není tím dotčen.

Porušení povinností v souvislosti s místem plnění

§ 293

⁽¹⁾ Dodá-li prodávající zboží na jiném než určeném místě, platí přiměřeně ustanovení § 287 až 290.

⁽²⁾ Spočívá-li porušení smlouvy pouze na okolnostech souvisejících s přepravou zboží, avšak zboží přesto včas dojde do místa určení, jde o nepodstatné porušení smlouvy, pro něž nemůže kupující od smlouvy odstoupit a má pouze nárok na náhradu škody podle ustanovení § 251 až 257.

§ 294

Za odevzdání zboží se považuje i dodání zboží na jiném než určeném místě, jestliže kupující bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takovém dodání dozví, od smlouvy neodstoupí nebo jestliže od smlouvy není oprávněn odstoupit. Nárok na náhradu škody není tím dotčen.

Předmět plnění

§ 295

Prodávající je povinen dodat zboží v určeném množství, jakosti a provedení.

§ 296

Prodej podle vzorků

⁽¹⁾ Je-li jakost (provedení) zboží určena podle smluveného vzorku (předlohy), musí mu jakost (provedení) zboží odpovídat; o prodej podle vzorku však nejde, jestliže prodávající prokáže, že vzorek

(předloha) byly použity toliko pro orientaci kupujícího bez převzetí závazku, že zboží bude vzorku (předloze) odpovídat.

(2) Je-li rozpor mezi vzorkem, podle něhož byla jakost (provedení) zboží stanovena, a způsobem, jakým byla jakost (provedení) zboží určena ve smlouvě, je rozhodující jakost (provedení) určená vzorkem (předlohou). Jestliže je při tom jakost (provedení) určena rozdílným způsobem, avšak nikoliv ve vzájemném rozporu, musí mít zboží vlastností jak určené vzorkem (předlohou), tak uvedené ve smlouvě.

(3) Strana, které byl vzorek svěřen, musí prokázat, že jde o vzorek rozhodný pro určení jakosti (provedení) zboží.

Vady zboží a odpovědnost za vady

§ 297

(1) Zboží se považuje za vadné, jestliže

- a) nemá vlastností, které byly smlouveny, nebo které jsou nutné pro použití stanovené ve smlouvě; nejsou-li ve smlouvě takto vlastnosti zboží určeny, považuje se zboží za vadné, jestliže nemá vlastností nutné pro jeho běžné použití;
- b) bylo dodáno jiné zboží nebo zboží jiného druhu, nebo jestliže byla dodána pouze část zboží nebo menší nebo větší množství zboží, než bylo sjednáno ve smlouvě nebo než prodávající uvedl v souvislosti s dodáním zboží.

(2) Za vady zboží nelze považovat odchylky od množství nebo jakosti, které jsou pro kupujícího bezvýznamné nebo které připouštějí zvyklosti.

§ 298

Rozhodnou dobou pro posuzování jakosti a množství zboží je doba přechodu nebezpečí škody na zboží (§ 380). Jestliže však k přechodu nebezpečí nedojde pro včasné odstoupení od smlouvy nebo uplatnění nároku na náhradní dodání (§ 305 odst. 1 písm. a)), je rozhodnou doba, kdy by bývalo došlo k přechodu tohoto nebezpečí v případě, že zboží by bylo bez vad.

§ 299

Plyne-li ze smlouvy nebo z povahy zboží, že jeho množství je stanoveno pouze přibližně, je prodávající oprávněn sám určit přesné množství dodávaného zboží, pokud z okolností nevyplývá, že uvedené ustanovení bylo do smlouvy zahrnuto ve výlučném zájmu kupujícího. Rozdíl mezi množstvím přibližně určeným a množstvím skutečně dodaným nesmí činit, pokud ze zvyklostí nevyplývá nic jiného, více než 5 % množství zboží uvedeného ve smlouvě, nebo 10 %, jestliže se prodej týká celého lodního nákladu.

§ 300

(1) Proávající neodpovídá za vady zboží, které byly nebo musely být kupujícímu při obvyklé pozornosti známy při uzavření smlouvy.

(2) Proávající však přesto odpovídá za vady zboží, spočívající v tom, že zboží nemá vlastností, které prodávající kupujícímu výslovně přislíbil.

§ 301

Dodá-li prodávající zboží před určenou dobou plnění nebo před koncem dodací lhůty, má právo až do konce určené doby plnění dodat buď chybějící zboží nebo nové zboží odpovídající smlouvě nebo odstranit vady dodaného zboží. Nárok kupujícího na náhradu škody způsobené vadami zboží tím není dotčen.

Zjištění a oznámení vad zboží

§ 302

Kupující je povinen při přechodu nebezpečí škody na zboží se přesvědčit o množství a vlastnostech dodaného zboží.

§ 303

(1) Je-li při přepravě zboží podle § 335 místo přechodu nebezpečí odlišné od místa určení odeslaného zboží a kupující si neprohlédl nebo nedal prohlédnout zboží při přechodu nebezpečí škody na zboží, má kupující povinnost prokázat, že zboží mělo vady zjištěné v místě určení již při přechodu nebezpečí škody na zboží.

(2) Kupující, který se nepřesvědčil o množství a vlastnostech zboží dopravovaného podle § 335 při přechodu nebezpečí škody na zboží, je povinen tak učinit bez zbytečného odkladu poté, kdy zboží dojde do místa určení.

§ 304

(1) Práva kupujícího z vad zboží zanikají, jestliže je kupující řádně neoznámí písemně prodávajícímu ve lhůtě stanovené smlouvou, jinak bez zbytečného odkladu poté, kdy vady zboží mohly být při zachování odborné péče zjištěny při včasném prohlédnutí zboží podle § 302, případně § 303 odst. 2. Práva z jiných vad zanikají, jestliže tyto vady kupující neoznámí písemně prodávajícímu bez zbytečného odkladu poté, kdy mohly být zjištěny při zachování odborné péče, nejpozději však do šesti měsíců od doby dodání zboží, popřípadě od dojití zboží do místa určení. Po uplynutí této lhůty jsou nároky kupujícího z vad zboží dále zachovány, jestliže prodávající o vadách zboží v době odevzdání zboží věděl a kupující vady včas oznámil.

(2) Oznámení má obsahovat dostatečné označení dodávky, jakož i povahy a rozsahu vad; oznámení musí být učiněno v dobré víře.

Nároky z vad zboží

§ 305

(1) Při podstatném porušení smlouvy (§ 236) může kupující, který řádně a včas oznámil prodávajícímu vady zboží buď

- a) požadovat řádné plnění, tj. dodání náhradního zboží za vadné zboží nebo doplňující dodání za chybějící zboží, nebo,

- b) požadovat opravu vad zboží, pokud má prodávající možnost je opravit bez nepřiměřeného nákladu, nebo
- c) požadovat přiměřenou slevu odpovídající poměru mezi cenou zboží, jež mělo být dodáno, a cenou vadného zboží (rozhodné jsou cenové poměry platné v době uzavření smlouvy), anebo
- d) odstoupit od smlouvy podle § 235.

(2) Odstranění vad zboží podle odstavce 1 písmeno b) nebo vznik nároku na slevu z kupní ceny podle odstavce 1 písmeno c) nebo zánik práv z vad zboží nebo uplynutí lhůty, během níž lze nároky z vad zboží před soudem uplatnit, má pro nárok na náhradu škody a pro přechod nebezpečí škody na zboží tytéž právní následky jako dodání náhradního zboží bez vad. Ustanovení § 380 tím není dotčeno.

§ 306

(1) Uplatní-li kupující některý z nároků podle § 305, nemůže již bez souhlasu prodávajícího uplatnit nárok jiný. Jestliže však prodávající neuspokojí v přiměřené lhůtě kupujícím uplatněné nároky uvedené v § 305 písm. a) nebo b), může kupující uplatnit nároky uvedené v § 305 písm. c) nebo d).

(2) Jestliže kupující neprohlásí bez zbytečného odkladu po oznámení vady, který z nároků z vad zboží uplatňuje, může uplatnit jen nárok uvedený v § 305 písm. c).

§ 307

(1) Dodal-li prodávající menší množství zboží nebo jen část zboží a porušil-li tím smlouvu nepodstatným způsobem, je kupující povinen stanovit prodávajícímu k dodání chybějícího zboží dodatečnou přiměřenou lhůtu.

(2) Porušil-li prodávající smlouvu nepodstatným způsobem tím, že dodal zboží bez určených vlastností nebo že dodal jiné zboží nebo zboží jiného druhu, je kupující povinen stanovit prodávajícímu přiměřenou dodatečnou lhůtu a může požadovat, aby v ní prodávající dodal náhradní zboží za zboží vadné, nebo, aby vadné zboží opravil. Jestliže lze zboží opravit, nemůže kupující požadovat dodání náhradního zboží, byly-li by s tím spojeny pro kupujícího nepřiměřeně vyšší náklady než při opravě vadného zboží. Opravu vad zboží není oprávněn kupující požadovat, jestliže jde o zboží neopravitelné, nebo jestliže s opravou vad by byly spojeny pro prodávajícího nepřiměřeně vyšší náklady než při dodání náhradního zboží. Uplatní-li kupující jeden z uvedených nároků, nemůže bez souhlasu prodávajícího uplatňovat místo něho nárok druhý.

(3) Dokud kupující neurčil, který z nároků uvedených v předchozím odstavci uplatňuje, může prodávající vady zboží odstranit tím, že buď dodá náhradní zboží bez vad, nebo vadné výrobky opraví; opravit vadné výrobky může jen v případě, že tím kupujícímu nezpůsobí značné náklady, nebo jestliže tyto náklady prodávající uhradí přímo.

(4) Neodstraní-li prodávající v přiměřené do-

datečné lhůtě vady zboží podle odstavců 1 nebo 2, přísluší kupujícímu nároky podle ustanovení § 305 odstavce 1 písm. c) a d). Ustanovení § 289, § 305 odstavce 2 a § 306 platí obdobně.

§ 308

Jestliže prodávající dodal část zboží, jež mělo být předmětem dodávek, nebo jestliže pouze část dodaného zboží neodpovídala smlouvě, může kupující odstoupit od smlouvy pouze ohledně této vadné části. Od celé smlouvy může odstoupit pouze v případě, že nespínění dodání zboží jako celku představuje podstatné porušení smlouvy. Ustanovení § 305 až 307 nejsou tím dotčena.

§ 309

Prodá-li se zboží jak „stojí a leží“ (úhrnkem) neodpovídá prodávající za jeho vady, ledaže zboží nemá vlastnosti, které prodávající výslovně přislíbil nebo které si kupující výslovně vymínil.

§ 310

(1) Vedle nároku z vad zboží přísluší kupujícímu nárok na náhradu škody.

(2) Uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků uvedených v § 305 až 307, nelze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu.

§ 311

Kupující je povinen při dodání náhradního zboží vrátit prodávajícímu zboží nahrazované a je oprávněn požadovat na prodávajícího úhradu nákladů s tím spojených.

§ 312

Jestliže prodávající dodá kupujícímu větší množství zboží, než byl povinen podle smlouvy, může kupující toto nadbytečné zboží buď přijmout, nebo bez zbytečného odkladu odmítnout. Neodmítne-li nadbytečné množství zboží bez zbytečného odkladu, platí, že je přijal. Při odmítnutí nadbytečného množství zboží má kupující nárok na náhradu škody podle § 251 až 257; při jeho přijetí je povinen za ně zaplatit kupní cenu odpovídající kupní ceně stanovené ve smlouvě.

§ 313

(1) Neuplatní-li kupující před soudem nároky z odpovědnosti za vady zboží do šesti měsíců a nároky na náhradu škody způsobené vadami zboží nejpozději do jednoho roku od doby, kdy bylo odesláno oznámení o vadách podle ustanovení § 304, nelze již tato práva uplatňovat před soudem, ledaže prodávající o vadách zboží v době jeho odevzdání věděl.

(2) Po uplynutí těchto lhůt může kupující uplatnit nárok na slevu z kupní ceny a na náhradu škody způsobené vadami zboží pouze námitkou proti nároku na zaplacení kupní ceny vadného zboží, jestliže včas a řádně vady oznámil (§ 304).

(3) Jestliže prodávající o vadách zboží v době jeho odevzdání věděl, nelze práva kupujícího z vad

zboží uplatnit před soudem po uplynutí tří let od doby dodání, popřípadě dojití zboží do místa určení.

(1) Uznání závazku z odpovědnosti za vady zboží nemá vliv na běh lhůt stanovených v odstavcích 1 až 3. Jinak platí přiměřeně ustanovení o promlčení.

§ 314

Záruka za jakost zboží

(1) Zárukou za jakost zboží bere na sebe prodávající závazek, že odevzdá zboží, které bude po určitou dobu způsobilé pro použití k smluvenému, jinak obvyklému účelu nebo které po určitou dobu zachová smluvené, jinak obvyklé vlastnosti.

(2) Záruku lze smluvit pouze písemně.

(3) V pochybnostech počítá se doba podle odstavce 1 od dodání zboží, popřípadě dojití zboží do místa určení.

§ 315

Odpovědnost ze záruky však nevzniká, jestliže nedostatek způsobilost zboží nebo zachování jeho vlastností, jichž se záruka týká, byl způsoben tím, že se zbožím bylo po jeho odevzdání neodborně zacházeno.

§ 316

Pro oznámení nedostatku způsobilosti zboží nebo nedostateku zachování jeho vlastností, jakož i pro uplatnění a vymáhání nároků z odpovědnosti za poskytnutou záruku za jakost zboží platí přiměřeně ustanovení o vadách zboží; jestliže však nedostatky způsobilosti nebo zachování vlastností zboží nebyly prodávajícímu oznámeny nejpozději tři měsíce po skončení záruční lhůty, práva ze záruky za jakost zboží zanikají.

Odevzdání dokladů

§ 317

(1) Prodávající je povinen podle podmínek smlouvy, jinak podle obchodních zvyklostí odevzdat kupujícímu i doklady vztahující se k prodanému zboží. Odevzdání dokladů se musí uskutečnit s náležitou péčí bez zbytečného odkladu po odevzdání zboží na místě určeném ve smlouvě, jinak v místě odevzdání zboží. Kupující je povinen řádně nabídnuté doklady převzít.

(2) Jsou-li doklady týkající se přepravy nutné pro převzetí zboží nebo pro volné nakládání s ním, je třeba odevzdat takové doklady bez zbytečného odkladu po jejich vydání, a to ve smluveném místě, jinak v místě, kde má být placena kupní cena.

§ 318

Jestliže prodávající poruší podstatným způsobem smlouvu tím, že neodevzdá doklady včas nebo na stanoveném místě, je kupující oprávněn stanovit přiměřenou lhůtu pro odevzdání s tím, že při jejím nedodržení od smlouvy odstoupí.

§ 319

Jestliže prodávající tím, že neodevzdal doklady včas a na stanoveném místě, porušil smlouvu ne-

podstatným způsobem, má kupující pouze nárok na náhradu škody.

§ 320

(1) Nepředání dokladů včas podle § 317, pokud jsou tyto doklady nutné pro převzetí zboží nebo pro volné nakládání s ním, popřípadě pro použití zboží, má tytéž právní účinky jako porušení povinnosti prodávajícího včas odevzdat zboží.

(2) Jestliže z účelu smlouvy oběma stranám známého při uzavření smlouvy nevyplývá něco jiného, pokládají se doklady týkající se přepravy obstarávané podle § 335 prodávajícím za včas předané, jestliže jsou předány do doby, kdy zboží dojde do místa určení nebo do doby, kdy tam podle okolností případu mělo dojít.

Nabytí vlastnického práva

§ 321

Prodávající je povinen umožnit kupujícímu, aby nabyl vlastnického práva neomezeného právy jiných osob.

§ 322

(1) K nabytí vlastnického práva k zboží dochází jeho odevzdáním na základě smlouvy.

(2) Nabytí vlastnického práva nebrání, jestliže k odevzdání zboží nedošlo jen proto, že zboží mělo vady.

§ 323

Má-li prodávající podle smlouvy předat zboží k přepravě nebo je-li předmětem smlouvy zboží přepravované, nabývá kupující vlastnického práva ke zboží teprve v době, kdy získal oprávnění zásilkou nakládat.

§ 324

(1) Strany si mohou smluvit odchylnou dobu nabytí vlastnického práva. Má-li však vlastnické právo přejít na kupujícího teprve po době, kdy by je nabyl podle § 322 nebo 323, musí být tato výhrada vlastnického práva ujednána písemně.

(2) Je-li smlouvou přiznána prodávajícímu výhrada vlastnického práva a není smlouveno, kdy má kupující vlastnického práva nabytí, má se za to, že kupující se stává vlastníkem teprve úplným zaplacením kupní ceny.

§ 325

Nabytí vlastnického práva od nevlastníka

Kupující získává vlastnické právo i tehdy, jestliže prodávající není vlastníkem prodáváného zboží, ledaže v době, kdy mělo dojít k nabytí vlastnického práva, kupující věděl, že prodávající není vlastníkem a že ani není oprávněn zbožím nakládat.

§ 326

Kupující nabude spolu s vlastnickým právem k zboží i práv s tímto vlastnickým právem spojených, pokud tato práva nejsou omezena na prodávajícího.

§ 327

Na kupujícího přejdou s vlastnickým právem spojené povinnosti, o kterých kupující při nabytí vlastnického práva věděl nebo vědět musil.

§ 328

(1) Koupí-li zboží několik osob společně, stávají se jeho spoluvlastníky. V pochybnostech má se za to, že podíly spoluvlastníků jsou si rovny.

(2) Totéž platí, prodá-li vlastník pouze část věci.

§ 329

(1) Vlastník i spoluvlastník jsou oprávněni domáhat se ochrany proti tomu, kdo je neoprávněně ruší při nakiádání zbožím podle tohoto zákona; zejména se mohou domáhat vydání zboží, jež je předmětem plnění v právním vztahu upraveným tímto zákonem, na tom, kdo je neprávem zadržuje.

(2) Obdobné právo přísluší tomu, kdo je oprávněn mít věc pro vlastníka.

Odpovědnost za právní vady zboží

§ 330

Jestliže prodávající nesplnil povinnost stanovenou mu v § 321 a kupující nabytí vlastnického práva k zboží omezeného právy jiných osob a toto omezení smlouvou na sebe nepřevzal, nebo jestliže nenabytí vlastnického práva vůbec, má zboží právní vady.

§ 331

(1) Při právních vadách zboží je povinen kupující vyrozumět bez zbytečného odkladu prodávajícího o uplatňovaných právech třetích osob a může žádat, aby prodávající v přiměřené lhůtě právní vady odstranil.

(2) Jestliže tak prodávající v přiměřené lhůtě neučiní, může kupující, který prodávajícího včas o právních vadách zboží vyrozuměl, požadovat dodání náhradního zboží bez právních vad; při podstatném porušení smlouvy, nebo jestliže prodávající nedodal v přiměřené lhůtě zboží náhradní, může kupující také od smlouvy odstoupit.

(3) Vedle oprávnění podle předchozích odstavců přísluší kupujícímu nárok na náhradu škody způsobené právními vadami.

§ 332

Neuplatní-li kupující u soudu nárok na náhradní zboží bez právních vad do šesti měsíců a nárok na náhradu škody do jednoho roku od doby uplatnění práv třetích osob, nastávají obdobné účinky stanovené v § 313.

§ 333

Ustanovení o právních vadách použije se přiměřeně i na případy, kdy užívání zboží nebo nakiádání s ním dotýká se jiných než věcných práv

třetích osob působících i proti kupujícímu, zejména práv souvisejících s ochranou průmyslového vlastnictví.

§ 334

Vývozní povolení

Prodávající je povinen obstarat vývozní povolení, popřípadě průvozní povolení do místa plnění, pokud jsou tato povolení předepsána pro uskutečnění dodání v době plnění bez ohledu na to, zda byla předepsána i v době uzavření smlouvy.

Odeslání zboží

§ 335

(1) Jestliže prodávající má podle smlouvy zboží předat k přepravě, je povinen uzavřít potřebnou smlouvu o přepravě zboží obvyklými dopravními prostředky a za obvyklých podmínek tak, aby doprava zboží mohla být uskutečněna až do místa určení stanoveného ve smlouvě. Není-li smlouveno, z kterého místa má být zboží odesláno, může je prodávající odeslat z kteréhokoliv místa země původu zboží nebo země, kde je zboží uskladněno, pokud byla tato země stranám známa při uzavření smlouvy, jinak z kteréhokoliv místa země, v níž má prodávající své sídlo (bydliště) v době uzavření smlouvy.

(2) Má-li prodávající předat zboží k přepravě podle odstavce 1 a není-li stranami smlouveno místo určení, má se v pochybnostech za to, že místem určení je místo, v němž má kupující v době uzavření smlouvy své sídlo (bydliště).

§ 336

Jestliže prodávající nesplněním povinností stanovených v § 335 porušil smluvní povinnost nepodstatným způsobem, nemůže kupující od smlouvy odstoupit.

§ 337

Požádá-li o to kupující, je prodávající povinen poskytnout kupujícímu všechny údaje nutné k pojištění dopravy, pokud nemá pojištění sjednat podle smlouvy sám.

§ 338

Prodávající je povinen předat bez zbytečného odkladu kupujícímu doklady a poskytnout údaje nutné pro uplatnění nároků kupujícího vůči dopravci.

Oddíl 3

Povinnosti kupujícího

§ 339

Kupující je povinen zaplatit kupní cenu a převzít dodané zboží.

Stanovení kupní ceny

§ 340

(1) Kupující je povinen zaplatit smlouvenou kupní cenu.

(2) Není-li cena ve smlouvě určena a není-li stanoven ani způsob jejího určení a jestliže je smlouva platná s přihlédnutím k § 276 odst. 2, zaplatí kupující cenu, kterou prodávající zpravidla za totéž zboží dosahoval v době uzavření smlouvy, jinak zaplatí cenu přiměřenou cenám dosahovaným u obdobného zboží v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek. Při opakujících se dodávkách téhož zboží má se zato, že zboží má být dodáno za tutéž cenu a za týchž dodacích podmínek jako v předešlé dodávce, ledaže se od uzavření předešlé smlouvy podstatným způsobem změnily dovozní ceny v zemi kupujícího.

§ 341

(1) Kupující je povinen zaplatit kupní cenu v měně, v níž byla kupní cena stanovena. V téže měně platí smluvní strany v pochybnostech náhradu škody vzniklé z porušení smlouvy.

(2) Jestliže právní předpisy země dlužníka nebo jiné právní předpisy, kterých se má užít, brání placení v měně uvedené v odstavci 1, je dlužník povinen nahradit škodu, která tím druhé straně vznikne.

§ 342

Je-li kupní cena ujednána v určité měně a kupující má podle smlouvy nebo právních předpisů platit v jiné měně, je pro měnový přepočtení rozhodný poměr platný v době placení kupní ceny. Ustanovení § 341 odst. 2 platí přiměřeně.

§ 343

(1) Je-li kupní cena určena v jiné měně než v měně státu, v němž má sídlo (bydliště) prodávající, a jestliže se vzájemný poměr těchto měn změnil o více než 10 %, mění se v stejném poměru i kupní cena.

(2) O tom, které měnové kursy jsou rozhodné, platí ustanovení § 403 odst. 2.

§ 344

Je-li zlatý obsah měnové jednotky, v níž je kupní cena určena, v době placení kupní ceny změněn o více než 10 % ve srovnání se zlatým obsahem této jednotky v době uzavření smlouvy, mění se ve stejném poměru i kupní cena.

§ 345

Lze-li zároveň použít ustanovení § 343 a 344, použije se toho z obou ustanovení, které má za následek větší změnu kupní ceny.

§ 346

Ustanovení § 343 až 345 použije se přiměřeně i v případě přeměny měny, v níž má být kupní cena placena, v měnu jinou.

§ 347

(1) Je-li cena stanovena podle váhy zboží, rozhoduje v případě pochybností čistá váha.

(2) Dovozní clo a poplatky spojené s dovozem nese kupující, kdežto vývozní clo a poplatky spo-

jené s vývozem nese prodávající. Jestliže podle smlouvy má prodávající nést dovozní clo nebo jiné poplatky týkající se dovozu zboží a po uzavření smlouvy dojde k jejich zvýšení, zvyšuje se kupní cena o rozdíl sazeb platných v době uzavření smlouvy a v stanovené době plnění, pokud je prodávající skutečně zaplatil. Totéž platí obdobně při snížení dovozního cla a jiných poplatků týkajících se dovozu zboží jež má nést prodávající.

Místo a doba placení kupní ceny § 348

(1) Kupující je povinen zaplatit prodávajícímu kupní cenu na své náklady a nebezpečí v smluvném místě, jinak v místě sídla (bydliště) prodávajícího. Jestliže po uzavření smlouvy se změnilo sídlo (bydliště) prodávajícího, nese prodávající zvýšené nebezpečí a náklady doručení kupní ceny, které tím kupujícímu vzniknou.

(2) Má-li být kupní cena placena při odevzdání zboží nebo dokumentů, je místem placení místo odevzdání zboží, popřípadě dokumentů.

(3) Zvláštní výzvy k zaplacení kupní ceny není třeba.

§ 349

Má-li být kupní cena placena akreditivem nebo šekem, považuje se za zaplacenou teprve splněním závazku peněžního ústavu z akreditivu nebo šeku vůči prodávajícímu.

Důsledky prodlení s placením kupní ceny

§ 350

(1) Nezaplatil-li kupující kupní cenu nebo její část podle určených podmínek a porušil tím smlouvu podstatně, může prodávající kdykoli od smlouvy odstoupit, aniž by byl povinen stanovit kupujícímu dodatečnou lhůtu k placení.

(2) V pochybnostech má se za to, že včasné nezaplacení kupní ceny je podstatným porušením smlouvy.

§ 351

Porušil-li kupující tím, že nezaplatil kupní cenu nebo její část podle určených podmínek, smlouvu nepodstatně, je prodávající povinen poskytnout kupujícímu dodatečnou lhůtu k placení, po jejímž uplynutí může od smlouvy odstoupit. Bez poskytnutí této lhůty nebo před jejím uplynutím může však prodávající od smlouvy odstoupit, jestliže mu v souvislosti s prodlením kupujícího hrozí neúměrně vysoké náklady nebo značná škoda.

§ 352

Prodávající může odstoupit od smlouvy, jen dokud kupující nezaplatí kupní cenu.

Zajištění zaplacení kupní ceny

§ 353

Bylo-li smluveno zajištění zaplacení kupní ceny, je kupující povinen předat prodávajícímu v době smluvné nebo odpovídající účelu smlouvy,

jinak před odevzdáním zboží všechny doklady prokazující, že zaplacení kupní ceny bylo zajištěno podle smlouvy.

§ 354

(1) Nejsou-li doklady stanovené v § 353 předány prodávajícímu včas, může prodávající odepřít odevzdat zboží před jejich předložením. Je-li tím podstatně porušena smlouva, může prodávající po uplynutí přiměřené dodatečné lhůty, kterou kupujícímu poskytl, od smlouvy odstoupit.

(2) Je-li zajištění, jehož se doklady týkají, jediným zajištěním zaplacení kupní ceny, má se za to, že smlouva byla porušena podstatným způsobem.

§ 355

(1) Jestliže zaniklo zajištění zaplacení kupní ceny před tím, než prodávající, který je v prodlení, svůj závazek splnil, je kupující, který není oprávněn od smlouvy odstoupit nebo který toto své oprávnění nevyužil, povinen opatřit nové zajištění téhož druhu. Výlohy s tím spojené je oprávněn požadovat od prodávajícího.

(2) Pokud kupující zaplacení kupní ceny znovu nezajistí a nedostatek zajištění by znamenal podstatné porušení smlouvy, může prodávající odstoupit od smlouvy a žádné ze stran nepřisluší nárok na náhradu škody pro nesplnění smlouvy. Nárok na náhradu škody pro nesplnění závazku však náleží kupujícímu, jestliže prokáže, že zřízení nového zajištění podle odstavce 1 bylo nemožné.

§ 356

Závdavek na kupní cenu

(1) Při placení kupní ceny nebo její části předem považuje se předem zaplacená částka až do čtvrtiny kupní ceny za závdavek.

(2) Závdavek propadne ve prospěch prodávajícího, jestliže závazkový vztah zanikl pro nezaplacení kupní ceny nebo pro nepřevzetí zboží kupujícím. Prodávající může požadovat náhradu škody, jen pokud přesahuje výši závdavku.

Převzetí zboží

§ 357

(1) Kupující je povinen převzít zboží a k tomuto účelu včas poskytnout spolupůsobení potřebné k tomu, aby prodávající mohl zboží odevzdat, a po odevzdání zařídít vše potřebné k přijetí zboží.

(2) Jestliže neposkytnutí potřebného spolupůsobení nebo nepřevzetí zboží má povahu podstatného porušení smlouvy nebo jestliže chování kupujícího způsobí odůvodněné obavy prodávajícího, že kupující nezplatí včas kupní cenu, může prodávající odstoupit od smlouvy po marném poskytnutí přiměřené dodatečné lhůty k převzetí zboží.

§ 358

Kupující nemůže odmítnout částečné plnění, pokud to neodporuje povaze zboží nebo není v rozporu s účelem smlouvy, jenž byl nebo musel být prodávajícímu znám v době uzavření smlouvy.

§ 359

Pokud je kupující podle smlouvy oprávněn určit dodatečně po uzavření smlouvy formu, velikost nebo jiné vlastnosti zboží (prodej podle specifikace) a tohoto práva v smluvené, jinak v přiměřené lhůtě nevyužije, může mu prodávající poskytnout k tomuto účelu dodatečnou přiměřenou lhůtu nebo navrhnout vhodnou specifikaci. Jestliže kupující ani pak v přiměřené lhůtě prodávajícímu potřebné údaje nesdělí, je prodávající oprávněn od smlouvy odstoupit nebo plnit podle specifikace, kterou sám kupujícímu navrhl.

§ 360

Kupující je povinen včas opatřit úřední povolení, kterého je zapotřebí k uskutečnění dovozu zboží nebo k zaplacení kupní ceny s příslušenstvím bez ohledu na to, zda nutnost takového úředního povolení byla stanovena před uzavřením smlouvy nebo po něm. Nesplní-li kupující tuto povinnost, je prodávající oprávněn po marném uplynutí dodatečné přiměřené lhůty od smlouvy odstoupit.

Oddíl 4

Společná ustanovení o povinnostech prodávajícího a kupujícího

§ 361

(1) Není-li ve smlouvě stanoveno o vztahu mezi plněním kupujícího a prodávajícího nic jiného, musí se zaplacení kupní ceny a odevzdání zboží uskutečnit současně; kupující však není povinen zaplatit kupní cenu, pokud mu byla odepřena možnost přezkoumat dodané zboží.

(2) Lze-li zboží převzít nebo jím nakládat pouze na základě dokladů, je kupující povinen kupní cenu zaplatit při jejich převzetí a není oprávněn odmítat zaplacení kupní ceny z důvodu, že si nemohl zboží prohlédnout.

(3) V případech upravených v odstavcích 1 a 2 je prodávající oprávněn odložit odevzdání zboží, popřípadě příslušných dokladů, až do zaplacení kupní ceny a kupující je oprávněn odložit zaplacení kupní ceny až do doby odevzdání zboží nebo dokladů umožňujících nakládání zbožím.

§ 362

Má-li být podle smlouvy zboží odesláno prodávajícím do místa určení, jež není místem odevzdání zboží, a zaplacení kupní ceny není stanoveno na dobu pozdější, než je doba odevzdání zboží, může prodávající odložit odeslání zboží, dokud mu není kupní cena zaplacená, jestliže mu smlouva o přepravě nezachovává právo nakládat zbožím během dopravy. Jestliže smlouva o přepravě prodávajícímu umožňuje nakládat zbožím během přepravy, může prodávající odmítnout vydání zboží v místě určení, dokud mu není kupní cena zaplacená.

§ 363

(1) Prodávající může odepřít odevzdání zboží i v případě, že se mělo uskutečnit před zaplacením

kupní ceny, jestliže majetkové poměry kupujícího způsobují důvodné obavy prodávajícího, že kupní cena nebude včas zaplacená, ledaže kupující poskytne dostatečné zajištění řádného zaplacení kupní ceny.

(2) Totéž platí, jestliže kupující je v prodlení s placením kupní ceny za jiné zboží dodané prodávajícím.

§ 364

(1) Dověděl-li se prodávající teprve po odeslání zboží o skutečnosti opravňující jej k odložení odevzdání zboží může požádat toho, kdo má zboží u sebe v souvislosti s přepravou, aby zboží nevydával kupujícímu, a to i v případě, že kupující již obdržel doklad, který jej opravňuje k převzetí zboží.

(2) Tohoto oprávnění nemůže prodávající užít, jestliže vydání zboží požaduje třetí osoba, která řádným způsobem nabyla dokladu, na základě něhož lze zbožím nakládat, ledaže třetí osoba věděla nebo musela vědět, že je prodávající převodem poškozován.

§ 365

Jestliže kupující je podle smlouvy zavázán zaplatit kupní cenu nebo její část před odevzdáním zboží, může toto placení odepřít, jestliže majetkové poměry prodávajícího způsobují důvodné obavy kupujícího, že prodávající zboží neodevzdá včas, ledaže prodávající mu poskytne dostatečnou jistotu.

§ 366

Náklady

Náklady spojené s odevzdáním zboží hradí prodávající; všechny další náklady jdou k tíži kupujícího.

Péče o nepřevzaté zboží

§ 367

Při prodlení kupujícího s převzetím zboží nebo se zaplacením kupní ceny je prodávající, dokud od smlouvy neodstoupí, povinen se postarat o bezpečné uložení zboží na účet a nebezpečí kupujícího; prodávající je oprávněn odmítnout vydání takto uloženého zboží kupujícímu, dokud mu nejsou uhrazeny náklady spojené s uložením zboží.

§ 368

(1) Kupující, jehož povinnost přijmout zboží zanikla po jeho odeslání, je povinen se postarat o bezpečné uložení zboží na účet a nebezpečí prodávajícího, jestliže získal právo zbožím nakládat a jestliže se kupující může postarat o uložení zboží bez zaplacení kupní ceny. Kupující je povinen umožnit prodávajícímu, aby mohl zbožím nakládat.

(2) Jestliže kupující odmítá důvodně převzít zboží, které již obdržel, je povinen se postarat na účet a nebezpečí prodávajícího o jeho bezpečné uložení a v případě potřeby o zaslání zboží do místa, které mu oznámil prodávající.

(3) Kupující může zboží uložené podle odstavce 1 nebo 2 prodávajícímu zadržovat, pokud mu

nejdou uhrazeny náklady spojené s uložením nebo odesláním zboží.

§ 369

Strana, která je povinná podle ustanovení § 367 a 368 postarat se o uložení zboží, může zboží po předchozím upozornění druhé strany a marném stanovení přiměřené lhůty také prodat na její účet.

§ 370

(1) Jde-li o zboží mající běžnou cenu, může strana, jež je povinná se postarat o uložení zboží, dát je prodat pouze ve veřejné dražbě. Ostatní zboží může prodat z volné ruky; dokáže-li však druhá strana, že ten, kdo zboží prodal, mohl dosáhnout vyšší cenu, je oprávněna požadovat tuto vyšší cenu.

(2) Jestliže bezprostředně hrozí značná škoda na zboží nebo jestliže jde o zboží, s jehož uložením by byly spojeny nepřiměřeně vysoké náklady nebo jiné obtíže, je povinná osoba, jež má povinnost zboží uložit, přikročit k jeho prodeji i bez předchozího upozornění.

Zvláštní ustanovení o odstoupení od kupní smlouvy

§ 371

S vrácením kupní ceny je prodávající povinen zaplatit i úroky ze zaplacené kupní ceny podle úřední eskontní sazby platné na území, kde má své sídlo (bydliště). Nemá-li tam taková sazba stanovena, je prodávající povinen zaplatit úrok ve výši stanovené v § 428.

§ 372

Kupující není oprávněn odstoupit od smlouvy, jestliže nemůže vrátit zboží prodávajícímu ve stavu, v jakém mu bylo dodáno.

§ 373

Ustanovení § 372 nepatří

- jestliže na zboží nebo jeho část vznikla škoda v důsledku vad zboží, pro něž došlo k odstoupení od smlouvy, a kupující škodu na zboží nemohl zabránit,
- jestliže zboží nebo jeho část byla v rámci obvyklého užívání spotřebována nebo zpracována před tím, než vady byly zjištěny,
- jestliže nemožnost vrátit zboží ve stavu, v jakém bylo dodáno kupujícímu, nebyla způsobena kupujícím nebo osobou, za niž kupující odpovídá.

§ 374

V případě § 373 písm. b) ztrácí kupující nárok na vrácení kupní ceny odpovídající spotřebované, popřípadě zpracované části zboží, ledaže použití zboží nepřineslo mu žádný hospodářský prospěch.

§ 375

Nastane-li nemožnost vrátit zboží ve stavu, v jakém kupujícímu bylo dodáno, teprve po jeho

odstoupení od smlouvy, stane se toto odstoupení neúčinným, jestliže tuto nemožnost vrácení zboží způsobil kupující nebo osoba, za niž odpovídá.

§ 376

Nárok kupujícího na náhradu škody zůstává zachován, i když kupující ztratil podle § 372 právo odstoupit od smlouvy nebo se toto odstoupení stalo neúčinným (§ 375).

Rozsah náhrady škody

§ 377

(1) Strana, která odstoupila od smlouvy, má vůči druhé straně nárok na náhradu škody odpovídající rozdílu mezi cenou stanovenou ve smlouvě a běžnou cenou zboží platnou v době, kdy mohla nejdříve od smlouvy odstoupit. Vedle toho má odstoupivší strana nárok na úhradu skutečných a účelně vynaložených nákladů vzniklých jí z nesplnění závazku druhé strany.

(2) Běžnou cenou rozumí se cena platná na trhu, na který by se obrátil za obvyklých okolností kupující, aby koupil, nebo prodávající, aby prodal smlouvené zboží.

(3) Jestliže však kupující uskutečnil náhradní koupi nebo prodávající náhradní prodej a postupoval při tom s náležitou péčí, je rozhodná pro výpočet škody cena při náhradním obchodě skutečně docílená.

(4) Je-li předmětem smlouvy zboží, jež nemá běžnou cenu, má strana, která od smlouvy odstoupila, nárok na náhradu skutečně vzniklé škody.

§ 378

Nárok na náhradu škody, určený podle § 377, nesmí přesahovat nárok na náhradu skutečně vzniklé škody podle § 251 až 257.

§ 379

Strana, která odstoupila od smlouvy, je povinna učinit vše, aby rozsah škody způsobené nesplněním smlouvy druhou stranou byl co nejmenší, zejména včas usilovat o náhradní koupi nebo náhradní prodej; jinak má druhá strana nárok na přiměřené snížení závazku nahradit škodu.

Přechod nebezpečí

§ 380

(1) Nebezpečí škody na zboží přechází na kupujícího odevzdáním zboží bez ohledu na dobu, kdy kupující nabývá vlastnického práva, a bez ohledu na to, zda platnost smlouvy je vázána podmínkou. Strany si mohou smluvit, že nebezpečí škody na zboží určeném podle druhu přejde na kupujícího před odevzdáním zboží, jen jestliže je toto zboží v době uzavření smlouvy nebo před stanovenou dobou přechodu nebezpečí dostatečně odděleno a označeno k rozlišení od jiného zboží.

(2) Nedojde-li k odevzdání podle odstavce 1 jen proto, že zboží má vady, přechází nebezpečí škody na zboží v době, v níž by k tomuto přechodu došlo, kdyby zboží vady nemělo, jestliže kupující, ač je k tomu oprávněn, bez zbytečného odkladu od smlouvy neodstoupí nebo nepožádá o dodání náhradního zboží nebo jestliže kupující takové oprávnění nemá; jinak přechází na kupujícího nebezpečí škody na zboží dodáním náhradního zboží bez vad.

(3) Kupující, na něhož přešlo nebezpečí škody na zboží, je povinen zaplatit plnou kupní cenu, jestliže došlo k ztrátě, zničení, poškození nebo znehodnocení zboží po době přechodu nebezpečí, a to bez ohledu na to, z jakých příčin škoda vznikla, ledaže ji způsobil prodávající. Kupující není oprávněn odstoupit od smlouvy nebo uplatňovat nárok na náhradu škody, jestliže prodávající nespínil svůj závazek pro škodu na zboží vzniklou po přechodu nebezpečí škody na zboží na kupujícího.

§ 381

(1) Nebezpečí škody na zboží přechází na kupujícího i tehdy, je-li kupující v prodlení s převzetím zboží.

(2) K přechodu nebezpečí podle odstavce 1 u zboží určeného podle druhu je zapotřebí, aby zboží bylo odděleno od ostatního zboží a zřetelně označeno jako zboží určené k splnění určité smlouvy a aby prodávající kupujícího o způsobu uložení zboží vyrozuměl.

§ 382

Je-li v době uzavření smlouvy zboží již přepravováno [zboží na cestě], přechází nebezpečí škody na zboží na kupujícího okamžikem předání zboží prvnímu dopravci, jsou-li zároveň splněny podmínky pro odevzdání zboží. Jestliže prodávající při uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět, že již došlo ke škodě na zboží, nese tuto škodu prodávající.

§ 383

Smluvní ujednání určující místo, kam hradí prodávající dopravní náklady, neznamená v pochýbnostech určení místa přechodu nebezpečí škody na zboží.

§ 384

Při smíšených hromadných zásilkách, které obsahují zboží určené pro několik kupujících, přechází nebezpečí škody na zboží na každého z kupujících v poměru k jeho podílu na hromadné zásilce, jakmile došlo k odevzdání zboží jeho předáním prvnímu dopravci; prodávající je však povinen kupujícího vyrozumět o odeslání hromadné zásilky.

DÍL II

Zvláštní ujednání v kupní smlouvě

Oddíl 1

Právo zpětné koupě

§ 385

Dohodnou-li se strany písemně o zřízení práva zpětné koupě, je prodávající oprávněn požado-

vat na kupujícímu vrácení prodaného zboží, bude-li kupujícímu vrácena kupní cena.

§ 386

(1) Prodávající musí prohlásit, že uplatňuje právo zpětné koupě v téže formě, v jaké byla uzavřena kupní smlouva, a to, není-li smlouveno nic jiného, do jednoho roku od odevzdání věci kupujícímu, jinak právo zpětné koupě zaniká.

(2) Využije-li prodávající práva zpětné koupě, musí kupující vrátit zboží bez zbytečného odkladu a každá strana má práva a povinnosti, které měla druhá strana z původní kupní smlouvy.

§ 387

(1) Týká-li se právo zpětné koupě zboží určeného podle druhu, vzniká uplatněním tohoto práva kupujícímu závazek vrátit zboží téhož druhu.

(2) Týká-li se právo zpětné koupě zboží jednotlivě určeného, nesmí kupující se zbožím nakládat takovým způsobem, který by znemožňoval výkon práva zpětné koupě, a je povinen vrátit zboží, které koupil, v nezhoršeném stavu.

Oddíl 2

Právo zpětného prodeje

§ 388

Dohodnou-li se strany písemně o zřízení práva zpětného prodeje, může kupující zboží jednotlivě určené vrátit a požadovat vrácení kupní ceny; jinak platí pro právo zpětného prodeje obdobně ustanovení o právu zpětné koupě.

Oddíl 3

Koupě na zkoušku

§ 389

(1) Koupě na zkoušku vzniká uzavřením kupní smlouvy s podmínkou, že kupující do uplynutí zkušební doby zboží schválí. Není-li zkušební doba ve smlouvě stanovena, je prodávající oprávněn určit pro vyjádření kupujícího přiměřenou lhůtu.

(2) Došlo-li k odevzdání zboží kupujícímu, platí, jakmile zkušební doba uplynula, že kupující zboží schválil, pokud v této době nesdělil prodávajícímu, že zboží odmítá. V ostatních případech platí podmínka za zmařenou uplynutím zkušební doby, pokud v ní kupující neoznámil prodávajícímu, že zboží schvaluje.

Oddíl 4

Výhrada výhodnějšího prodeje

§ 390

(1) Uzavře-li prodávající smlouvu s tím, že je oprávněn prodat zboží jinému kupujícímu za výhodnějších podmínek, má se za to, že smlouva byla uzavřena s odkládací podmínkou. Smlouva nabude účinnosti, jestliže prodávající neoznámí v smluvně lhůtě, nebo, nebyla-li lhůta smluvna, v přimě-

řené lhůtě dané kupujícímu, že hodlá zboží prodat jinému kupujícímu za výhodnějších podmínek.

(2) Zda jde o prodej za výhodnějších podmínek přísluší posoudit prodávajícímu a kupující není oprávněn požadovat průkaz o podmínkách smlouvy, které s novým kupující prodávající sjednal. Prodávající je oprávněn dát jinému zájemci přednost, i kdyby původní kupující nabídl podmínky stejně výhodné nebo výhodnější, je však povinen prokázat, že zboží prodal.

Oddíl 5

Výhrada výhodnější koupě

§ 391

Uzavře-li kupující smlouvu s tím, že je oprávněn koupit zboží téhož druhu u jiného prodávajícího za výhodnějších podmínek, platí pro určení práv a povinností stran obdobně ustanovení o výhradě výhodnějšího prodeje.

Oddíl 6

Právo předkupní

§ 392

(1) Kdo prodá zboží s výhradou, že mu je kupující nabídne ke koupi, kdyby je chtěl prodat, má předkupní právo.

(2) V případě pochybností se má za to, že předkupní právo bylo sjednáno na dobu pěti let.

(3) Účastníci si mohou dojednat předkupní právo i bez souvislosti s kupní smlouvou.

§ 393

Smluví-li strany, že předkupní právo působí i vůči třetím osobám, může osoba z předkupního práva oprávněně požadovat vydání zboží od třetí osoby, která je nabyla, jestliže třetí osoba o předkupním právu věděla a jestliže jí nabídne prodávající totéž, co bylo naposled zapláceno.

§ 394

(1) Oprávněná osoba je povinna do třiceti dnů od doby, kdy jí zavázaný sdělil smluvní podmínky nabízené třetí osobou, závazně prohlásit, zda využije svého předkupního práva. Jestliže tyto smluvní podmínky v této lhůtě nepřijme, nebo do dalších třiceti dnů po přijetí návrhu na využití předkupního práva nesloží ve prospěch zavázaného kupní cenu, předkupní právo zanikne.

(2) Bylo-li předkupní právo zřízeno v souvislosti s kupní smlouvou, která byla uzavřena v písemné formě, musí mít písemnou formu i návrh na využití předkupního práva a vyjádření oprávněného.

Oddíl 7

Ujednání o zákazu dalšího vývozu

§ 395

Je-li v kupní smlouvě písemně smlouveno, že se kupujícímu zakazuje další vývoz (reexport) kou-

peného zboží, odpovídá kupující prodávajícímu pro případ, že by zboží bylo kýmkoliv vyvezeno ze stanovené oblasti. Kupující je povinen nahradit prodávajícímu škodu způsobenou mu porušením tohoto závazku bez ohledu na to, zda zboží dále vyvezl sám nebo zda je vyvezla jiná osoba, a bez ohledu na to, zda kupující dalšího nabyvatele zboží potřebným způsobem zavázal.

§ 396

Kupující, který převzal závazek zboží dále nevyvážet, je povinen na vyzvání prodávajícího bez zbytečného odkladu prokázat, že zboží nebylo ze stanovené oblasti vyvezeno.

§ 397

Je-li pochybné, z kterého území je další vývoz zakázán, má se za to, že je to území státu, v němž je místo určení zboží, jehož se zákaz týká; neobsahuje-li smlouva místo určení, má se za to, že je to území státu, v němž má kupující sídlo (bydliště).

Oddíl 8

Ujednání o omezení prodeje

§ 398

Základní ustanovení

(1) Ujednáním o omezení prodeje se prodávající zavazuje, že nebude prodávat určité zboží určeným zákazníkům nebo do stanovené oblasti země sídla kupujícího nebo, že bude takto prodávat zboží jen v omezené míře.

(2) Toto ujednání musí být smluveno písemně a jeho platnost je závislá na platnosti kupní smlouvy, jejíž je součástí nebo v souvislosti s níž bylo smluveno.

§ 399

Závazek prodávajícího zaniká, jestliže kupující poruší své povinnosti z kupní smlouvy. Není-li určena lhůta, po kterou je prodej omezen, nebo ujednají-li si strany lhůtu delší než dva roky, zaniká uplynutím lhůty dvou let od odevzdání zboží.

§ 400

Poruší-li prodávající své povinnosti z ujednání o omezení prodeje, je kupující oprávněn požadovat náhradu škody; nemůže však z tohoto důvodu odstoupit od kupní smlouvy.

Oddíl 9

Zvláštní ujednání o ceně

Klouzavá doložka

§ 401

(1) Jestliže strany sjednají při určení ceny, že stanovená cena má být dodatečně upravena se zřetelem k cenovým složkám výrobních nákladů, a nesjednají, ke kterým složkám těchto nákladů se má přihlížet, mění se kupní cena v poměru k cenovým změnám hlavních surovin potřebných k výrobě prodávajícího zboží.

(2) Nesjednají-li strany, která doba je rozhodující pro posuzování cenových změn, přihlíží se k cenám rozhodných výrobních nákladů v době uzavření smlouvy a v stanovené době plnění prodávajícího. Je-li doba plnění stanovena na určité období, je rozhodná doba skutečného včasného plnění, jinak konec určeného období.

§ 402

Strana, která se chce dovolávat změny kupní ceny na základě klouzavé doložky, musí druhé straně před odevzdáním zboží oznámit úpravu kupní ceny s náležitým odůvodněním.

§ 403

Měnová doložka

(1) Stanoví-li smlouva, že smluvená kupní cena se rozumí při určitém kursu měny ve vztahu k jiné měně, a dojde-li po uzavření smlouvy k změně kursovního poměru obou měn, je kupující povinen zaplatit kupní cenu sníženou nebo zvýšenou v stejném poměru, v jakém se změnil kursovní poměr obou měn.

(2) Není-li ve smlouvě vyjádřeno, které měnové kursy jsou rozhodné, má se za to, že jsou rozhodné úřední střední kursy platné v zemi sídla (bydliště) kupujícího jednak v době uzavření smlouvy, jednak v době placení kupní ceny.

§ 404

Zlatá doložka

Stanoví-li smlouva, že kupní cena se rozumí při určitém zlatém obsahu měnové jednotky, v níž je kupní cena sjednána, a dojde-li k změně zlatého obsahu této měnové jednotky po uzavření smlouvy, je kupující povinen zaplatit kupní cenu sníženou nebo zvýšenou tak, aby kupní cena vyjádřená ve zlatě zůstala beze změny. Pro porovnání změny zlatého obsahu je rozhodný zlatý obsah měnové jednotky uvedený ve smlouvě, jinak zlatý obsah měnové jednotky, jaký byl v době uzavření smlouvy.

DÍL III

Smlouvy uzavírané v souvislosti s kupní smlouvou

Oddíl 1

Smlouva o výhradním prodeji

§ 405

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o výhradním prodeji se zavazuje písemně dodavatel, že zboží uvedené ve smlouvě bude v určité oblasti dodávat pouze určitému odběrateli.

(2) Není-li ve smlouvě o výhradním prodeji stanovena oblast nebo zboží, na něž se výhradní prodej vztahuje, je smlouva neplatná.

§ 408

Jednotlivé prodeje zboží v rámci smlouvy o výhradním prodeji se uskutečňují na základě samostatných kupních smluv. Část obsahu těchto smluv může být smluvena již ve smlouvě o výhradním prodeji.

§ 407

Není-li ve smlouvě o výhradním prodeji stanoveno, na jakou dobu se uzavírá, zaniká smlouva po uplynutí jednoho roku od jejího uzavření. Je-li ze smlouvy zřejmé, že ji strany zamýšlely uzavřít na dobu neurčitou, může ji kterákoliv ze stran kdykoliv ukončit jednoměsíční výpovědí.

§ 408

Dodavatel nesmí po dobu platnosti smlouvy dodávat stanovené zboží přímo ani nepřímo do oblastí uvedené ve smlouvě nikomu jinému než výhradnímu odběrateli uvedenému ve smlouvě o výhradním prodeji, popřípadě dalším osobám v ní uvedeným. Zřízení práva výhradního prodeje nezabývá dodavatele oprávnění provádět propagaci a průzkum trhu ve vyhrazené oblasti.

§ 409

(1) Nedodržel-li výhradní odběratel časové rozvržení odběru zboží předpokládané ve smlouvě nebo odbírá-li zboží, jež je předmětem smlouvy o výhradním prodeji, od jiného dodavatele, ačkoliv mu toto právo nebylo ve smlouvě přiznáno, může dodavatel od smlouvy odstoupit.

(2) Dodává-li dodavatel v rozporu se smlouvou o výhradním prodeji smlouvené zboží jiným odběratelům, může odběratel odstoupit od smlouvy.

Oddíl 2

Smlouva o výhradním odběru

§ 410

Základní ustanovení

Smlouvou o výhradním odběru se zavazuje písemně odběratel, že zboží uvedené v smlouvě bude odebírat pouze od určitého dodavatele.

§ 411

Jednotlivé koupě zboží v rámci smlouvy o výhradním odběru se uskutečňují na základě samostatných kupních smluv. Část obsahu těchto kupních smluv může být smluvena již ve smlouvě o výhradním odběru.

§ 412

Není-li ve smlouvě o výhradním odběru stanoveno, na jakou dobu se uzavírá, zaniká smlouva po uplynutí jednoho roku od jejího uzavření. Je-li ze smlouvy zřejmé, že strany zamýšlely ji uzavřít na dobu neurčitou, může ji kterákoliv ze stran kdykoliv ukončit jednoměsíční výpovědí.

§ 413

Odběratel nesmí po dobu platnosti smlouvy odebírat stanovené zboží bez souhlasu výhradního dodavatele přímo nebo nepřímo od nikoho jiného, než od výhradního dodavatele, popřípadě od jiných osob uvedených ve smlouvě.

§ 414

(1) Odběratel může od smlouvy odstoupit, nedodává-li výhradní dodavatel zboží v rozsahu stanoveném ve smlouvě nebo nejsou-li jeho dodávky přiměřené odběrním možnostem odběratele a rozsah dodávek není ve smlouvě blíže stanoven.

(2) Odebírá-li odběratel v rozporu se smlouvou stanovené zboží od jiných dodavatelů, může výhradní dodavatel od smlouvy odstoupit.

Oddíl 3

Smlouva o přednostním odběru

§ 415

Základní ustanovení

Smlouvou o přednostním odběru se zavazuje odběratel písemně, že bude přednostně odebírat určité zboží od určitého dodavatele podle své potřeby.

§ 416

Odběratel je podle smlouvy o přednostním odběru povinen před uzavřením kupní smlouvy týkající se smlouveného zboží s jinými dodavateli vyrozmět přednostního dodavatele o smluvních podmínkách nabízených jinými dodavateli. Toto oznámení má povahu závazného návrhu odběratele na uzavření kupní smlouvy za shodných smluvních podmínek. Nepřijme-li přednostní dodavatel návrh ve lhůtě určené pro jeho přijetí, je odběratel oprávněn zboží za oznámených podmínek koupit od jiných dodavatelů.

§ 417

Není-li smluvně stanoveno, na jakou dobu se uzavírá nebo v jaké lhůtě ji lze vypovědět, zaniká smlouva po uplynutí jednoho roku po jejím uzavření. Je-li však ze smlouvy zřejmé, že strany zamýšlely uzavřít ji na dobu neurčitou, může ji kterákoliv ze stran kdykoliv ukončit jednoměsíční výpovědí.

Oddíl 4

Smlouva o přednostním prodeji

§ 418

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o přednostním prodeji se zavazuje dodavatel písemně, že bude dodávat určité zboží do oblastí určené ve smlouvě přednostně určitému odběrateli.

(2) O právech a povinnostech stran a o době platnosti smlouvy platí ustanovení § 415 až 417, obdobně.

DÍL IV

Smlouvy o vázaných obchodech

§ 419

Smlouvy závislé (reciproční
a junktimové)

Vyplývá-li ze smlouvy nebo z okolností, za nichž byla smlouva (hlavní smlouva) uzavřena a jež byly známy oběma stranám, že její splnění je, zejména s přihlédnutím k úpravě mezistátního platebního styku, závislé na plnění ze smlouvy jiné (smlouvy vedlejší), má se za to, že plnění z vedlejší smlouvy tvoří odkládací podmínku účinnosti smlouvy hlavní. Má-li být nebo je-li z hlavní smlouvy plněno předem, má nesplnění vedlejší smlouvy povahu podmínky rozvazovací.

Vícestranné výměnné obchody

§ 420

(1) Za vícestranné výměnné obchody ve smyslu tohoto zákona se považují obchody, při nichž uzavírá více osob jednu nebo několik spolu souvisejících smluv, podle nichž — zejména vzhledem k nedostatku úpravy mezistátního platebního styku — má dojít k vzájemnému dodání zboží mezi účastníky majícími sídlo (bydliště) na území různých států, avšak kupní cena má být vyrovnána pouze mezi těmi účastníky všech vzájemně souvisejících smluv, kteří mají sídlo (bydliště) na území téhož státu.

(2) Vztahy vznikající z vícestranných výměnných obchodů podle odstavce 1 se řídí podle ustanovení o smlouvě kupní. Každému z účastníků vzniká přitom nárok na plnění smlouvou mu určené podle ustanovení o smlouvách ve prospěch třetího (§ 133 až 136); účastníci však nemohou smlouvu zrušit nebo změnit bez souhlasu účastníka, jemuž je plnění určeno.

(3) Dvoustranné výměnné obchody se řídí podle ustanovení o smlouvě o výměně (§ 424 a 425).

§ 421

Na rozdíl od ustanovení o smlouvě kupní však u vícestranných výměnných obchodů

- a) při prodloužení některého z účastníků není žádný z ostatních účastníků oprávněn odstoupit od smlouvy, jestliže některý z účastníků již plnil, ledaže účastník odstupující od smlouvy nahradí škodu tím způsobenou účastníku, který již plnil,
- b) účastník, kterému vznikl nárok na uplatňování vad zboží, nemůže požadovat slevu podle § 305, odst. 1 písm. c).

§ 422

Žádný z účastníků vícestranného výměnného obchodu nemůže bez ohledu na ustanovení § 361 až 365 odkládat odevzdání zboží vůči účastníkovi

majícímu sídlo (bydliště) na území cizího státu jen proto, že mu nesplnil závazek jiný účastník mající s ním sídlo (bydliště) na území téhož státu.

§ 423

Účastníci vícestranného výměnného obchodu mající sídlo (bydliště) na území téhož státu ručí za splnění závazku každého z nich vůči účastníkům majícím sídlo (bydliště) na území jiného státu společně a nerozdílně.

DÍL V

Smlouva o výměně

§ 424

Základní ustanovení

Smlouvou o výměně se strany zavazují ke vzájemnému odevzdání určitého zboží za určité zboží jiné s tím, že si navzájem umožní nabýt k němu vlastnického práva.

§ 425

(1) Na smlouvu o výměně se přiměřeně užije ustanovení o smlouvě kupní, a to tak, že každá strana je prodávajícím, pokud jde o její vlastní plnění, a kupujícím, pokud jde o plnění druhé strany.

(2) Strana, které vznikl nárok na uplatnění vad zboží, není oprávněna však požadovat slevu podle § 305 odst. 1 písm. c).

DÍL VI

Smlouva o půjčce

§ 426

Základní ustanovení

Smlouvou o půjčce se zavazuje věřitel přenechat dlužníkovi zboží určené podle druhu, zejména peníze, a dlužník se zavazuje vrátit po čase zboží stejného druhu.

§ 427

Pro přechod nebezpečí škody na zboží platí přiměřeně ustanovení o smlouvě kupní.

§ 428

(1) Byly-li ujednány úroky z půjčených peněz, platí se v téže měně jako jistina. V případě pochybností má se za to, že smlouvené úroky se týkají ročního období a že jsou splatné pozadu koncem kalendářního období.

(2) Není-li ve smlouvě stanovena výše úroků, platí eskontní sazba stanovená v zemi dlužníka, jinak 5 % ročně z půjčené částky.

(3) V pochybnostech má se za to, že má být placen také úrok z dlužných úroků.

§ 429

Při půjčce nepeněžitě lze ujednat jako úroky plnění přiměřeného většího množství půjčených věcí nebo věcí lepší jakosti, ale téhož druhu.

§ 430

Nezaplatí-li dlužník stanovenou splátku nebo úroky z půjčky, ač byl písemně upomenut, ani do splatnosti další splátky nebo úroků za další období, je věřitel oprávněn požadovat, aby celá půjčka byla ihned zaplacená.

DÍL VII

Smlouva o výpůjčce

§ 431

Základní ustanovení

Smlouvou o výpůjčce se zavazuje půjčitel přenechat věc vypůjčitel k bezplatnému dočasnému užívání.

§ 432

Vypůjčitel je oprávněn užívat věc způsobem smluveným nebo přiměřeným povaze a určení věci a je povinen chránit ji před ztrátou, zničením, poškozením nebo znehodnocením. Vypůjčitel není oprávněn přenechat věc k užívání jiné osobě bez souhlasu půjčitele.

§ 433

(1) Vypůjčitel je povinen věc vrátit ve smluvenou dobu. Nebyla-li doba k vrácení smluvena, je povinen se zařídit tak, aby mohl věc po splnění účelu bez zbytečného odkladu vrátit.

(2) Nebyla-li smluvena ani doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se jí má užívat, může půjčitel žádat vrácení věci kdykoliv.

§ 434

Vypůjčitel má právo vrátit věc předčasně; kdyby však půjčitel vznikly z předčasněho vrácení obtíže, nemůže věc vrátit bez souhlasu půjčitele.

§ 435

Užívá-li vypůjčitel věci neoprávněným způsobem, může půjčitel žádat, aby mu věc byla vrácena ihned. Totéž platí, jestliže půjčitel potřebuje věc nutně z důvodů, které nepředvídal ani nemohl předvídat při vzniku smlouvy, ledaže by vrácení věci působilo vypůjčitel nepřiměřené obtíže.

§ 436

Vypůjčitel je oprávněn domáhat se na půjčitel náhrady škody, která mu byla způsobena vadou věci, kterou půjčitel vypůjčitel zatajil.

§ 437

Obvyklé náklady spojené s užíváním věci nese vypůjčitel. K vynaložení mimořádných nákladů na zachování věci není povinna žádná ze stran, vypůjčitel je však povinen upozornit půjčitele na potřebu takových mimořádných nákladů.

§ 438

Vzájemných práv z výpůjčky lze se domáhat jen do jednoho roku po vrácení věci, jinak zanikají.

DÍL VIII

Smlouva nájemní

§ 439

Základní ustanovení

Smlouvou nájemní se zavazuje pronajímatel přenechat nájemci věc, aby ji dočasně užíval, a nájemce se zavazuje platit nájemné.

Práva a povinnosti pronajímatele a nájemce

§ 440

Pronajímatel je povinen přenechat pronajatou věc nájemci ve stavu způsobitelném smluvenému užívání, nebo nebyl-li způsob užívání smluven, užívání obvyklému, a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat. Drobné opravy a obvyklé náklady spojené s užíváním nese však nájemce.

§ 441

(1) Nájemce je povinen ohlásit pronajímateli bez zbytečného odkladu potřebu oprav, které má provést pronajímatel, jinak odpovídá za škodu způsobenou nesplněním této povinnosti a nemůže z tohoto důvodu žádat o slevu z nájemného nebo od smlouvy odstoupit.

(2) Nájemce je povinen snášet omezení v užívání věci v rozsahu nutném pro provedení oprav.

§ 442

Nájemce je oprávněn užívat najatou věc přiměřeně její povaze a určení. Stejně se posuzuje, zda nájemce je povinen věc užívat a jakou měrou.

§ 443

Vynaložil-li nájemce na věc náklad při opravě, kterou je povinen obstarat pronajímatel (§ 440), přísluší mu náhrada podle ustanovení o jednatelství bez příkazu. Nárok na náhradu musí ohlásit pronajímateli do jednoho měsíce po provedení opravy; uplatnit před soudem jej lze jen do šesti měsíců po vrácení věci, jinak právo zanikne.

Nájemné

§ 444

Nájemné se platí čtvrtletně předem.

§ 445

(1) Jestliže nájemce pro mimořádné okolnosti nebo vady věci, které nezpůsobil, nemohl najatou věc užívat podle smlouvy, popřípadě přiměřeně povaze věci nebo ji mohl užívat jen v omezeném rozsahu, není povinen platit nájemné, popřípadě má nárok na poměrnou slevu z nájemného.

(2) Nájemce se může domáhat prominutí nebo slevy nájemného, jestliže bez zbytečného odkladu ohlásil pronajímateli událost, která zakládá jeho nárok; jinak jeho právo zaniká.

Skončení nájmu

§ 446

(1) Nájem skončí uplynutím doby, na kterou byl sjednán.

(2) Užívá-li nájemce věcí i po skončení nájmu a pronajímatel nevznese námitky do jednoho měsíce od doby, kdy se o tom dozví, obnovuje se nájemní smlouva za týchž podmínek, za kterých byla sjednána původně. Nájem sjednaný na dobu delší než rok se obnovuje vždy na rok, nájem sjednaný na dobu kratší se obnovuje na tuto dobu.

§ 447

(1) Ke zrušení nájemní smlouvy ujednané na neurčitou dobu je třeba výpovědi.

(2) Nájemní smlouvu lze vypovědět čtvrtletně, nejpozději patnáctého dne měsíce února, května, srpna a listopadu, a to s účinností ke konci příslušného kalendářního čtvrtletí; byla-li smlouva vypovězena po uplynutí těchto výpovědních lhůt, nabývá výpověď účinnosti teprve ke konci příštího čtvrtletí.

§ 448

Za podstatné porušení smlouvy pronajímatelem považuje se předání najaté věci ve stavu nezpůsobilém k užívání smluvenému nebo obvyklému, anebo jestliže se stane věc nezpůsobilou k smluvenému nebo obvyklému užívání později bez souvislosti s porušením povinností nájemce.

§ 449

Za podstatné porušení smlouvy nájemcem se považuje užívání najaté věci způsobem, při němž pronajímateli vzniká značná škoda, nebo jestliže nájemce, ač upomenut, nezaplatil dlužné nájemné ani do splatnosti dalšího nájemného, a je-li tato doba kratší než tři měsíce, nezaplatil-li dlužné nájemné do tří měsíců.

§ 450

Zničením najaté věci nájemní poměr končí.

§ 451

Po skončení nájmu je nájemce povinen vrátit najatou věc ve stavu, jaký odpovídá stanovenému způsobu užívání, jinak ve stavu, v jakém ji nájemce převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.

§ 452

(1) Byla-li najatá věc zničena, poškozena nebo opotřebena nad obvyklou míru, odpovídá nájemce za škodu na věci, kterou způsobil sám nebo kterou způsobili osoby, jímž umožnil k věci přístup.

(2) Náhrady lze se domáhat jen do šesti měsíců po vrácení najaté věci, jinak právo zanikne.

§ 453

O právních vadách najaté věci platí přiměřené ustanovení § 331 až 333.

DÍL IX

Smlouva o úschově

§ 454

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o úschově zavazuje se schovatel převzít věc, aby ji bezplatně pro uschovatele opatroval.

(2) Jestliže nevyplývá z předmětu obchodní činnosti schovatele nebo z předchozího hospodářského styku mezi stranami nic jiného, má se za to, že věc svěřená k opatrování je předmětem smlouvy o úschově.

§ 455

Schovatel je povinen věc převzít bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy a převzatou věc spolu s tím, co k ní přibýlo, vydat uschovateli ve smluvené době a v místě, kde měla být opatrována. Požádá-li o to uschovatel, je schovatel povinen věc vrátit i dříve, než uplyne doba úschovy, sám však není oprávněn ji dříve vrátit.

§ 456

Není-li ujednáno ani z okolností patrné, jak dlouho má být věc v úschově, je schovatel povinen věc uschovateli vydat ihned, jakmile jej o to uschovatel požádá, a schovatel je oprávněn domáhat se toho, aby uschovatel věc převzal v přiměřené lhůtě po tom, kdy jej o převzetí požádal.

§ 457

Schovatel je oprávněn domáhat se na uschovateli, aby převzal věc ještě před uplynutím smluvené doby uschování, jestliže další plnění jeho povinností by mu způsobilo nepřiměřené obtíže nebo jestliže se vydání věci domáhá třetí osoba.

§ 458

Schovatel je povinen převzatou věc opatrovat pečlivě a dbát s přihlédnutím k její povaze a svým možnostem, aby na věci nevznikla škoda.

§ 459

Uschovatel je povinen nahradit schovateli všechny škody a účelně vynaložené náklady, jež vzniknou schovateli při plnění jeho povinností a kterým nemohl zabránit. Pokud je to možné, je schovatel povinen u mimořádných nákladů, které nemohly strany předvídat při uzavření smlouvy, vyžádat si před jejich vynaložením vyjádření uschovatele. Jestliže uschovatel bez bytečného prodlení nesdělí nic jiného, má se za to, že s vynaložením nákladů souhlasí.

§ 460

Vyžadují-li to okolnosti, které strany v době uzavření smlouvy nemohly předvídat, může se schovatel odchýlit od způsobu smluveného opatrování, musí však o tom ihned vyrozumět uschovatele.

§ 461

Schovatel nemůže věc bez souhlasu uschovatele užívat ani přenechat k užívání třetí osobě. Dal-li uschovatel k užívání věci schovateli dodatečně souhlas, mění se smlouva o úschově ve smlouvu o výpůjčce.

§ 462

Svěří-li schovatel opatrování věci jiné osobě bez souhlasu uschovatele, odpovídá stejně, jako by věc opatroval sám. Odporuje-li uschování věci u jiné osoby ujednání stran nebo účelu smlouvy, který byl schovateli znám při uzavření smlouvy, odpovídá schovatel podle ustanovení § 232.

DÍL X

Smlouva o skladování

§ 463

Základní ustanovení

Smlouvou o skladování zavazuje se skladovatel převzít věc, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to odměnu (skladné).

§ 464

(1) Skladovatel je povinen vydat uloženou věc v totéž stavu, v jakém ji převzal, spolu s tím, co k ní přibýlo.

(2) Skladovatel neodpovídá za škodu na věci, byla-li způsobena

- a) ukladatelem nebo vlastním věcí,
- b) vadou nebo přirozenou povahou uložené věci,
- c) vadným obalem, na který skladovatel při převzetí věci ukladatele upozornil; neupozornil-li jej, neodpovídá skladovatel za škodu jen tehdy, nemohl-li takové upozornění učinit proto, že vadnost obalu nebyla seznatelná.

(3) Skladovatel není zproštěn odpovědnosti podle odstavce 2, pokud mohl škodu odvrátit při vynaložení odborné péče.

§ 465

(1) Skladné se platí při skončení skladování věci; trvá-li skladování věci déle než půl roku, platí se skladné pololetně pozadu. Skladné kryje také úhradu nákladů spojených se skladováním, nezahrnuje však náklady pojištění, pokud je skladovatel povinen podle smlouvy dát věc pojištit.

(2) Je-li smlouva ujednána na určitou dobu, může ukladatel věc vyzvednout ještě před jejím uplynutím, musí však před tím zaplatit skladné připadající na celou smlouvenou dobu.

§ 466

Není-li uvedena lhůta, na kterou se sjednává smlouva o skladování, má se za to, že věc má být uskladněna po dobu neurčitou. V tomto případě platnost smlouvy končí vyzvednutím věci ukladatelem.

§ 467

Skladovatel je povinen uložit uskladněné věci odděleně s označením, že jde o věci ukladatele. Ukladatel má právo kontrolovat stav uskladněné věci a brát z ní vzorky.

§ 468

Jestliže věci nebyly vyzvednuty po skončení ujednané doby, nebo jde-li o uskladnění na dobu neurčitou a ukladatel dluží skladné za dobu nejméně jednoho roku, nebo hrozí-li vznik podstatné škody na uložených věcech, může skladovatel po předchozím upozornění ukladatele a po marném poskytnutí přiměřené lhůty k vyzvednutí uložené věci prodat podle ustanovení § 369 a 370.

§ 469

Skladovatel má k zajištění svých nároků ze smlouvy o skladování zákonné zástavní právo na věcech u něho uložených.

DÍL XI

Svěření věci třetí osobě

§ 470

Základní ustanovení

Smlouvou o svěření věci třetí osobě zavazují se dvě nebo více osob (ukladatelé) svěřit věc, o níž je mezi nimi spor, osobě třetí a ta se vůči nim zavazuje, že vydá věc osobě, v jejíž prospěch bude spor vyřešen.

§ 471

Uplyne-li doba přiměřená k vyřešení sporu, je ten, u něhož je věc uložena, oprávněn po předběžném upozornění ukladatelů, popřípadě ukladatele, v jehož prospěch byl spor vyřešen, uložit věc do úschovy úředního orgánu k tomu příslušného na účet osoby oprávněné požadovat vydání věci.

§ 472

Hrozí-li vznik podstatné škody na uložené věci, může osoba, u níž je věc uložena, věc prodat podle § 370.

§ 473

Osoba, u níž je věc uložena, má nárok na odměnu, jen pokud byla výslovně sjednána.

§ 474

Pokud z ustanovení § 470 až 473 nevyplyvá nic jiného, řídí se práva a povinnosti stran podle předpisů o smlouvě o uskladnění, byla-li sjednána za uložení věci odměna, jinak podle předpisů o smlouvě o úschově.

DÍL XII

Smlouva o dílo

§ 475

Základní ustanovení

Smlouvou o dílo zavazuje se ten, komu bylo dílo zadáno (zhotovitel díla), k jeho provedení a objednatel k zaplacení sjednané odměny.

§ 476

Zhotovitel díla je povinen na svůj náklad a na své nebezpečí provést dílo a obstarat i prostředky potřebné k jeho provedení. Při provádění díla postupuje samostatně a není co do způsobu výkonu díla vázán příkazy objednatele, ledaže se k jejich plnění výslovně zavázal.

§ 477

Za věci převzaté od objednatele k zpracování odpovídá zhotovitel díla jako skladovatel. Při jejich zpracování je povinen postupovat s odbornou péčí a s provedeným dílem vrátit objednateli věci, které mu zbyly po dokončení díla.

§ 478

Opatřil-li zhotovitel díla část věcí zpracovaných při provádění díla, má stran těchto věcí, pokud se staly součástí díla, postavení prodávajícího. V pochybnostech má se za to, že kupní cena těchto věcí je zahrnuta v odměně za zhotovení díla.

§ 479

Zhotovitel díla, i nedokončeného, stává se jeho vlastníkem, jestliže hodnota jeho provádění spolu s hodnotou věcí zhotovitelových, které byly zpracovány, je stejná nebo vyšší, než hodnota zpracovaných věcí, které náležely objednateli díla. Zhotovitel díla stává se vlastníkem také tehdy, má-li dílo povahu věci určené podle druhu.

§ 480

Nestal-li se podle ustanovení § 479 vlastníkem zpracováním vzniklé věci zhotovitel díla, nabývá zpracováním vlastnického práva objednatel díla.

§ 481

(1) Nabytí-li zpracováním vlastnického práva zhotovitel díla a splnění závazku se neuskuteční nebo závazek zanikne pro nemožnost plnění, a to z důvodů, za něž zhotovitel díla neodpovídá, nemůže se objednatel díla domáhat náhrady za zpracované věci, které předal k zpracování. Nárok z bezdůvodného obohacení není tím dotčen.

(2) Zmařil-li se splnění smlouvy z důvodů, za něž odpovídá zhotovitel díla, je zhotovitel díla povinen poskytnout objednateli peněžitou náhradu za jeho zpracované věci nebo vrátit mu totéž množství věcí téhož druhu.

§ 482

(1) Nabytí-li zpracováním vlastnické právo objednatel díla a zmařil-li se dílo z důvodů, za něž odpovídá zhotovitel díla, může objednatel díla buď požadovat vydání zpracováním vzniklé věci, nebo tuto věc odmítnout a požadovat náhradu svých věcí použitých k zpracování.

(2) Při vydání zpracováním vzniklé věci objednateli, přísluší zhotoviteli díla nároky podle předpisů o bezdůvodném obohacení. Odmítne-li objednatel díla věc vzniklou zpracováním, má objednatel díla vůči zhotoviteli díla nárok na peněžitou ná-

hradu svých věcí použitých při zpracování nebo na vrácení téhož množství věcí téhož druhu.

§ 483

Nabytí-li vlastnického práva objednatel díla a dojde-li k zmaření díla z důvodů, za něž zhotovitel díla neodpovídá, může objednatel díla požadovat pouze vydání zpracováním vzniklé věci, je však zhotoviteli díla povinen uhradit hodnotu jeho věcí použitých k zpracování.

§ 484

Zhotovitel díla není povinen provést dílo osobně, pokud ze smlouvy nebo z povahy díla nevyplývá něco jiného.

§ 485

(1) Není-li výše odměny stanovena smlouvou, má zhotovitel díla nárok na odměnu přiměřenou.

(2) Zhotoviteli díla vzniká nárok na odměnu při odevzdání celého díla.

(3) Provádí-li se však dílo po částech nebo vyžaduje-li provedení díla značných nákladů, je zhotovitel oprávněn domáhat se již během provádění díla přiměřené části odměny s přihlédnutím k vynaloženým nákladům.

§ 486

Zhotovitel díla je povinen objednatele upozornit bez odkladu na zřejmě nevhodnou povahu věcí předaných k zpracování nebo pokynů daných mu objednatelem k provádění díla. Zhotovitel díla, který tyto povinnosti splní, neodpovídá za vady díla, které vznikly v důsledku nevhodnosti věcí nebo pokynů, a má nárok na odměnu, i když se dílo z uvedených příčin nezdaří; odměna však se sníží o to, co zhotovitel ušetřil tím, že neprovedl dílo v plném rozsahu.

§ 487

Znemožnil-li objednatel provedení díla tím, že porušil povinnosti ze smlouvy, náleží přesto zhotoviteli díla sjednaná odměna. Od odměny se však odečte vše, co zhotovitel díla ušetřil neprovedením díla.

§ 488

(1) Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu a byla-li závaznost rozpočtu zaručena, nemůže se zhotovitel díla domáhat zvýšení odměny, ani když rozsah nebo nákladnost práce má za následek překročení rozpočtu.

(2) Byla-li zaručena úplnost rozpočtu, nemůže se zhotovitel díla domáhat zvýšení odměny, objeví-li se potřeba dalších prací k dokončení díla.

§ 489

Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, jehož závaznost nebyla zaručena, a ukáže-li se, že je nevyhnutelné jej značně překročit, může objednatel díla od smlouvy odstoupit, poskytne-li přiměřenou náhradu za vykonanou práci a vzniklé náklady.

Zhotovitel díla však musí, jakmile se ukáže, že překročení rozpočtu je nevyhnutelné, oznámit to bez zbytečného odkladu objednateli; jinak pozbude nároku na náhradu za práce rozpočet převyšující.

§ 490

O nárocích z vad díla platí přiměřeně ustanovení o vadách zboží při kupní smlouvě (§ 297 až 313). Objednateli díla však nepřísluší nárok podle § 305 odst. 1 písm. a). Odstoupit od smlouvy může objednatel jen v případě, že oprava není možná a dílo pro své vady nemůže sloužit smluvnému, popřípadě obvyklému účelu. Není-li oprava možná, avšak dílo může v omezeném rozsahu sloužit tomuto účelu, přísluší objednateli nárok na přiměřenou slevu z odměny.

DÍL XIII

Smlouva příkazní

§ 491

Základní ustanovení

Smlouvou příkazní se zavazuje příkazník, že pro příkazce obstará určitou záležitost.

§ 492

Pokud smlouva neuděluje výslovně příkazníkovi oprávnění jednat jménem příkazce, nezakládá udělení plné moci, a to ani tehdy, jestliže osoba, s kterou příkazník jedná, o příkazní smlouvě ví. Ustanovení § 53 a 54 nejsou tím dotčena.

§ 493

Příkaz je třeba provést tak, jak to odpovídá pokynům a zájmům příkazce, které jsou příkazníkovi známy. Od pokynů příkazcových se příkazník může odchýlit jen tehdy, je-li to nezbytné v zájmu příkazce a nemůže-li včas obdržet jeho souhlas.

§ 494

Příkazce je povinen poskytnout příkazníkovi vše, co je nutné pro splnění jeho závazku a co si nemůže opatřit sám příkazník.

§ 495

Příkazník je povinen jednat osobně; svěří-li provedení příkazu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám. Má-li příkazník provést příkaz bezplatně a musí-li svěřit provedení příkazu někomu jinému, odpovídá pouze za zástupce, o němž věděl nebo musil vědět, že se k provedení příkazu nehodí.

§ 496

Příkazník je povinen jednat pečlivě podle svých schopností a znalostí. Má-li být příkaz proveden za odměnu, odpovídá příkazník za škodu způsobenou tím, že příkaz nebyl proveden s potřebnou odbornou péčí.

§ 497

Příkazník je povinen podat příkazci na jeho žádost zprávu o plnění příkazu a po jeho provedení provést vyúčtování.

§ 498

(1) Příkazník je povinen vydat věci nebo postoupit právo získané na účet příkazce, i když příkazník jednal vlastním jménem.

(2) Jedná-li příkazník za odměnu, odpovídá za škodu na věcech, které pro příkazce získal nebo které mu příkazce svěřil, podle ustanovení o smlouvě o skladování; jedná-li bez odměny, odpovídá podle ustanovení o smlouvě o úschově.

§ 499

Příkazce je povinen poskytnout příkazníkovi odměnu, je-li smluvna nebo obvyklá vzhledem k povolení příkazníka. Jestliže řádně vykonal činnost, ke které byl povinen, a to bez ohledu na to, zda přinesla očekávaný výsledek či nikoliv.

§ 500

Příkazce je povinen uhradit příkazníkovi veškeré náklady, které příkazník účelně vynaložil k provedení příkazu; provádí-li příkazník příkaz bezplatně, je příkazce povinen nahradit mu veškerou škodu, která mu vznikla při provádění příkazu, až do výše obvyklé odměny, kterou by jinak příkazce musel zaplatit, a to i když se výsledek nedostavil.

§ 501

Smlouva příkazní zaniká provedením smluvné činnosti nebo smrtí příkazníka.

§ 502

(1) Příkazce může kdykoliv s okamžitou účinností smlouvu vypovědět; je však povinen nahradit příkazníkovi vzniklé náklady a utrpěnou škodu podle § 500. Přísluší-li příkazníkovi odměna, je příkazce povinen zaplatit její část, jež je přiměřená vykonané činnosti.

(2) Příkazník může smlouvu vypovědět kdykoliv jednoměsíční výpovědí. Použije-li příkazník tohoto oprávnění, přísluší mu podle ustanovení § 500 náhrada účelně vynaložených nákladů a náhrada škody, a měl-li být příkaz proveden za odměnu, též část odměny přiměřená dosaženému výsledku.

§ 503

Zanikne-li smlouva výpovědí, je příkazník povinen učiniti vše, co nelze odložit a co si nemůže příkazce obstarat sám.

§ 504

Pokud příkazník obstarává pro příkazce záležitost bez odměny vlastním jménem, použije se přiměřeně k ustanovení § 506, 514, 515 a 519 o smlouvě komisionářské. Kromě toho je příkazce povinen zprostit příkazníka závazků, které příkazník pře-

vzal při plnění smlouvy. Příkazník neručí za splnění závazku osoby, s níž uzavřel smlouvu na účet příkazce.

DÍL XIV

Smlouva komisionářská

§ 505

Základní ustanovení

Smlouvou komisionářskou se zavazuje komisionář, že obstará pro komitenta a na jeho účet určitou záležitost vlastním jménem, a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu.

§ 506

Z právních úkonů, které učinil komisionář ve vztahu k třetím osobám, není ani zavázán ani oprávněn komitent, nýbrž komisionář sám.

§ 507

Komisionář je povinen jednat s odbornou péčí podle pokynů komitenta. Komisionář se může odchýlit od pokynů komitenta jen tehdy, je-li to v zájmu komitenta a nemůže-li si vyžádat jeho včasné souhlas, jinak komitent nemusí uznat jednání za provedené na svůj účet, jestliže účinnost jednání pro sebe odmítl bez zbytečného odkladu poté, co se o obsahu jednání dověděl.

§ 508

Komisionář je povinen chránit jemu známé zájmy komitentovy a zpravit ho o všech okolnostech, které mohou mít vliv na změnu komitentových příkazů. Pojištění však je povinen obstarat jen tehdy, dostal-li k tomu od komitenta příkaz.

§ 509

Komisionář je povinen použít k splnění komisionářské smlouvy jiné osoby, jestliže svůj závazek ze smlouvy nemůže splnit sám.

§ 510

Použije-li komisionář k splnění závazku ze smlouvy jiné osoby, odpovídá komitentovi, jako by záležitost obstarával sám.

§ 511

Komisionář je povinen zpravit komitenta o provádění jeho příkazů a po obstarání záležitosti provést vyúčtování, postoupit komitentovi nároky získané v souvislosti s obstaráváním záležitosti a vydat mu vše, co při tom získal.

§ 512

Komitent může požadovat na komisionáři splnění závazku osoby, s níž uzavřel komisionář smlouvu na účet komitenta, jen pokud komisionář takový závazek písemně převzal nebo pokud porušil příkazy komitenta o osobě, s níž měla být smlouva uzavřena. V takovém případě platí přiměřeně ustanovení o ručení.

§ 513

Za škodu na věcech svěřených komitentem komisionáři odpovídá komisionář podle ustanovení o smlouvě o skladování (§ 463 až 469). Nelze-li hrozící škodu na věcech jinak odvrátit, je komisionář oprávněn věci prodat podle § 369 a 370.

§ 514

Věci svěřené komisionáři k prodeji zůstávají vlastnictvím komitenta, pokud vlastnické právo ne-nabude třetí osoba.

§ 515

Komitent může požadovat přímo na třetí osobě vydání věci nebo plnění závazků, které pro něho upatřil komisionář, jestliže komisionář není s to uskutečnit vydání věci nebo převedení práva na komitenta pro okolnosti týkající se osoby komisionáře.

§ 516

(¹) Nebyla-li výše odměny sjednána, přísluší komisionáři odměna přiměřená vykonané činnosti a dosaženému výsledku.

(²) Komitent je povinen zaplatit komisionáři odměnu, jakmile na něho komisionář převede nároky získané v souvislosti s obstaráním záležitosti a vydá mu vše, co při tom získal.

§ 517

Zároveň s odměnou je komitent povinen uhradit komisionáři náklady, které komisionář nutně nebo užitečně vynaložil při plnění svého závazku, pokud nejsou zahrnuty ve sjednané odměně. V pochybnostech má se za to, že v odměně je obsažena i náhrada nákladů. Kromě toho je komitent povinen zprostit komisionáře závazků, které komisionář převzal při plnění smlouvy.

§ 518

Neoznačí-li komisionář ve zprávě o provedení příkazu osobu, s níž na účet komitenta uzavřel smlouvu, je komitent oprávněn uplatnit své nároky proti komisionáři samotnému jako zavázanému z této smlouvy.

§ 519

Komitent je oprávněn odvolat příkaz toliko do doby, než vznikl závazek komisionáře vůči třetí osobě.

§ 520

Pokud není stanoveno v § 505 až 519 jinak, použije se přiměřeně ustanovení o smlouvě příkazní.

DÍL XV

Smlouva o kontrolní činnosti

§ 521

Základní ustanovení

(¹) Smlouvou o kontrolní činnosti se zavazuje vykonatel kontroly provést nestranně ověření ja-

kosti a množství zboží nebo ověření prací a vydat o tom podle skutečně zjištěného stavu osvědčení a objednatel kontroly se zavazuje mu za to zaplatit odměnu.

(2) Smlouva, jejímž předmětem je přejímání zboží nebo vykonaných prací, řídí se podle ustanovení o smlouvě příkazní.

§ 522

Není-li sjednáno, kdy a kde se má kontrola provést, má se za to, že se má uskutečnit bez zbytečného odkladu v místě, kde je předmět kontroly v době uzavření smlouvy.

§ 523

(1) Vykonatel kontroly je povinen provést kontrolu v rozsahu a způsobem stanoveným ve smlouvě, a není-li nic smlouveno, v rozsahu a způsobem, který vyplývá z předchozí obdobné kontroly uskutečněné pro objednatele kontroly, jinak v rozsahu a způsobem vyplývajícím ze zvláštních předpisů platných na území státu, na němž má vykonatel kontroly své sídlo (bydliště).

(2) Nelze-li rozsah a způsob kontroly určit podle odstavce 1, je vykonatel kontroly povinen kontrolu provést v rozsahu a způsobem přiměřeným povaze věci.

§ 524

Není-li výše odměny smlouvena, je objednatel kontroly povinen zaplatit odměnu obvyklou se zřetelem k předmětu, rozsahu, způsobu a místu kontroly.

§ 525

Objednatel kontroly je povinen uhradit vykonateli kontroly vedle odměny i nutné a užitečné náklady, které mu vzniknou v souvislosti s výkonem kontroly, pokud z jejich povahy nevyplývá, že jsou již zahrnuty v odměně.

§ 526

Vykonatel kontroly je povinen postupovat při kontrole tak, jak to odpovídá odborným znalostem použitým s náležitou péčí s přihlédnutím ke způsobu kontroly předepsanému nebo obvyklému pro daný předmět, dále k době, místu a rozsahu kontroly, jakož i ke stavu, v jakém předmět kontroly byl v době jejího provádění.

§ 527

(1) Vykonatel kontroly je povinen vydat v souhlasu s výsledky kontroly objednateli kontrolní osvědčení.

(2) Kontrola se považuje za ukončenou teprve vydáním kontrolního osvědčení.

§ 528

Objednatel kontroly je povinen poskytnout vykonateli kontroly spolupůsobení potřebné k provedení kontroly, zejména umožnit mu dostatečný přístup k předmětu kontroly.

§ 529

Ustanovení smlouvy o kontrolní činnosti, jež ukládají vykonateli povinnosti, které by mohly ovlivnit nestrannost prováděné kontroly nebo správnost kontrolního osvědčení, jsou neúčinná.

§ 530

Použije-li vykonatel kontroly k jejímu uskutečnění dalších osob, odpovídá tak, jako by kontrolu prováděl sám. Jestliže však objednatel kontroly si vymínil, že ke kontrole má být použito určité osoby, odpovídá vykonatel kontroly pouze za vadné pověření této osoby kontrolní činností; nároky z tohoto pověření uplatní vykonatel kontroly svým jménem na žádost a účet objednatele.

§ 531

Provádění kontroly se nedotýká právních poměrů mezi objednatelem kontroly a jinými osobami, zejména osobami, jímž je určeno nebo od nichž pochází kontrolované zboží nebo práce, a nemá vliv na běh lhůt pro vytýkání vad.

§ 532

Pokud vykonatel kontroly neprovedl kontrolu řádně, nemá nárok na odměnu a objednatel kontroly může po uplynutí doby stanovené k provedení kontroly od smlouvy odstoupit.

§ 533

Vykonatel kontroly je povinen nahradit škodu způsobenou vadným výkonem kontroly, jen pokud tato škoda nemůže být nahrazena uplatněním nároku objednatele kontroly vůči osobě odpovědné za vadné plnění předmětu kontroly. Jako náhradu škody nemůže však objednatel kontroly požadovat náhradu toho, co opomenul včas uplatnit nebo vymáhat vůči osobě odpovědné za vadné plnění předmětu kontroly, nebo co nelze vymáhat vzhledem k ujednání uzavřenému s touto osobou, jež takové uplatnění po provedené kontrole vylučuje.

§ 534

Je-li vykonatel kontroly povinen podle § 533 nahradit škodu zahrnující nároky vůči osobě odpovědné za vadné plnění, přecházejí na něho vůči této osobě zaplacením náhrady škody všechna oprávnění objednatele kontroly. Ustanovení § 140 až 143 platí obdobně.

§ 535

Poskytne-li vykonatel kontroly písemně objednateli kontroly záruku, že zjistí všechny vady předmětu kontroly bez ohledu na rozsah a způsob kontroly, je povinen nahradit škodu vzniklou vadnou kontrolou bez omezení vyplývajících z § 526. Ustanovení § 533 v tomto případě neplatí; ustanovení § 534 však tím není dotčeno.

DÍL XVI

Smlouvy o dopravě

Oddíl 1

Zasílatelská smlouva

§ 536

Základní ustanovení

Smlouvou zasílatelskou se zavazuje zasílatel příkazci, že mu vlastním jménem na jeho účet obstará přepravu věci (zásilkou) z určitého místa (místo odeslání) do jiného místa (místo určení) nebo úkony s přepravou související, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu.

§ 537

Zasílatel je oprávněn žádat, aby mu byl dán příkaz k obstarání přepravy (zasílatelský příkaz) písemně.

§ 538

(1) Zasílatel může k obstarání přepravy užít dalšího zasílatele (meziasílatele); odpovídá přitom, jako by přepravu obstarával sám.

(2) Nezakáže-li to příkazce výslovně nejpozději do počátku uskutečňování přepravy, může zasílatel provést přepravu sám.

§ 539

Při plnění smlouvy je zasílatel povinen jednat s odbornou péčí a dodržet v rámci smlouvy pokyny příkazce. Zasílatel je povinen upozornit příkazce na zjevnou nesprávnost jeho pokynů. Neoddrží-li zasílatel od příkazce dostatečné pokyny, je povinen si vyžádat u příkazce jejich doplnění; při nebezpečí z prodlení je povinen však obstarat přepravu tak, aby vyhovovala co nejvíce zájmům příkazce zasílateli známým.

§ 540

Zasílatel odpovídá za škodu na zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

§ 541

Zasílatel je povinen pojištit zásilku, jen jestliže je to smlouveno.

§ 542

Za škodu na zásilce, kterou má zasílatel u sebe, odpovídá podle ustanovení o smlouvě o skladování.

§ 543

(1) Zasílatel je povinen podat příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo na ní vznikla, jakmile se o tom dozví, jinak odpovídá za škodu vzniklou tím, že příkazce takto nezpravil.

(2) Hrozí-li bezprostředně podstatná škoda na zásilce a není-li času vyžádat si pokyny příkazce nebo prodlévá-li příkazce s takovými pokyny a neúčinně sám potřebná opatření, může zasílatel zásilku prodat podle ustanovení § 370.

§ 544

(1) Zasílateli přísluší smluvená odměna nebo, nebyla-li smluvena, odměna podle zasílatelských

sazeb, jinak odměna přiměřená. Zasílateli kromě toho přísluší náhrada nutných a užitečných nákladů vynaložených za účelem splnění zasílatelské smlouvy.

(2) Zasílatel je oprávněn žádat na příkazci zaplacení odměny, jakmile uzavřel smlouvu s dopravcem a zaslal věci mu odevzdal. Příkazce je kromě toho povinen poskytnout zasílateli přiměřenou zálohu na náklady spojené se splněním smlouvy, a to dříve, než zasílatel započne s jejím plněním.

§ 545

Přijetím zásilkou přejímá příjemce ručení za úhradu pohledávek zasílatele vůči příkazci ze zasílatelské smlouvy, pokud o nich příjemce věděl nebo vědět mohl.

§ 546

Zasílatel má k zajištění všech svých nároků, a to i z běžného účtu vzniklého ze zasílatelského poměru, zástavní právo na zásilce, dokud je u něho nebo u někoho, kdo ji má u sebe jeho jménem, anebo dokud má listiny, které jej opravňují, aby se zásilkou nakládal.

§ 547

Zasílatel je povinen na žádost dřívějších zasílatelů uplatnit všechna oprávnění, která jim přísluší, zejména z jejich zástavního práva, a je oprávněn uspokojit jejich nároky. Pokud tyto nároky uspokojil, přecházejí na něho spolu se zástavním právem je zajišťujícím.

Oddíl 2

Smlouva o přepravě věci

§ 548

Základní ustanovení

Smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc (zásilku) z jednoho místa (místo odeslání) do jiného místa (místo určení) a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci odměnu (přepravné).

§ 549

(1) Dopravce je oprávněn žádat, aby mu odesílatel vydal písemné potvrzení o objednávce přepravy (nákladní list), a odesílatel je oprávněn žádat, aby mu dopravce písemně potvrdil příjem zásilk.

(2) Je-li k provedení přepravy třeba zvláštních listin, je odesílatel povinen je odevzdat dopravci na jeho požádání při předání zásilk k přepravě. Odesílatel odpovídá za škody, které by dopravci vznikly neodevzdáním nebo opožděným odevzdáním takových listin nebo jejich nesprávností nebo nedostatečností.

§ 550

(1) Mezi stranami může být ujednáno, že dopravce vydá odesílateli při převzetí zásilk k přepravě náložný list.

(2) Náložný list je listina představující nárok ze závazku dopravce vydat zásilku převzatou k pře-

pravě osobě oprávněné podle listiny, která dopravci předloží náložný list a na něm potvrdí přijetí zá-
silky.

§ 551

(1) Náložný list může být vydán na doručitele, na jméno určité osoby nebo na její řad.

(2) Náložný list na doručitele převádí se ode-
vzdáním, náložný list na jméno podle předpisů
o postupu pohledávky.

(3) Osoba, na jejíž řad byl náložný list vydán,
je oprávněna převést vyplněným nebo nevyplněným
rubopisem práva z náložného listu na další osoby,
které jsou oprávněny k dalšímu takovému převodu.
Není-li v náložném listě uvedeno, na čí řad je vy-
dán, platí, že je vydán na řad odesílatele.

§ 552

(1) Dopravce je povinen v náložném listě uvést:

- označení přepravované věci (zásilky) podle
druhu, množství a značek,
- jméno a sídlo (bydliště) dopravce,
- jméno odesílatele,
- jméno příjemce nebo údaj, že náložný list byl
vydán na řad nebo na doručitele,
- místo určení,
- místo a den vydání náložného listu a podpis
dopravce.

(2) Byl-li náložný list vydán ve více stejnopi-
sech, vyznačí se počet stejnopisů na každém z nich.
Po vydání zásilky na jeden stejnopis oprávněné
osobě pozbývají ostatní stejnopisy platnosti.

§ 553

Náložný list je rozhodný pro právní vztah mezi
dopravcem a osobou oprávněnou požadovat vydání
zásilky při předložení náložného listu. Dopravce se
nemůže vůči ní dovolávat ustanovení přepravní
smlouvy, pokud nejsou v náložném listě obsažena
nebo pokud se tam na ně výslovně nepoukazuje.
Proti osobě oprávněné k přijetí zásilky podle ná-
ložného listu může dopravce vznést jen námitky,
které vyplývají z obsahu náložného listu nebo
z vlastního vztahu dopravce k oprávněnému.

§ 554

Odesílatel je oprávněn žádat, aby přeprava byla
přerušena a zásilka mu vrácena nebo aby byla do-
dána jinému příjemci, anebo aby s ní bylo nalo-
ženo jinak, pokud dopravce ještě zásilku příjemci
nevydal. Byl-li však vydán náložný list a byl již
předán osobě oprávněné požadovat vydání zásilky,
může takové příkazy udělit jen tato oprávněná
osoba při předložení náložného listu, popřípadě jen
při předložení všech jeho stejnopisů, byly-li vydány.

§ 555

(1) Byl-li v přepravní smlouvě určen příjemce,
nabývá práva ze smlouvy vůči dopravci okamžikem,
kdy požádá o vydání zásilky po jejím dojetí do
místa určení nebo po lhůtě, kdy tam měla dojet.

Tímto okamžikem přecházejí na příjemce i práva
podle § 559 a 560.

(2) Byl-li vydán náložný list, má právo uve-
dené v odstavci 1 osoba oprávněná požadovat vy-
dání zásilky při předložení náložného listu. Touto
osobou je

- podle náložného listu na jméno osoba v něm
uvedená,
- podle náložného listu na řad osoba, na čí řad
je náložný list vystaven, nebyl-li převeden ru-
bopisem; byl-li takto náložný list převeden,
osoba, která je uvedena jako poslední v nepře-
rušené řadě rubopisů, nebo doručitel náložného
listu s posledním rubopisem nevyplněným; do-
pravce se zprošťuje závazku z přepravní smlou-
vy, jestliže v dobré víře zásilku vydá osobě,
která nabyla náložný list na základě rubopisu,
i když na tuto osobu nároky z přepravní smlou-
vy nepřešly;
- podle náložného listu na doručitele jeho do-
ručitel.

(3) Dopravce není oprávněn zásilku vydat pří-
jemci, jestliže by to bylo v rozporu s pokyny da-
nými mu podle § 554; v tomto případě nároky po-
dle odstavce 1 a 2 příjemci nevznikají.

§ 556

Přijetím zásilky přejímá příjemce ručení za
úhradu pohledávek dopravce vůči odesílateli z pře-
pravní smlouvy, pokud o těchto pohledávkách pří-
jemce věděl nebo vědět musel.

§ 557

Dopravce je povinen provést přepravu s od-
bornou péčí ve smluvené lhůtě, jinak bez zbyteč-
ného odkladu.

§ 558

Dopravce může k provedení přepravy užít dal-
šího dopravce; při tom odpovídá, jako by přepravu
uskutečňoval sám.

§ 559

Dopravce odpovídá za škodu na zásilce, jež na
ní vznikla v době od jejího převzetí k přepravě až
do vydání příjemci, ledaže ji dopravce nemohl od-
vrátit při vynaložení odborné péče.

§ 560

(1) Za škodu na zásilce dopravce neodpovídá,
jestliže byla způsobena

- odesílatelem, příjemcem nebo vlastníkem zá-
silky, nebo
- vadou nebo přirozenou povahou zásilky včetně
obvyklého úbytku, anebo
- vadným obalem, na který dopravce odesílatele
upozornil při převzetí zásilky k přepravě; ne-
upozornil-li jej, neodpovídá dopravce za škodu
na zásilce jen tehdy, nemohl-li takové upozor-
nění učinit proto, že vadnost obalu nebyla se-
znatelná.

(2) Dopravce je však povinen vynaložit odbor-
nou péči, aby škoda byla co nejmenší.

§ 561

(1) Při ztrátě nebo zničení zásilky je dopravce povinen nahradit běžnou cenu, kterou by zásilka měla v místě určení v době, kdy měla být doručena.

(2) Při poškození nebo znehodnocení zásilky je dopravce povinen nahradit rozdíl mezi cenou zásilky poškozené nebo znehodnocené a cenou, kterou by zásilka měla ve stavu nepoškozeném v místě určení v době doručení.

(3) Z náhrady za ztracenou, zničenou, poškozenou nebo znehodnocenou zásilku se odečte částka, která byla v důsledku škody na zásilce uspořena na cle, přepravném a jiných nákladech.

§ 562

(1) Dopravci přísluší smluvená odměna nebo nebyla-li smluvna, odměna podle vydaných dopravních sazeb závazných pro dopravce, jinak odměna přiměřená.

(2) Dopravce má nárok na přepravné po provedení přepravy ve smlouvě určené.

(3) Nelze-li přepravu provést pro skutečnosti, které nemohl dopravce odvrátit při vynaložení odborné péče, má dopravce nárok na poměrnou část přepravného s přihlédnutím k přepravě již vykonané.

§ 563

(1) Dopravce má k zajištění všech svých nároků, které vyplývají z provedení přepravní smlouvy, zástavní právo k zásilce, pokud s ní může nakládat.

(2) Vázne-li na zásilce několik zástavních práv, má právo později vzniklé přednost před právem vzniklým dříve. Zástavní práva dopravce mají přednost před zástavními právy zasílatele.

§ 564

O právu dopravce prodat zásilku a o povinnostech dopravce ve vztahu k předchozím dopravcům platí obdobně ustanovení o smlouvě zasílatele.

§ 565

Tento zákon platí pro přepravu zásilek bez ohledu na použití dopravních prostředků, pokud předpisy upravující jednotlivé druhy přeprav neobsahují úpravu odlišnou.

Oddíl 3

Smlouvy o nájmu lodi a o provozu lodi

Smlouva o nájmu lodi

§ 566

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o nájmu lodi zavazuje se pronajímatel přenechat nájemci dočasně užívání lodi a nájemce se zavazuje platit nájemné.

(2) Smlouva o nájmu lodi musí být uzavřena písemně.

§ 567

Pronajímatel je povinen odevzdat loď ve stavu způsobilém k plavbě a k smluvenému užívání spolu s potřebnými listinami; nájemce je povinen udržo-

vat loď ve stavu způsobilém k plavbě a k smluvenému užívání na náklad pronajímatele.

§ 568

Pronajímatel odpovídá za škody vzniklé v důsledku nezpůsobilosti lodi k plavbě, ledaže šlo o vadu, kterou nemohl při zachování obvyklé péče zjistit do převzetí lodi nájemcem.

§ 569

Nestanoví-li smlouva výslovně jinak, nesmí nájemce dát najatou loď do podnájmu, ani postoupit svá práva ze smlouvy.

§ 570

Pokud § 567 až 569 nestanoví jinak, platí přiměřeně ustanovení o smlouvě nájemní.

Smlouva o provozu lodi

§ 571

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o provozu lodi (charter) se zavazuje poskytovatel provozu lodi (provozce) přepravit náklad určený objednatelům provozu lodi (objednatelům) a k tomu účelu vykonat buď s určitou lodí jednu nebo několik předem určených cest, nebo vykonat s určitou lodí během smluvené doby cesty podle určení objednatele, a objednatel se zavazuje zaplatit za to odměnu.

(2) Smlouva o provozu lodi musí být uzavřena písemně.

§ 572

(1) Provozce lodi je povinen uvést loď před vyplutím do stavu způsobilého k smluvenému účelu a k plavbě pro příslušnou cestu. Dále je povinen náležitě ji opatřit posádkou a zásobami.

(2) Provozce odpovídá za škody vzniklé v důsledku nezpůsobilosti lodi k plavbě, ledaže šlo o vadu, kterou nemohl při zachování obvyklé péče zjistit do vyplutí lodi.

§ 573

Objednatel může převést oprávnění ze smlouvy na další osobu. Tato osoba nenabývá v pochybnostech přímého nároku vůči provozci a ani mu není zavázána.

§ 574

Pokud v § 571 až 573 není stanoveno jinak, platí pro smlouvu o provozu lodi mezinárodní zvyklosti, jinak, pokud to povaha věci připouští, ustanovení o smlouvě přepravní.

DÍL XVII

Pojistná smlouva

§ 575

Základní ustanovení

Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje nahradit ve sjednaném rozsahu škodu způsobenou nahodilou událostí ve smlouvě blíže označenou (pojistná událost) a pojistník se zavazuje zaplatit pojistné.

§ 576

Součástí pojistné smlouvy jsou pojistitelovy pojistné podmínky, pokud se na ně smlouva odvolává; odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před ustanoveními pojistných podmínek.

§ 577

Údaje o rozhodných skutečnostech

Pojistník je povinen oznámit pojistiteli

- a) úplně a správně všechny okolnosti rozhodné pro uzavření smlouvy nebo pro stanovení jejího obsahu, pokud o nich pojistník ví;
- b) všechny smlouvy, o nichž ví, že je jimi táž věc pojištěna proti těmž nebezpečím u více pojistitelů, a sdělit výši pojistných částek;
- c) bez zbytečného odkladu každé závažné zvýšení pojistného nebezpečí, které nastalo po uzavření smlouvy a o němž pojistník ví.

§ 578

Pojistka

(1) Pojistitel je povinen vydat pojistníkovi na jeho žádost listinu o uzavřené smlouvě (pojistku). Za ztracenou nebo zničenou pojistku je pojistitel povinen vydat na žádost a na náklad pojistníka náhradní pojistku; může však požadovat, pokud je nutno pojistku předložit k uplatnění práva na pojistnou náhradu, aby původní pojistka byla napřed umořena.

(2) V dopravním pojištění může pojistka obsahovat též oprávnění pojistníka převést práva z pojistné smlouvy rubopisem. a to i nevyplněným, na další osoby, které jsou oprávněny k dalšímu převodu (pojistka na řad). Tento převod dopravní pojistky rubopisem (indosamentem) má účinky postupu pohledávky, i když pojistitel nebyl o postupu vyrozuměn. Pojistitel není povinen zkoumat platnost rubopisu.

§ 579

Pojištění s počátkem před uzavřením pojistné smlouvy

Bylo-li dohodnuto, že se pojištění vztahuje i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy, není pojistitel povinen poskytnout pojistnou náhradu, pokud pojistník v době uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět, že pojistná událost již nastala.

§ 580

Pojistné

(1) Pojistník je povinen zaplatit pojistné ihned po uzavření pojistné smlouvy. Není-li zapláceno pojistné a nejde-li o případ uvedený v § 579, není pojistitel povinen poskytnout pojistnou náhradu z pojistných událostí, ke kterým došlo před zaplacením pojistného.

(2) Pojistitel nemá právo na pojistné, jestliže v době uzavření smlouvy věděl, že pojistná událost nemůže nastat.

§ 581

Povinnosti pojistníka vztahující se k pojistné události

Pojistník je povinen

- a) podle svých možností dbát, aby pojistná událost nenastala; nesmí porušovat předpisy, popřípadě smlouvou převzaté povinnosti směřující k odvrácení pojistné události nebo zmenšení nebezpečí jejího vzniku;
- b) oznámit pojistiteli bez zbytečného odkladu každou nehodu, která by mohla být podkladem nároku na pojistnou náhradu, a nastala-li již pojistná událost, učinit nutná opatření, aby škoda byla co nejmenší;
- c) oznámit bez zbytečného odkladu, že nastala pojistná událost, jakmile se o ní dověděl, poskytnout všechna potřebná vysvětlení a dovolit šetření potřebná ke zjištění okolností rozhodných pro povinnost pojistitele poskytnout pojistnou náhradu, jakož i předložit potřebné doklady.

Pojistná náhrada

§ 582

Pojistitel je povinen poskytnout pojistnou náhradu bez zbytečného odkladu.

§ 583

(1) Pojistitel je povinen nahradit do částky sjednané ve smlouvě (pojistná částka) jen škodu způsobenou na pojištěné věci pojistnou událostí, a to i tehdy, převyšuje-li pojistná částka hodnotu věci, která podle smlouvy platí za její pojistnou hodnotu. Není-li dohodnuto něco jiného, je pojistnou hodnotou věci její obchodní cena.

(2) Je-li pojistná částka nižší než pojistná hodnota, je pojistitel povinen nahradit škodu jen v poměru pojistné částky k pojistné hodnotě.

§ 584

Pojistitel je zproštěn závazku z pojistné smlouvy, splnil-li v dobré víře svou povinnost poskytnout pojistnou náhradu tomu, kdo má pojistku. Bylo-li vydáno více stejnopisů pojistky, je pojistitel zproštěn závazku ze smlouvy, splnil-li v dobré víře svou povinnost poskytnout pojistnou náhradu tomu, kdo předložil kterýkoliv stejnopis pojistky.

§ 585

Pojistitel je povinen nahradit pojistníku náklady, které nutně a účelně vynaložil k odvrácení bezprostředně hroziící pojistné události nebo ke zmírnění jejích následků, anebo k tomu, aby se škoda nezvětšila.

Dvojité pojištění

§ 586

Je-li táž věc pojištěna proti těmž nebezpečím u více pojistitelů a převyšuje-li úhrn pojistných částek pojistnou hodnotu věci nebo převyšuje-li

úhrn částek, které by z uzavřených pojistných smluv z téže události všichni pojistitelé byli povinni hradit, vyšší škody (dvojitě pojištění), je každý z pojistitelů povinen nahradit škodu v mezích pojistné hodnoty věci toliko v poměru částky, kterou by byl povinen hradit podle své smlouvy, k částkám, které by byli úhrnem povinni hraditi všichni pojistitelé.

§ 587

Pokud je věc pojištěna pro tutéž dobu ještě jiným pojištěním proti jednotlivým zvláštním nebezpečím, hradí pojistitel škody způsobené takovým zvláštním nebezpečím — je-li vůbec k náhradě povinen — pouze potud, pokud pojistník nemohl dosáhnout náhrady z pojištění proti takovému zvláštnímu nebezpečí.

§ 588

Nastane-li pojistná událost, nesmí pojistník změnit ani zrušit v neprospěch ostatních pojistitelů žádání z uzavřených několika pojištění. Učiní-li tak, jsou ostatní pojistitelé oprávněni snížit poskytovanou náhradu v poměru k částce, která by pojistníku náležela, kdyby ke změně nebo ke zrušení pojištění nebylo došlo.

§ 589

Uzavře-li pojistník pojistnou smlouvu nevěda o jiném pojištění, může žádat o zrušení nebo o úpravu smlouvy a o vrácení pojistného nebo jeho poměrné části, avšak jen tehdy, požádá-li o to bez zbytečného odkladu, jakmile se o dvojitěm pojištění dověděl, a jen jestliže pojištění ještě nazačalo a neuplynula-li od uzavření smlouvy doba jednoho roku.

Následky porušení pojistnických povinností

§ 590

(1) Poruší-li pojistník své povinnosti uvedené v § 577 písm. a), může pojistitel odstoupit od smlouvy, jestliže by při splnění těchto pojistnických povinností nebyl smlouvu uzavřel.

(2) Nastala-li pojistná událost, je pojistitel oprávněn pojistnou náhradu snížit nebo i zcela odmítnout, jestliže porušení pojistnických povinností neodůvodňovalo odstoupení od smlouvy, týkalo se však okolností, které podstatně přispěly ke vzniku pojistné události nebo k zvýšení pojistné náhrady, anebo jestliže pojistitel svého práva odstoupit od smlouvy nepoužil.

§ 591

Poruší-li pojistník povinnosti uvedené v § 577 písm. b) a c) a v § 581 a toto porušení se týkalo okolností, které přispěly ke vzniku pojistné události nebo ke zvýšení pojistné náhrady, je pojistitel oprávněn pojistnou náhradu přiměřeně snížit nebo odmítnout ji poskytnout.

§ 592

Vyšlo-li porušení pojistnických povinností najevo teprve po výplatě pojistné náhrady, je pojist-

ník povinen vrátit pojistnou náhradu nebo takovou její část, o kterou by byl pojistitel oprávněn náhradu snížit.

Postih vůči třetí osobě

§ 593

(1) Nároky pojistníka na náhradu škody vůči třetí osobě, kterou lze činit odpovědnou za vzniklou škodu, přecházejí na pojistitele, pokud škodu nahradil.

(2) Žádá-li o to pojistitel, je pojistník povinen přijmout zpětné postoupení nároku a nárok sám svým jménem, avšak na účet pojistitele, uplatnit před soudem.

§ 594

Nahradil-li pojistitel jen část škody, má pojistník přednost před pojistitelem pro uspokojení svého nároku z majetku osoby povinné k náhradě škody. Dosáhl-li pojistitel uspokojení svého nároku před pojistníkem, je povinen na jeho žádost převést na něho dosaženou náhradu až do částky, kterou nebyl pojistníkův nárok třetí osobou uspokojen z toho důvodu, že byl uhrazen nárok pojistitelův.

§ 595

Pojistník je povinen učinit vše, aby právo na náhradu škody vůči třetí osobě, kterou lze činit odpovědnou za vzniklou škodu, bylo zachováno.

§ 596

Vzdal-li se pojistník svého nároku na náhradu škody vůči třetí osobě, kterou lze činit odpovědnou za vzniklou škodu, nebo svého práva na zajištění takového nároku, anebo zmařil-li jinak uplatnění postihu proti takové osobě, není pojistitel povinen poskytnout pojistnou náhradu potud, pokud bylo lze z nároku nebo práva jej zajišťujícího dosáhnout náhrady.

§ 597

Projeví-li se následky v § 596 uvedeného pojistníkového jednání teprve v době, kdy již pojistitel svůj závazek poskytnout náhradu splnil, je pojistník povinen vrátit pojistiteli pojistnou náhradu nebo takovou její část, o kterou tím bylo uspokojení jeho postízného nároku sníženo.

§ 598

Význam úkonů a vědomostí osob třetích

Ustanovení o právních úkonech a vědomostech pojistníka se použije přiměřeně, pokud jde o dobu, kdy byly oprávněny ze smlouvy jiné osoby, i na právní úkony a vědomosti těchto osob.

§ 599

Časové omezení nároků

Nárok na pojistnou náhradu zaniká, nepředložil-li pojistník doklady o vzniku pojistné události a o výši škody nejpozději do tří let ode dne, kdy se o pojistné události dověděl nebo dovědět mohl.

DÍL XVIII

Smlouvy zprostředkovatelské

Oddíl 1

Smlouva o zprostředkování

§ 600

Základní ustanovení

Smlouvou o zprostředkování se zavazuje zprostředkovatel vyvíjet činnost, která má vést k uzavření určité smlouvy mezi zájemcem a třetí osobou, a osoba, pro kterou má být smlouva zprostředkována (zájemce), se zavazuje zaplatit za zprostředkování odměnu (provizi).

§ 601

Zprostředkováním se rozumí činnost směřující k tomu, aby třetí osoba uzavřela se zájemcem smlouvu, jež je předmětem zprostředkování, a aby pak splnila své smluvní povinnosti.

§ 602

(1) Zprostředkovateli vzniká nárok na provizi sjednanou nebo, nebyla-li provize sjednána, na provizi přiměřenou, jestliže třetí osoba, s níž zájemce zprostředkovanou smlouvu uzavřel, splnila úplně své smluvní povinnosti. Byla-li smlouva splněna jen zčásti, přísluší zprostředkovateli jen poměrná část provize. Zprostředkovateli však nárok na provizi nepřislouší, byla-li smlouva sjednána bez jeho přičinění.

(2) Nárok na náhradu nákladů spojených se zprostředkováním má zprostředkovatel pouze tehdy, bylo-li to výslovně ujednáno.

(3) Nárok na provizi a smlouvenou náhradu nákladů nevzniká, jestliže zprostředkovatel byl v rozporu se smluvním ujednáním činný též pro druhou stranu.

§ 603

Vyplývá-li však nepochybně z obsahu nebo z povahy smlouvy, že postačí, aby zprostředkovatel obstaral pro nájemce pouze příležitost k uzavření smlouvy s třetí osobou, vzniká zprostředkovateli nárok na provizi již obstaráním této příležitosti.

§ 604

Zprostředkovatel není oprávněn pro zájemce cokoli přijímat nebo za něho jednat, ledaže k tomu obdržel písemnou plnou moc.

§ 605

Zájemce a zprostředkovatel jsou povinni sdělovat si navzájem všechny důležité okolnosti související se zprostředkováním, zejména okolnosti, které mohou ovlivnit rozhodnutí zájemce uzavřít zprostředkovanou smlouvu.

§ 606

Zprostředkovatel je povinen pro potřeby zájemce uschovat po přiměřenou dobu doklady, které se v souvislosti se zprostředkovatelskou činností dostaly do jeho rukou, zejména listiny, vzorky apod.

Oddíl 2

Smlouva o obchodním zastoupení

§ 607

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o obchodním zastoupení zavazuje se obchodní zástupce, že bude soustavně zprostředkovávat (§ 601) pro zastoupeného kupní smlouvy o určitém druhu zboží nebo smlouvy o určitých službách (obchody) ve stanovené územní oblasti a zastoupený se zavazuje, že mu zaplatí za zprostředkování odměnu (provizi).

(2) Smlouva o obchodním zastoupení musí být uzavřena písemně.

§ 608

Mezi zastoupeným a obchodním zástupcem nevzniká pracovní poměr.

§ 609

Obchodní zástupce je povinen s vynaložením náležité péče dbát zájmů zastoupeného, podávat zastoupenému pravidelně zprávy o tržní situaci a o všech okolnostech důležitých pro posuzování zájmů zastoupeného ve stanovené územní oblasti. Není-li zástupce s to vykonávat svou činnost, musí o tom bez zbytečného odkladu zpravit zastoupeného.

§ 610

Obchodní zástupce je povinen spolupůsobit podle pokynů zastoupeného při uskutečňování obchodů, a to až do jejich úplného skončení, zejména také zajišťovat zájmy zastoupeného spolupůsobením při projednávání nesrovnalostí, pokud vyplynuly z vad zboží, které bylo předmětem zprostředkovaných obchodů.

§ 611

Obchodní zástupce není oprávněn uzavírat jménem zastoupeného nebo na jeho účet jakékoliv obchody, přijímat pro něho jakékoliv plnění nebo jakkoli zastoupeného zavazovat, ledaže k tomu obdržel písemnou plnou moc.

§ 612

Zastoupený je povinen předat zástupci podklady, vzorky, výkresy a propagační materiál, který zastoupený považuje za vhodný a potřebný ke zprostředkování obchodů. Je rovněž povinen včas upozornit zástupce na změny ve svých dodávkových možnostech.

§ 613

Pomůcky poskytnuté zástupci podle § 612 zůstávají majetkem zastoupeného a obchodní zástupce je povinen po skončení platnosti smlouvy o obchodním zastoupení je zastoupenému vrátit.

§ 614

Obchodní zástupce nesmí údaje, které získal na základě zastupitelského poměru, sdělit třetí osobě nebo je jinak využít pro sebe nebo pro jiného, a to ani po skončení platnosti smlouvy o obchodním zastoupení.

§ 615

Je-li smlouva o obchodním zastoupení sjednána na určitou dobu, zaniká obchodní zastoupení uplynutím této doby. Jestliže se však strany nadále smlouvou řídí, má se za to, že platnost smlouvy byla prodloužena o dobu, na kterou byla sjednána, nejvýše však o šest měsíců.

§ 616

(1) Byla-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, může její platnost skončit kterákoliv ze stran písemnou výpovědí.

(2) Nevyplyvá-li z obsahu výpovědi doba pozdější, skončí platnost smlouvy při výpovědi učiněné během prvního roku trvání obchodního zastoupení koncem kalendářního měsíce následujícího po výpovědi; trvalo-li obchodní zastoupení déle než jeden rok, skončí platnost smlouvy koncem kalendářního čtvrtletí následujícího po dané výpovědi. K platnosti výpovědi postačí odeslání doporučeného dopisu na poslední známou adresu druhé strany.

§ 617

Sjednaná provize zahrnuje všechny nároky zástupce vůči zastoupenému, včetně náhrady za získání zákazníků.

§ 618

Po skončení platnosti smlouvy o obchodním zastoupení má obchodní zástupce ještě nárok na provizi z obchodů uzavřených v době platnosti smlouvy, jestliže byly splněny podmínky § 602.

§ 619

Zástupce ručí zastoupenému za splnění povinností třetí osoby z obchodů, které zprostředkoval, jen jestliže se k tomu výslovně zavázal. V takovém případě jeho práva a povinnosti se u všech zprostředkovaných obchodů posuzují podle ustanovení o ručení.

§ 620

Pokud z § 607 až 619 nevyplyvá nic jiného, řídí se práva a povinnosti stran rovněž ustanoveními § 600 až 606.

Nevýhradní zastoupení

§ 621

Není-li ve smlouvě stanoveno výslovně něco jiného, může zastoupený pro zprostředkování obchodů ve stanovené územní oblasti používat i další obchodní zástupce a obchodní zástupce je oprávněn zprostředkovat obchody i pro jiné osoby, popřípadě uzavírat obchody na vlastní účet.

Výhradní zastoupení

§ 622

Bylo-li sjednáno výhradní zastoupení, je zastoupený zavázán nepoužívat pro příslušný druh obchodů ve stanovené územní oblasti jiného obchodního zástupce a obchodní zástupce je zavázán zprostředkovávat příslušný druh obchodů jen pro zastoupeného. V takovém případě není obchodní zástupce

oprávněn uzavírat obchody, jichž se výhradní zastoupení týká, na vlastní účet.

§ 623

Zastoupený je oprávněn uzavírat obchody v územní oblasti, pro kterou bylo sjednáno obchodní zastoupení, i bez zprostředkování obchodního zástupce, je však povinen zaplatit obchodnímu zástupci provizi z těchto obchodů. V pochybnostech má se za to, že není rozdílu ve výši provize za zprostředkované a nezprostředkované obchody.

§ 624

Jestliže v územní oblasti, pro kterou bylo sjednáno výhradní zastoupení, nedosáhl obchodní zástupce ve smlouvě stanoveného, popřípadě odbytovým způsobem přiměřeného objemu obchodů během jednoho roku, je kterákoliv ze stran oprávněna kdykoliv odstoupit od smlouvy; nemá však nárok na náhradu škody.

DÍL XIX

Smlouva o sdružení

§ 625

Základní ustanovení

Smlouvou o sdružení se zavazují dvě nebo více osob, že spojí svou činnost nebo majetkové hodnoty k dosažení určitého hospodářského účelu.

§ 626

Každý účastník je povinen vyvíjet činnost k dosažení hospodářského účelu sdružení. Vzájemná práva a povinnosti účastníků při výkonu činnosti pro sdružení řídí se přiměřeně podle ustanovení o smlouvě příkazní, při níž je činnost vykonávána za odměnu.

§ 627

Každý účastník sdružení je povinen zdržet se jakékoliv činnosti znemožňující nebo ztěžující dosažení hospodářského účelu, pro který smlouva o sdružení byla uzavřena.

§ 628

Škodu, kterou účastník způsobil sdružení (společníkům) porušením svých povinností, nelze vyrovnat prospěchem, který účastník získal pro dosažení hospodářského účelu sdružení.

§ 629

Každý účastník je oprávněn přesvědčit se o hospodářském stavu sdružení.

§ 630

Za vady věcí vnesených do sdružení odpovídá jeho účastník, pokud to povaha věcí připouští, jako prodávající. O vadách věcí přenechaných k bezplatnému užívání, jakož i pro stanovení práv a povinností při udržování a užívání těchto věcí platí přiměřeně ustanovení o smlouvě nájemní.

§ 631

O zisk se účastníci sdružení dělají podle poměru velikosti podílů nebo vkladů a rozsahu činnosti,

kteřou přispěli k dosažení hospodářského výsledku. Ztrátu nesou účastníci sdružení podle poměru velikosti podílů nebo vkladů.

§ 632

Smlouva o sdružení zaniká:

- a) jakmile bylo dosaženo hospodářského účelu, k jehož docílení byla smlouva uzavřena, nebo stalo-li se dosažení tohoto účelu nemožným;
- b) jakmile všechny majetkové hodnoty, jež měly sloužit dosažení účelu sdružení, přišly nazmar;
- c) uplynutím doby, na kterou byla smlouva uzavřena;
- d) dohodou všech účastníků.

§ 633

(1) Každý účastník může ze sdružení vystoupit; nesmí se to však stát v době nevhodné, nebo kdyby tím pro ostatní účastníky bylo znemožněno nebo podstatně ztíženo dosažení hospodářského účelu sdružení.

(2) Z vážných důvodů může účastník vystoupit ze sdružení, i když nebyla dodržena smlouvaná výpovědní lhůta; v tomto případě však platí ustanovení odstavce 1.

§ 634

(1) Při zániku sdružení má účastník nárok na vrácení věci, jež dal pro účely sdružení do bezplatného užívání.

(2) Majetkové vypořádání mezi účastníky sdružení nemůže být provedeno, dokud nebyly uspokojeny nebo zajištěny nároky věřitelů.

§ 635

Závazky účastníků sdružení, které vznikly v době jejich účasti ve sdružení, trvají i po vystoupení ze sdružení nebo po zániku sdružení.

Sdružení jako právnická osoba

§ 636

Sdružení stává se právnickou osobou, je-li to stanoveno ve smlouvě a je-li sdružení zapsáno do rejstříku, do něhož se právnické osoby zapisují. Zápis musí obsahovat alespoň název sdružení, jeho sídlo, výši podílů jednotlivých členů a orgány, kterými sdružení jedná.

§ 637

(1) Podíly členů sdružení, jsou-li složeny v penězích nebo v jiných věcech určených podle druhu, stávají se majetkem sdružení. Podíly složné ve věcech jednotlivě určených jsou v bezplatném užívání sdružení.

(2) Výše podílu při věcech daných do bezplatného užívání posuzuje se podle výše částky, kterou by účastník sdružení získal pronájmem těchto věcí v místě, kde jsou věci pro účely sdružení užívány.

§ 638

Členové sdružení ručí za závazky sdružení jen do výše určených podílů, pokud ze zápisu v rejstříku, do něhož je sdružení zapsáno, nevyplyvá nic jiného.

§ 639

Majetek nabytý při provozování společné činnosti náleží sdružení.

§ 640

Sdružení jedná členem sdružení nebo osobou zapsanou v rejstříku jako orgán sdružení. O náležitostech sdružení rozhoduje většina členů, přičemž v pochybnostech má každý člen jeden hlas.

§ 641

Sdružení zaniká teprve výmazem v rejstříku, v němž je zapsáno.

§ 642

(1) Při zániku sdružení má člen nárok na vrácení jím vnesených majetkových hodnot, které se staly majetkem sdružení nebo na zaplacení jejich ceny, popřípadě jejich poměrného dílu, jestliže majetek sdružení nestačí. Po vyrovnání nároků na vnesené podíly rozdělí se zbývající majetek podle zásad § 631.

(2) Ustanovení odstavce 1 užíje se obdobně při určení nároků účastníka, který ze sdružení vystoupil.

Jiná sdružení

§ 643

(1) Není-li sdružení právnickou osobou podle § 636, jsou jeho společníci zavázáni společně a nerozdílně. Mezi sebou se vypořádají podle zásad stanovených v § 631.

(2) Ujednání odchýlné od odstavce 1 nemůže být na újmu třetím osobám, které o tomto ujednání nevěděly a ani vědět nemusily.

§ 644

Vklady složné v penězích nebo v jiných věcech určených podle druhu stávají se spoluvlastnictvím všech společníků v poměru k hodnotě jednotlivých vkladů. Podíly složné ve věcech jednotlivě určených jsou v bezplatném užívání společníků. Ustanovení § 637 odst. 2 platí obdobně.

§ 645

Majetek nabytý při provozování společné činnosti stává se spoluvlastnictvím všech společníků podle poměru velikosti vkladů a rozsahu činnosti jednotlivých společníků, kterou přispěli k dosažení hospodářského výsledku.

§ 646

Společník je oprávněn zavazovat ostatní společníky jen na základě jimi udělené plné moci. O obstarávání záležitostí podle smlouvy o sdružení rozhodují společníci jednomyslně.

§ 647

(1) Při zániku sdružení rozdělí se majetek ve spoluvlastnictví společníků podle § 652.

(2) Toto ustanovení použije se obdobně, jestliže některý ze společníků ze sdružení vystoupil.

Práva a povinnosti při spoluvlastnictví

§ 648

(1) Je-li věc, jež slouží účelu sdružení, v spoluvlastnictví všech nebo několika účastníků sdružení, jsou spoluvlastníci, pokud jde o práva a po-

vinnosti týkající se věci jako celku, oprávnění a závazání vůči jiným osobám společně a nerozdílně. Ve vzájemném poměru spoluvlastníků je rozhodující poměr jejich podílů.

(2) Každý spoluvlastník smí svým podílem nakládat samostatně, neruší-li tím práva ostatních spoluvlastníků.

§ 649

Spoluvlastník se může kdykoliv přesvědčit, jak se hospodář s věcí, jejímž je spoluvlastníkem, a může v obvyklých obdobích nebo z důležitých důvodů kdykoli žádat vyúčtování.

§ 650

O hospodaření se společnou věcí rozhoduje většina spoluvlastníků počítaná podle velikosti jejich podílů. Při rovnosti hlasů rozhodne soud. Jde-li o důležitou změnu společné věci, mohou přehlasování spoluvlastníci požadovat na většině, aby jim dala jistotu proti hrožící budoucí škodě.

§ 651

Zcizuje-li se podíl, mají spoluvlastníci předkupní právo. Nedohodnou-li se spoluvlastníci o výkonu předkupního práva, mají právo koupit zcizovaný podíl rovným dílem.

§ 652

(1) Spoluvlastníci se mohou dohodnout o zrušení spoluvlastnictví a o vzájemném vypořádání. Každý z nich je oprávněn požadovat na ostatních písemné potvrzení o tom, jak se vypořádali.

(2) Nedojde-li k dohodě, zruší spoluvlastnictví a určí vzájemné vypořádání spoluvlastníků na návrh některého z nich soud. Je-li to možné a hospodářsky účelné, rozdělí soud věc mezi spoluvlastníky podle výše jejich podílů, jinak jí přikáže za přiměřenou náhradu jednomu nebo několika spoluvlastníkům; dbá přitom na to, aby řešení bylo hospodářsky co nejvýhodnější vzhledem k účelu sdružení a pro vlastníky co nejméně tíživé.

DÍL XX

Některé smlouvy o bankovních obchodech

Oddíl 1

Akreditiv

§ 653

Základní ustanovení

(1) Otevřením akreditivu se zavazuje banka (peněžní ústav) na základě žádosti příkazce, že poskytne určité plnění třetí osobě (oprávněnému), jestliže budou do určité doby splněny podmínky uvedené v akreditivu.

(2) Akreditiv musí být zřízen písemně.

§ 654

Závazky banky vůči oprávněnému vznikají dnem, kdy mu bylo otevření akreditivu oznámeno. V poměru k bance je příkazce akreditivu vázán dnem udělení příkazu.

§ 655

Akreditiv je nezávislý na právním ujednání mezi příkazcem akreditivu a oprávněným, které dalo podnět k jeho otevření.

Dokumentární akreditiv

§ 656

(1) Při dokumentárním akreditivu je banka zavázána poskytnout oprávněnému plnění, jestliže jí budou předloženy dokumenty určené v akreditivu.

(2) Banka, jež otevřela dokumentární akreditiv, je zavázána vůči oprávněnému poskytnout plnění podle obsahu závazku z akreditivu, jestliže oprávněný řádně a včas předloží dokumenty podle podmínek předepsaných v akreditivu.

§ 657

(1) Nevyplyvá-li z dokumentárního akreditivu nic jiného, je dokumentární akreditiv odvolatelný.

(2) Odvolatelný dokumentární akreditiv může banka kdykoliv změnit nebo odvolat.

(3) Neodvolatelný dokumentární akreditiv může být změněn či odvolán pouze po dohodě oprávněného, banky a příkazce.

§ 658

Potvrzení dokumentárního akreditivu

(1) Jestliže neodvolatelný dokumentární akreditiv byl podle příkazů banky potvrzen další bankou, pak i tato banka je vůči oprávněnému samostatně a přímo zavázána; oprávněný může požadovat plnění na kterékoli z těchto bank. Ustanovení § 654 první věta platí obdobně.

(2) Jestliže banka, která akreditiv potvrdila, poskytla plnění z akreditivu, má nárok na plnění vůči bance, která jí o potvrzení akreditivu požádala.

(3) Banka, která pouze vyrozumívá oprávněného, že jiná banka otevřela neodvolatelný dokumentární akreditiv, odpovídá za nesprávnost tohoto oznámení, nevzniká jí však závazek podle odstavce 1.

§ 659

Jiné druhy akreditivu

Ustanovení o dokumentárním akreditivu (§ 656 až 658) platí přiměřeně pro jiné druhy akreditivů.

§ 660

Pokud ustanovení § 653 až 659 neobsahují odchylnou úpravu, platí zvyklosti obecně zachovávané v mezinárodním bankovním styku.

Oddíl 2

Bankovní inkaso a bankovní dokumentární inkaso

§ 661

Základní ustanovení

Smlouvou o bankovním inkasu zavazuje se banka (peněžní ústav), že obstará pro příkazce vybrání pohledávky nebo jiný inkasní úkon.

§ 662

Smlouvou o bankovním dokumentárním inkasu se banka příkazci zavazuje, že vydá třetí osobě listiny oprávnující nakládat se zbožím nebo jiné doklady, bude-li při jejich vydání zaplacen peněžitá částka, kterou má banka vybrat, nebo bude-li při tom proveden jiný inkasní úkon.

§ 663

Při obstarávání bankovního inkasa nebo bankovního dokumentárního inkasa odpovídá banka za vadné provedení inkasního příkazu v rozporu s přijatým příkazem.

§ 664

Pokud ustanovení § 661 až 663 neobsahují odchylnou úpravu, platí zvyklosti obecně zachovávané v mezinárodním bankovním styku; jinak, pokud z povahy věci nevyplyvá něco jiného, ustanovení o smlouvě příkazní s výjimkou § 501, 502 odst. 2 a § 504, pokud se poukazuje na smlouvu komisionářskou.

Oddíl 3

Bankovní záruka

§ 665

Základní ustanovení

(1) Bankovní zárukou se zavazuje banka (peněžní ústav) vůči příjemci záruky (oprávněnému), že oprávněného uspokojí podle obsahu záruky v případě, že určitá třetí osoba nesplní svůj závazek nebo že budou splněny podmínky v záruce uvedené.

(2) Banka se může zavázat k bankovní záruce toliko písemně záruční listinou.

§ 666

Banka je povinna poskytnout z bankovní záruky uspokojení peněžitě, a to i v případě, že bankovní záruka zajišťuje plnění nepeněžitě.

§ 667

Je-li bankovní zárukou zajištěna nepeněžitá pohledávka, má se za to, že do výše stanovené v záruční listině, jinak do výše hodnoty, jakou má nepeněžitě zajišťované plnění v době zřízení záruky, je zajištěn nárok, který věřiteli přísluší v případě porušení závazku, jehož splnění je bankovní zárukou zajištěno.

§ 668

Je-li banka z bankovní záruky povinna plnit ve prospěch oprávněného jiné bance, je tím povinna plnit na účet oprávněného u této banky.

§ 669

(1) Jestliže z příkazu banky potvrdí její bankovní záruku jiná banka, může oprávněný uplatňovat své nároky ze záruky vůči kterékoliv z těchto bank.

(2) Jestliže banka, která potvrdila bankovní záruku, poskytla na jejím základě plnění, má nárok na toto plnění vůči bance, která jí o potvrzení bankovní záruky požádala.

§ 670

Jestliže bankovní záruka obsahuje závazek banky uspokojit oprávněného v případě, že třetí osoba nesplní svůj závazek, může oprávněný postoupit svá práva z bankovní záruky pouze s postoupením pohledávky bankovní zárukou zajištěné a s převedením závazků oprávněného se zajištěnou pohledávkou souvisejících.

§ 671

Je-li doba platnosti bankovní záruky omezena, je oprávněný povinen nejpozději během doby platnosti bankovní záruky oznámit bance své nároky, jinak jeho práva z bankovní záruky zanikají.

§ 672

Jestliže bankovní záruka obsahuje povinnost banky splnit zajištěný závazek na první výzvu oprávněného a bez námitek, nemůže banka uplatňovat vůči oprávněnému námitky, které jinak příkazci jako dlužníku přísluší ze zajišťovaného závazku vůči oprávněnému.

§ 673

Příkazce je povinen uhradit bance to, co banka plnila podle své povinnosti z bankovní záruky, bez ohledu na námitky, které mohl příkazce vznést vůči oprávněnému. Oprávněný však odpovídá příkazci za škodu způsobenou tím, že dosáhl na základě záruky plnění, na které by jinak pro oprávněné námitky příkazce neměl nárok.

§ 674

(1) Není-li plnění z bankovní záruky závislé na závazku třetí osoby, platí přiměřeně i ustanovení o slibu odškodnění.

(2) Nejde-li o bankovní záruku uvedenou v odstavci 1, může peněžní ústav vůči oprávněnému uplatnit veškeré námitky, které vůči oprávněnému přísluší dlužníkovi.

§ 675

Pokud § 665 až 674 neobsahuje odchylnou úpravu a pokud to dovoluje povaha bankovní záruky, platí pro bankovní záruku podpůrně akreditivní zvyklosti obecně zachovávané v mezinárodním obchodním styku.

Oddíl 4

Cestovní šek

§ 676

Základní ustanovení

Cestovní šek opravňuje jeho vlastníka k přijetí peněžitě částky v něm uvedené při předložení k výplatě, a to podle podmínek stanovených výstavcem šeku.

§ 677

Banka (peněžní ústav), která cestovní šek vydala, je povinna cestovní šek proplatit nebo obstarat jeho proplacení.

§ 678

Při výplatě je proplácající osoba oprávněna požadovat průkaz totožnosti vlastníka cestovního šeku.

§ 679

Cestovní šek je platný, jestliže obsahuje tyto náležitosti:

- a) označení jako cestovní šek,
- b) název výstavce, jeho podpis nebo dostatečnou náhradu jeho podpisu,
- c) příkaz nebo příslib vyplatit určitou částku, bude-li připojen kontrolní podpis vlastníka cestovního šeku.

§ 680

Ustanovení zákona směnečného a šekového č. 191/1950 Sb. se na cestovní šek nevztahuje.

Oddíl 5

Smlouva o uložení cenných papírů a jiných hodnot

§ 681

Základní ustanovení

Smlouvou o uložení cenných papírů a jiných hodnot se zavazuje banka (peněžní ústav) převzít cenné papíry nebo jiné hodnoty, aby je uložila a spravovala, a uložitel se zavazuje zaplatit jí za to odměnu.

§ 682

Banka je povinna odborně o uložené cenné papíry a jiné hodnoty pečovat a činit na účet uložitele veškeré úkony k zachování jeho práv z cenných papírů nebo jiných hodnot.

§ 683

Obě strany mohou kdykoli s okamžitou účinností smlouvu vypovědět. Po vypovědi je banka povinna uložiteli vydat uložené cenné papíry nebo jiné hodnoty spolu s tím, co k nim přibýlo, a uložitel je povinen je převzít a zaplatit odměnu za dobu úschovy.

§ 684

Banka neodpovídá za škody způsobené uložiteli při úschově cenných papírů nebo jiných hodnot, jestliže těmto škodám nemohla zabránit ani při vynaložení odborné péče.

§ 685

Na smlouvu o uložení cenných papírů a jiných hodnot se použije přiměřeně ustanovení § 468 a 469 o smlouvě o skladování.

DÍL XXII

Slib odškodnění

§ 686

Základní ustanovení

(1) Slibem odškodnění (indemnizačním prohlášením) se zavazuje osoba, jež toto prohlášení vydala (slibující), že nahradí příjemci slibu škodu, jestliže mu vznikne z jeho jednání, které uskutečnil na žádost slibujícího, ačkoliv k němu není povinen.

(2) Slib odškodnění musí být učiněn písemně.

§ 687

Slib odškodnění stává se závazným, jakmile příjemce slibu jej přijal. Příjemce slibu je povinen uskutečnit jednání, jehož se odškodnění týká, jen jestliže se k tomu výslovně zavázal.

§ 688

Slibující je povinen nahradit náklady a škody, které příjemci slibu vznikly z jednání, o něž slibující požádal; jejich rozsah řídí se ustanoveními § 253 až 257.

§ 689

Příjemce slibu je povinen učinit na náklad slibujícího taková opatření, aby rozsah škod byl co nejmenší.

DÍL XXII

Veřejná soutěž a veřejný příslib

Oddíl 1

Veřejná soutěž

§ 690

Základní ustanovení

(1) Kdo vyhlásí veřejnou soutěž o nejvýhodnější návrh blíže neomezeného počtu osob na uzavření určité smlouvy, činí tím výzvu k podání návrhů na uzavření této smlouvy.

(2) Obsah veřejné soutěže musí být stanoven písemně a vhodným způsobem uveřejněn.

§ 691

Tomu, kdo vyhlásil soutěž, přísluší právo posoudit, který z podaných návrhů nejlépe vyhovuje jeho potřebám a zda jej použije k uzavření smlouvy. Závazek vznikne tomu, kdo soutěž vyhlásil, teprve tím, že některý návrh přijal.

§ 692

Účastníkům soutěže nepřisluší nárok na úhradu nákladů spojených s podáním návrhů.

§ 693

Povinnost uzavřít smlouvu na základě nejvýhodnějšího návrhu má ten, kdo soutěž vyhlásil, jen pokud se k tomu při určení obsahu veřejné soutěže výslovně zavázal; i v tomto případě je oprávněn vyhlásit užší soutěž mezi několika návrhy, které nejlépe vyhovují obsahu veřejné soutěže.

Oddíl 2

Veřejný příslib

§ 694

Základní ustanovení

Veřejným příslibem se zavazuje ten, kdo veřejně vyhlásil, že zaplatí odměnu nebo poskytne jiné plnění jedné nebo několika z blíže neomezeného počtu osob, které splní podmínky stanovené ve veřejném příslibu.

§ 695

Nestanoví-li podmínky veřejného příslibu nic jiného, obdrží odměnu ten, kdo je nejdříve splní.

§ 696

Splní-li podmínky veřejného příslibu současně několik osob a z obsahu podmínek vyplývá, že odměnu má obdržet pouze jedna osoba, rozdělí se odměna mezi ně rovným dílem.

DÍL XXIII

Jednatelství bez příkazu

§ 697

Nikdo není oprávněn zasahovat do cizích záležitostí bez dostatečného právního důvodu.

§ 698

Obstará-li někdo, aniž je k tomu oprávněn, přiměřeným způsobem cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, je ten, jemuž škoda hrozila, povinen nahradit jednateři bez příkazu nutný náklad, i když se výsledek nedostavil.

§ 699

Nejde-li o odvrácení hrozící škody, musí ten, kdo chce obstarat záležitost jiného, zpravit jej o tom a vyčkat jeho souhlasu. Neučiní-li tak a obstará záležitost k převážnému prospěchu jiného, má nárok na náhradu vynaložených nákladů až do výše opatřeného prospěchu. Zda-li jde o převážný prospěch, je třeba posoudit podle hospodářských zájmů toho, jehož záležitost byla obstarána.

§ 700

Jestliže jednatel bez příkazu neobstaral záležitost k převážnému prospěchu jiného nebo vmísil-li se někdo do záležitosti jiného proti jeho vůli, je povinen uvést vše do původního stavu, a není-li to dobře možné, je povinen nahradit škodu, kterou při obstarávání záležitosti způsobil. Omezení vyplývající z ustanovení § 254 odst. 2 pro tento případ neplatí.

§ 701

Jednatel bez příkazu je povinen, je-li to účelné, jednání dokončit, podat o něm zevrubné vyúčtování a převést vše, co při tom získal, na toho, jehož záležitost obstaral.

§ 702

Nemá-li jednatel bez příkazu nárok na náhradu nákladů, je oprávněn vzít si, pokud je to možné bez zhoršení podstaty věci, co pořídl svým nákladem.

DÍL XXIV

Bezdůvodné obohacení

§ 703

Základní ustanovení

(1) Kdo získá majetkový prospěch bez právního důvodu, je povinen vydat to, oč byl obohacen, tomu, z jehož majetku získal majetkový prospěch.

(2) Totéž platí, jestliže právní důvod majetkového prospěchu dodatečně zanikl.

§ 704

Zpracuje-li někdo v dobré víře cizí věc, kterou nabyl bez právního důvodu, nebo u níž důvod nabytí dodatečně zanikl, stává se vlastníkem věci

zpracováním vzniklé a je povinen poskytnout za ni vlastníku zpracované věci náhradu.

§ 705

Ustanovení § 704 rovněž platí, jestliže někdo v dobré víře věci tam uvedené sloučí nebo smísí s věcmi vlastními a jestliže tyto věci nelze oddělit buď vůbec, nebo jen s nepřiměřenými náklady.

§ 706

(1) Zpracuje-li někdo mimo smlouvu o dílo cizí věc nebo smísí nebo sloučí věc s věcmi vlastními, ačkoliv věděl, že k těmto věcem mu nepřísluší vlastnické právo, získává k věci vzniklé zpracováním, sloučením nebo smíšením vlastnické právo ten, komu tyto věci náleží. Náleží-li různým vlastníkům, získává vlastnictví ten, jehož podíl na věci je největší. Jsou-li podíly rovné, určí vlastníka soud. Osoba, která vlastnické právo získá, je povinna osobám, jejichž vlastnické právo zaniklo, nahradit to, oč byla obohacena.

(2) Osoba, která získala vlastnické právo podle odstavce 1, může však požadovat na tom, kdo vědomě zpracoval, smísil nebo sloučil její věci, za ně náhradu; jejím zaplacením stává se ten, kdo věci zpracoval, smísil nebo sloučil, jejich vlastníkem.

§ 707

Za bezdůvodné obohacení se nepovažuje prospěch získaný dlužníkem tím, že pohledávka proti němu se promlčela nebo zanikla.

§ 708

Dá-li někdo vědomě něco k dosažení výsledku nemožného nebo nedovoleného, nemůže se domáhat, aby mu to bylo vráceno.

§ 709

Nelze žádat vrácení toho, co bylo plněno na závazek, který ještě není splatný nebo který následkem uplynutí času nebo z jiných důvodů nelze uplatnit před soudem. Totéž platí, jestliže pro získání majetkového prospěchu vznikne dodatečně právní důvod.

§ 710

Povinnost vydat získaný majetkový prospěch zahrnuje i povinnost vydat výtěžky ode dne získání majetkového prospěchu.

§ 711

Nelze-li získaný majetkový prospěch vrátit zcela nebo zčásti nebo nelze-li vydat výtěžky, zejména proto, že jejich výtěžení bylo opomenuto, je obohacený povinen zaplatit náhradu ve výši majetkového prospěchu určeného ke dni, kdy byl získán; nebo kdy výtěžku mělo být dosaženo; od téhož dne vzniká povinnost platit úrok. Pokud obohacený o bezdůvodném obohacení nevěděl, platí pro stanovení výše úroku § 428; jinak platí § 231.

§ 712

Zanikl-li dodatečně právní důvod, je obohacený povinen vydat nebo nahradit jen to, oč v den,

kdy právní důvod zanikl, byl ještě obohacen. K témuž dni určí se též náhrada; náhrada však nesmí být vyšší, než kolik činil majetkový prospěch v době, kdy byl získán. Týmž dnem vzniká obohacenému povinnost vydat nebo nahradit výtěžky a platit úroky.

§ 713

Je-li oprávněný držitel povinen vrátit nebo vydat věc, je vlastník povinen nahradit mu náklad účelně na věc učiněný s přihlédnutím k zhodnocení věci v době vydání, nejvýše však náklad skutečný. Obvyčejné náklady udržovací se však nehradí; oprávněnému držiteli připadají užitky z věci.

§ 714

Neoprávněný držitel je povinen vydat s věcí i všechny užitek. Z nákladu učiněného neoprávněným držitelem nahradí se jen tolik, kolik bylo zapotřebí pro zachování věci; jinak má nárok na náhradu nákladů jako jednatel bez příkazu.

§ 715

Při vzájemném vypořádání je třeba dbát, aby žádná ze stran nebyla bezdůvodně obohacena na úkor druhé strany.

DÍL XXV

Upotřebení věci pro jiného

§ 716

Byla-li bez úmyslu obstarat cizí záležitost upotřebena věc k prospěchu druhého, může se na něm vlastník, není-li vrácení možné nebo účelné, domáhat zaplacení ceny, jakou věc měla v době upotřebení, i když zamýšlený prospěch nenastal nebo byl zmařen.

§ 717

Byla-li ve společné nouzi obětována věc nebo byl-li vynaložen náklad, aby byla odvrácena větší škoda, je každý, komu z toho vznikl prospěch, povinen dát poškozenému poměrnou náhradu.

§ 718

Kdo vynaloží náklad za někoho, kdo jej měl po právu vynaložit sám, je oprávněn domáhat se náhrady na tom, za koho náklad vynaložil.

DÍL XXVI

Povinnost k náhradě škody

§ 719

Ustanovení o náhradě škody způsobené porušením povinností ze závazkového vztahu použije se přiměřeně i pro náhradu škody způsobené porušením jiné povinnosti stanovené tímto zákonem.

§ 720

Kdo použije k splnění povinností nebo k právnímu úkonu podle tohoto zákona jiné osoby, ručí

druhé straně za škodu při tom způsobenou touto osobou porušením jiné povinnosti než upravené tímto zákonem. Ustanovení § 197 až 204 platí přiměřeně i pro toto ručení.

HLAVA V

USTANOVENÍ ZVLÁŠTNÍ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ

§ 721

Ustanovení zákona, v nichž se mluví o uplatnění práva před soudem, o soudním řízení nebo o soudním rozhodnutí, použije se přiměřeně i pro uplatnění práva před rozhodcem, pro rozhodčí řízení nebo pro rozhodčí výrok, pokud se opírají o platnou rozhodčí smlouvu.

§ 722

(1) Strany si nemohou ujednat úpravu odporující § 1 až 71, § 76 až 106, § 157 až 176, § 179, § 211, § 399, § 634 odst. 2, § 708 a hlavě V tohoto zákona. Právní úkony, pokud jsou v rozporu s těmito ustanoveními, jsou neúčinné. Totéž platí o jiných ustanoveních v rozsahu, v jakém je v nich výslovně stanovena jejich donucující povaha.

(2) Neplatné jsou právní úkony, při nichž nebyla zachována forma nebo některá náležitost předepsaná tímto zákonem. Jestliže je však tento nedostatek právního úkonu dodatečně odstraněn, působí právní účinky takového úkonu od doby, od kdy by působil původní právní úkon, kdyby byl platný.

§ 723

Jestliže nelze práva a povinnosti, které upravuje tento zákon, určit podle doslovného znění tohoto zákona ani podle smyslu jeho jednotlivých ustanovení, použije se zásad, kterými je zákon ovládán.

§ 724

Ustanoveními tohoto zákona se řídí právní poměry jím upravené, které vznikly po 31. březnu 1964. Právní vztahy vzniklé do tohoto dne se řídí nadále předpisy, kterými se řídily k tomuto dni.

§ 725

Tímto zákonem nejsou dotčeny:

1. zákon č. 119/1948 Sb., o státní organizaci zahraničního obchodu a mezinárodního zaslátelství,
2. zákon č. 243/1949 Sb., o akciových společnostech,
3. zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb.,
4. zákon č. 81/1952 Sb., o námořní plavbě.

§ 726

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

OBSAH ZÁKONÍKU MEZINÁRODNÍHO OBCHODU:

Hlava I

Úvodní ustanovení

Díl	I	Účel zákona	§ 1
Díl	II	Předmět úpravy	§ 2—4
Díl	III	Právní povaha jednotlivých ustanovení	§ 5

Hlava II

Společná ustanovení

Díl	I	Osoby	§ 6—12
Díl	II	Věci a práva	§ 13—21
Díl	III	Právní úkony —	
		Oddíl 1. Všeobecná ustanovení	§ 22—25
		Oddíl 2. Neplatnost právních úkonů	§ 26—39
		Oddíl 3. Odporovatelnost právních úkonů	§ 40—43
		Oddíl 4. Podmínky	§ 44—48
Díl	IV	Zastoupení a plná moc	
		Oddíl 1. Základní ustanovení	§ 49—56
		Oddíl 2. Plná moc	§ 57—65
		Oddíl 3. Prokura	§ 66—70
		Oddíl 4. Zmocnění při provozu podniku	§ 71
Díl	V	Počítání času	§ 72—75
Díl	VI	Promlčení a vydržení	
		Oddíl 1. Promlčení	§ 76—94
		Oddíl 2. Vydržení	§ 95—99

Hlava III

Obecná ustanovení o závazkových vztazích

Díl	I	Vznik závazkového vztahu	§ 100—105
Díl	II	Vznik a obsah smluv	§ 106—123
Díl	III	Účastníci závazkových vztahů	
		Oddíl 1. Společné závazky a společná práva	§ 124—132
		Oddíl 2. Závazky ve prospěch a k tíži třetího	§ 133—137
		Oddíl 3. Změny v účastnících závazků	§ 138—157
Díl	IV	Zajištění závazků	
		Oddíl 1. Právo zástavní a podzástavní	§ 158—184

Oddíl 2. Právo zadržovací	§ 185—190
Oddíl 3. Smluvní pokuta	§ 191—194
Oddíl 4. Ručení	§ 195—205
Oddíl 5. Uznání závazku	§ 206
Oddíl 6. Zajištění závazku převodem práva	§ 207—209
Oddíl 7. Jistota	§ 210

Díl	V	Zánik závazku splněním	
		Oddíl 1. Způsob plnění	§ 211—222
		Oddíl 2. Místo plnění	§ 223—224
		Oddíl 3. Doba plnění	§ 225—228

Díl	VI	Nesplnění závazků a jeho následky	
		Oddíl 1. Prodlení dlužníka	§ 229—232
		Oddíl 2. Prodlení věřitele	§ 233—234
		Oddíl 3. Odstoupení od smlouvy	§ 235—244
		Oddíl 4. Dodatečná nemožnost plnění	§ 245—250
		Oddíl 5. Náhrada škody z porušení povinností ze závazkového vztahu	§ 251—257

Díl	VII	Jiné způsoby zániku závazků	
		Oddíl 1. Dohoda stran	§ 258—263
		Oddíl 2. Zaplacení odstupného	§ 264
		Oddíl 3. Započtení	§ 265—270
		Oddíl 4. Uložení do úřední úschovy	§ 271
		Oddíl 5. Splynutí	§ 272
		Oddíl 6. Uplynutí doby	§ 273
		Oddíl 7. Smrt	§ 274
		Oddíl 8. Zmaření účelu smlouvy	§ 275

Hlava IV

Zvláštní ustanovení o některých závazkových vztazích

Díl	I	Kupní smlouva	
		Oddíl 1. Základní ustanovení	§ 276—277
		Oddíl 2. Povinnosti prodávajícího	§ 278—338
		Oddíl 3. Povinnosti kupujícího	§ 339—360

		Oddíl 4. Společná ustanovení o povlnostech prodávajícího a kupujícího	§ 361—384	Díl XIV	Smlouva komisionářská	§ 505—520
				Díl XV	Smlouva o kontrolní činnosti	§ 521—535
				Díl XVI	Smlouvy o dopravě	
Díl II		Zvláštní ujednání v kupní smlouvě			Oddíl 1. Zasilatelská smlouva	§ 536—547
		Oddíl 1. Právo zpětné koupě	§ 385—387		Oddíl 2. Smlouva o přepravě věcí	§ 548—565
		Oddíl 2. Právo zpětného prodeje	§ 388		Oddíl 3. Smlouvy o nájmu lodí a provozu lodí	§ 566—574
		Oddíl 3. Koupě na zkoušku	§ 389	Díl XVII	Pojistná smlouva	§ 575—599
		Oddíl 4. Výhrada výhodnějšího prodeje	§ 390	Díl XVIII	Smlouvy zprostředkovatelské	
		Oddíl 5. Výhrada výhodnější koupě	§ 391		Oddíl 1. Smlouva o zprostředkování	§ 600—606
		Oddíl 6. Právo předkupní	§ 392—394		Oddíl 2. Smlouva o obchodním zastoupení	§ 607—624
		Oddíl 7. Ujednání o zákazu dalšího vývozu	§ 395—397	Díl XIX	Smlouva o sdružení	§ 625—652
		Oddíl 8. Ujednání o omezení prodeje	§ 398—400	Díl XX	Některé smlouvy o bankovních obchodech	
		Oddíl 9. Zvláštní ujednání o ceně	§ 401—404		Oddíl 1. Akreditivy	§ 653—660
Díl III		Smlouvy uzavírané v souvislosti s kupní smlouvou			Oddíl 2. Bankovní inkaso a bankovní dokumentární inkaso	§ 661—684
		Oddíl 1. Smlouva o výhradním prodeji	§ 405—409		Oddíl 3. Bankovní záruka	§ 665—675
		Oddíl 2. Smlouva o výhradním odběru	§ 410—414		Oddíl 4. Cestovní šek	§ 676—680
		Oddíl 3. Smlouva o přednostním odběru	§ 415—417		Oddíl 5. Smlouva o uložení cenných papírů a jiných hodnot	§ 681—685
		Oddíl 4. Smlouva o přednostním prodeji	§ 418	Díl XXI	Slib odškodnění	§ 686—689
Díl IV		Smlouvy o vázaných obchodech	§ 419—423	Díl XXII	Veřejná soutěž a veřejný příslib	
Díl V		Smlouva o výměně	§ 424—425		Oddíl 1. Veřejná soutěž	§ 690—693
Díl VI		Smlouva o půjčce	§ 426—430		Oddíl 2. Veřejný příslib	§ 694—696
Díl VII		Smlouva o výpůjčce	§ 431—438	Díl XXIII	Jednatelství bez příkazu	§ 697—702
Díl VIII		Smlouva nájemní	§ 439—453	Díl XXIV	Bezdůvodné obohacení	§ 703—715
Díl IX		Smlouva o úschově	§ 454—462	Díl XXV	Upotřebením věcí pro jiného	§ 716—718
Díl X		Smlouva o skladování	§ 463—469	Díl XXVI	Povinnost k náhradě škody	§ 719—720
Díl XI		Svěření věcí třetí osobě	§ 470—474			
Díl XII		Smlouva o dílo	§ 475—490		Hlava V	
Díl XIII		Smlouva příkazní	§ 491—504		Ustanovení zvláštní, přechodná a závěrečná	§ 721—726